

4

ANUL XXVIII (1233)
25 IANUARIE 1979

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Unitatea națională în opera președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Bogată, multilaterală, densă, întemeiată pe o profundă cunoaștere a istoriei, a realităților contemporane, opera și concepția președintelui Nicolae Ceaușescu vădesc capacitatea excepțională de înțelegere a fenomenelor sociale, de descifrare — în lumina principiilor fundamentale ale materialismului dialectic și istoric — a sensurilor și tendințelor dezvoltării, a forțelor sociale angajate în acțiune. Este o operă care cuprinde aprecieri pertinente, evaluări în consens cu viața, cu mersul istoriei. Este o viziune largă, generoasă, patriotică, umanitară, consecvent științifică, critic revoluționară, care îmbrățișează spațiul românesc și cel universal cu referire la marile dimensiuni temporale — trecutul, prezentul și viitorul.

În opera și concepția secretarului general al partidului, evocarea istorică îndeplinește rolul deosebit de important al valorificării experienței trecutului, al evidențierii concluziilor cerute de îndrumarea activității prezente și viitoare, al identificării trăsăturilor caracteristice ale poporului nostru și istoriei sale, trăsături care îi conturează personalitatea și care trebuie luate în considerare în aplicarea creatoare a legăturilor generale ale făturii noii ordinei socialiste.

(Continuare în pagina 13)

RADU PANTAZI ■

UNIREA FACE PUTEREA

Monumentul Unirii din Iași

Anul eficienței în producția aparaturii medicale românești

De un an de zile, titular de brevet pentru toate invențiile referitoare la instrumentar și aparatură medicală a devenit Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale din București. Un lucru bun, pentru că s-a putut realiza astfel o centralizare a invențiilor, cit și a inovațiilor, produs al gândirii tehnice românești, s-au putut selecta dintr-un număr considerabil acele invenții și inovații care pot fi realizate la ora actuală, care ușurează sau contribuie la perfectarea actului medical, la asigurarea mai deplină a sănătății publice. Până la acea dată, cu un an în urmă, invențiile, la fel și inovațiile, erau risipite pe la diferite unități spitalicești, unități care nu aveau posibilitatea practică să le realizeze, să le pună în aplicare și nici să le generalizeze. Așadar, cadrul organizatoric a fost creat. Ce s-a realizat în acest prim an de activitate?

— Pe baza contractelor încheiate de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Academia de Științe medicale cu diverse institute tehnice de specialitate, cu unele întreprinderi, am putut realiza astfel, ne spune inginerul Florea Ceaușescu, directorul Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale, primele aparate din portofoliul de invenții al unității noastre, aparate de complexitate deosebită, de utilitate deosebită în practica medicală și, cum ele fac obiectul unor invenții, devin astfel unice în lume. Când spunem aceasta, ne gândim, de pildă, la „biotermoanalizor“, aparat ce face obiectul invenției doctorului Ion Mogoș, de la Institutul oncologic București, aparat proiectat și realizat după invenția și prototipul autorului la Institutul de cercetări și proiectări electronice din București, ne gândim la „aparatură electronică multifuncțională“ inventat de doctorul Florea Din, din Cimpina, un succes deosebit al tehnicii noastre medicale, despre care revista dv. a scris în mai multe rânduri, la „he-

(Continuare în pagina 11)

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Balada Unirii

Pe sub timpla de ninsoare
Griul piinilor și-al firii
Bate cale către soare
Dinspre vetrele Unirii.

Împlinind sorocul slovei
Din hrisoavele de humă
Toate apele Moldovei
Se unesc în țara mumă

În Muntenia străbună
Sună valea, sună dealul

Dintr-un corn de veste bună
Pin'le dă răspuns Ardealul.

După grai și după datini
Frați cu singele și dorul
Basarabi lingă Mușatini
Țin pe umeri Tricolorul.

Și din faptul iernii crește
Griul viu păstrat sub tină
Înfrățind pe românește
Pentru vremea ce-o să vină.

GEORGE ȚARNEA ■

Cînd zic Anina, zic «acasă»!

Anina va rămîne în cronicile timpului înscrisă ca o efigie, ca o pecete adîncă, găsită cu uimire de urmași, precum, azi, după milenii, găsim în gresii, în calcar, înscrise semnele unor civilizații revolute. Anina va însemna pentru urmași civilizația cărbunelui, iscată de dinamica eră socialistă. Dar pentru mine ce înseamnă, ce a însemnat ea întotdeauna pentru mine, ca om, ca prieten al ei, care i-am călcat reliefulurile, care i-am străbătut adîncurile și i-am admirat oamenii? Cînd îmi pun această intimă întrebare, în mine se iscă

(Continuare în pagina 4)

ION ARIEȘANU ■

„Avem de toate la Rucăr, în afară de Operă!”

— Asociația crescătorilor de animale din Rucăr s-a înființat în 1977 — spune președintele ei, Ion Falcă.

Sau poate în 1977? Nimeni nu va ști. Originea obștii rucărene se pierde în negura timpului. Participind alături de voievozii țării la lupta pentru independență, rucărenii au primit, după cum spune legenda, stăpînire peste toți munții din hotarul satului, de la Sohorătul în sus pe Riușor pînă la Păpușa, iar pe Valea Dimbovitei pînă aproape de obirșia ei și spre Transilvania pînă la Fundata și Sirnea. Din vechime proprietatea rucăreană a fost formată din vreo 30 de munți, în devălmășie. Desigur, de-a lungul vremii, hotarele s-au mai schimbat, oamenii și rînduiele se petreceau — „din iu-țimea vremurilor și a lumii“, cum spune un document din secolul al XVIII-lea — dar obștea, sub o formă sau alta, a dăinuit. Secretul: o invenție veche — autoconducerea. Aceasta și motorezele Carpaților i-au permis să înfrunte veacurile.

Trecutul pare, cumva, și el prezent în acest ianuarie viscolit, cînd Ion Falcă

explică în ce fel asociația gospodărește munții din jur, iar tărani povestesc cum se iau la trîntă cu ursii. O femeie firavă. Nica Lucreția Dumitrașcu, vîzînd că un

CARPAȚI — 2000

urs roșcat i-a pătruns în gospodărie, n-a stat pe gînduri, a înhățat o bită și i-a gonit de parcă ar fi fost o potaie.

— Și nu ti-a fost teamă, tată Lucreția, dumneata singură în fata namilei?

— Păi știți de ce am pus mina pe bită? Am văzut ursul, mi s-a făcut părul măciucă, dar mi-am zis că decît să moară vitele, mai bine dau eu întii, și cum mi-o fi norocul.

Se vădese aci dragostea rucăreanului pentru animalele pe care le crește, o tradiție și o vocație.

În acest context, discuția cu Ion Falcă despre asociația crescătorilor de animale nu capătă caracterul unei dări de seamă, nu e vorba atît de cifre, cit de oameni și de truda lor, de visurile lor de viitor. Dealtfel, cifrele pot fi uneori și neconcludente. „S-au înființat atitea și atitea asociații ale crescătorilor de animale din zona montană“. Dar cite funcționează în mod real este o altă poveste.

— Tovarășe Ion Falcă, sînteti și vicepreședinte al Comisiei centrale a producătorilor agricoli din localitățile necooperativizate, înființată după Congresul țărănimii din 1977, și membru în biroul executiv, aveți deci o viziune mai largă. În plus, desigur, cunoșteți bine județul. Cum merg aceste asociații în Argeș?

— Poate greșesc, dar după cite am im-

(Continuare în pagina 14)

LIONEL NIȘESCU ■

Unitatea dintre partid și popor, afirmarea voinței de gând și faptă a națiunii noastre socialiste în jurul secretarului general al partidului — realități vii, pregnante ale prezentului țării

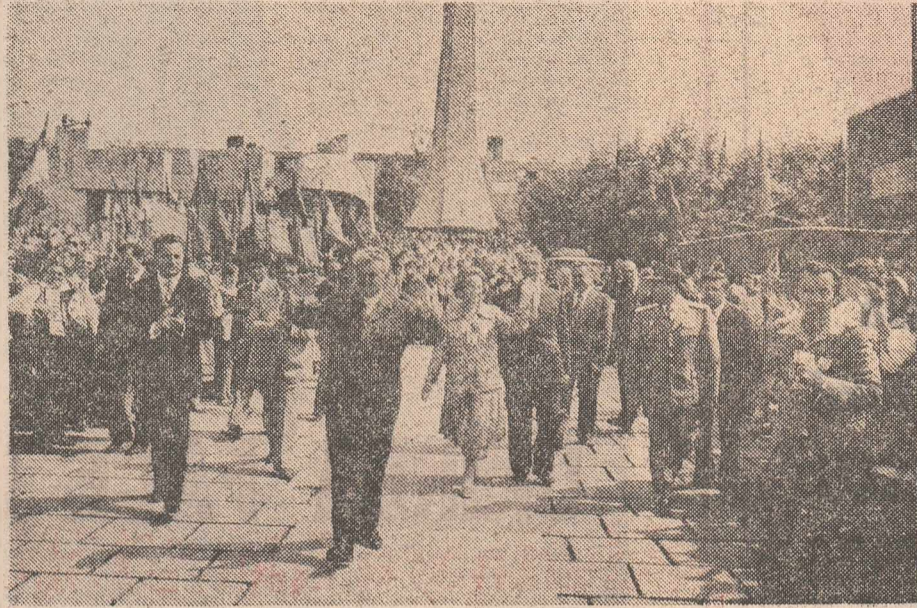
Marile prefaceri calitative pe care le cunoaște societatea românească de astăzi, pe care le trăiește intens țara noastră pe cele mai diverse coordonate ale vieții economice, politice, sociale, științifice sau culturale, se află asociate organic în conștiința poporului nostru, în fața națiunilor lumii, de un nume care a devenit de un deceniu și jumătate simbol al devenirii libere și demne — Nicolae Ceaușescu. Dinamismul de excepție ce animă opera de construcție socialistă în România acestor ani, care imprimă tuturor proceselor desfășurate la scară națională un impresionant impuls spre mai bine, spre progres, este legat, în mod indubitabil, de contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, președintelui țării, la elaborarea și dirijarea acestui curs.

Identitatea de ideal și acțiune dintre Partidul Comunist Român și oamenii muncii din România socialistă, unitatea de gând și faptă dintre partid și popor sînt identificabile nu numai ca prezente permanente, ca dominante ale vieții noastre, în toate dimensiunile sale, ci se recomandă, în același timp, prin succesele obținute în opera de construcție socialistă, în patria noastră, ca argument profund și garanție temeinică pentru reușita împlinirii viitoare. Și în această relație esențială nu este deloc întâmplător faptul că pulsul unei întregi țări poate fi măsurat după activitatea neobosită, dăruită nelimitat țării, idealurilor celor mai înalte ale poporului, a celui ce se află în fruntea partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este acesta un adevăr puternic intrat în conștiința poporului român, pentru care relația „poporul — factor conștient și decisiv al istoriei” nu reprezintă o formulare abstractă, ci o realitate vie, imediată, un proces la care fiecare comunist, fiecare om al muncii ia parte nemijlocit, prin fiecare decizie pe care și-o asumă, prin fiecare acțiune pe care o desfășoară.

Mii de ore de muncă pasionată, rodnică, într-o formă specifică de consultare directă a maselor — dialogul direct, la locul unde se muncește, se gîndește, se trăiește — acesta este stilul activ și realist de lucru al președintelui nostru. Chiar și cifrele, oricît de impresionante, oferă doar o imagine parțială a acestui imens efort, a acestei imense dăruiri. Să mai amintim că, începînd din iulie 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut aproximativ 450 de vizite de lucru în toate județele țării? Că numărul unităților industriale în care s-a aflat, nu o dată, secretarul general al partidului depășește cifra de 600? Că aproape 200 de unități agricole s-au bucurat de prezența nemijlocită a întregului Om al țării? Sau că, în aceeași perioadă, conducătorul partidului și statului s-a aflat în mijlocul colectivului din peste 300 de unități social-culturale și de învățămînt, că a vizitat zeci de institute de cercetare științifică și de proiectare, zeci de expoziții economice, șantiere, porturi. Să încercăm să ne imaginăm cite mii de oameni au strîns cu dragoste și stimă mina tovarășului Nicolae Ceaușescu în timpul acestor dialoguri directe, cite gînduri s-au schimbat, cite idei și fapte minunate au prins viață. Devine din această perspectivă concretă, adevărată, cit se poate de firesc faptul ea, elaborată prin consultarea neîntreruptă cu poporul, politica partidului să fie însușită și aplicată de popor ca propria sa politică.

Activitatea poporului român de făurire a societății multilaterale dezvoltate, activitate căreia poporul român i se consacră cu toată energia, cu întreaga sa capacitate, este o operă conștientă, o proiectie grandioasă dar lucidă a viitorului, care solicită o implicare pe măsură. De dimensiuni impresionante, acționînd deopotrivă asupra dezvoltării forțelor de producție cit și asupra valorilor umane, propunîndu-și obiective deosebit de cuceritoare atît în domeniul perfecționării societății — ca identitate, structură și putere — cit și în cel al dezvoltării multilaterale a personalității fiecărui membru al societății, activitatea Partidului Comunist Român pentru edificarea socialismului în România se constituie într-un îndrăzneț și strălucit exemplu de aplicare creatoare a ideilor revoluționare cele mai înaintate la niște condiții concrete. Pentru că, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a fi revoluționar, a fi comunist înseamnă a fi explorator îndrăzneț al noului, a privi întotdeauna înainte către ceva ce se dezvoltă, a gîndi cuceritor pe baza experienței revoluționare a maselor, a acționa pentru unirea eforturilor acestora în vederea transformării revoluționare a societății”.

Într-adevăr, dezvoltarea teoriei socialismului științific este condiționată în mod vital de analiza obiectivă, științifică a realităților sociale, în dinamica lor continuă. Ea se întemeiază pe studierea permanentă a faptelor, pe un neîntrerupt proces de cunoaștere în cursul căruia sînt receptate evoluții și transformări, sînt intuite și sintetizate elementele noi, contradicțiile inovabile care apar în desfășurarea dialectic-

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu pe marile platforme industriale, pe șantiere și ogoare, pretutindeni unde se făuresc bunurile patriei constituie, de fiecare dată, un excepțional exemplu mobilizator

tică a proceselor, sînt conturate ipoteze și opinii, soluțiile cele mai potrivite la diversele probleme pe care le ridică experiența socială. Din această perspectivă științifică, studierea realităților sociale — atît interne cit și internaționale — în dialectica lor, întreprîndere reprezintă o necesitate permanentă, o obligație permanentă pentru orice partid revoluționar, pentru orice comunist care își propune transformarea revoluționară a societății. Aceasta presupune însă clarviziune politică, putere de sinteză și discernere, capacitatea de a sesiza noul, de a descifra mișcarea și sensul celor mai importante fenomene ale vieții sociale, realism și cuceritor în gîndire, intransigență revoluționară, atașament profund față de ideile înaintate, față de socialismul științific.

Cresterea rolului conducător al partidului în societatea noastră, integrarea tot mai profundă a partidului în viața societății prin perfecționarea organizării și metodelor de conducere, prin contactul permanent cu oamenii muncii, prin consultarea amplă a acestora ori de cite ori se adoptă o hotărîre legată de prezentul și viitorul țării, prezența nemijlocită, continuă, în miezul vieții a factorilor de decizie reprezintă, în concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, o necesitate obiectivă, un permanent obiectiv. În condițiile diversificării rapide a activității economice și spirituale în țara noastră, cunoașterea realității la fața locului, a problemelor tot mai complexe pe care le generează această realitate devine vitală, adoptarea unor soluții juste într-o situație sau alta, luarea unor opțiuni neputînd fi concepute în afara acestui con-

tact nemijlocit. Cuvîntul partidului trebuie să devină parte componentă a conștiinței vii a oamenilor, să-i mobilizeze și să le ofere certitudinea temeiniciei muncii lor. Se naște astfel o legătură puternică și de suflet, nu numai de interes, între cei care sînt făuritorii bunurilor materiale și spirituale și partid, se plămădesc sentimente trainice de dragoste și încredere, prînd viață certitudinii, își află miezul noi idei îndrăznețe, noi energii.

În această împlinire organică dintre partid și popor, în această sudură puternică de interese și idealuri, activitatea teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezenta sa mobilizatoare peste tot, acolo unde țara o cere, numele său însuși au devenit, pe parcursul anilor, elemente componente fundamentale în cartă strategiei revoluționare a partidului de ridicare neconținută a nivelului de civilizație și bunăstare a maselor. Exemplu de cuceritor revoluționar și fermitate pentru cauza socialismului, militant politic înflăcărat legat profund de clasa muncitoare, de poporul din rîndurile căruia a crescut, iubindu-și țara și poporul cu o dragoste fără margini, slujindu-i cu pasiune și ardoare interesele, acționînd fără odihnă pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru ca toți oamenii să trăiască în pace și să se bucure egal de cuceririle spiritului uman, în personalitatea sa puternică tovarășul Nicolae Ceaușescu concentrează cele mai alese și mai de preț virtuți ale poporului român: cuceritor gîndirii și a faptei, simțul dreptății, vocația pasnică și de conducere cu alte poame, originalitatea.

Sub conducerea președintelui Nicolae

Ceaușescu, în gîndirea și acțiunea căruia poporul român se recunoaște, cum am spus, pe sine, în ceea ce are mai definitiv, România socialistă se înfățișează astăzi umanității ca un stat care a dat o strălucire cu totul aparte ideii de independență, ca factor și condiție pentru acțiunea revoluționară, ca imperativ major al timpului nostru. Decisă să-și afirme personalitatea în respectul egal al personalităților celorlalte națiuni ale lumii, România se prezintă în același timp lumii ca un stat însufletit de dorința și voința de a face totul pentru pacea și binele poporului său, pentru pacea și progresul tuturor popoarelor planetei.

„Totul pentru om, pentru bunăstarea lui”, aceasta este deviza nobilă revoluționară, profund umanistă, sub semnul căreia se desfășoară întreaga activitate a secretarului general al partidului, sub semnul căreia se consolidează și mai mult legătura dintre partid și popor. Aceste cuvinte simple, directe exprimă esența neabătutei unități dintre masele de oameni ai muncii și partid, dintre popor și politica partidului.

Împlinirile socialiste în patria noastră sînt legate în ceea ce au mai strălucitor, mai reprezentativ, de gîndirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de activitatea sa neprecupetă pentru binele patriei. Opera teoretică și practică a conducătorului partidului și statului nostru însușează un impresionant număr de contribuții la strategia și tactica edificării socialiste, la clarificarea a numeroase aspecte legate de dezvoltarea țării noastre, de evoluția procesului revoluționar în România. Rapoartele la Congresele și Conferințele naționale ale partidului, numeroasele cuvîntări și precizări formulate cu diferite prilejuri, în diferite foruri ale țării, la întîlnirile cu comunistii, cu toți oamenii muncii din țara noastră, indiferent de naționalitate, de pe întreg cuprinsul românesc, conturează ideile consecvente, obiective de acțiune clare, a căror justețe este confirmată pe deplin de succesele obținute, de adeziunea totală a poporului la politica internă și externă a partidului.

Telul înalt ce uneste indestructibil energiile întregului popor îl constituie realizarea Programului Partidului, care prevede făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, creșterea puternică a forțelor de producție, apropierea României de nivelul țărilor industriale avansate ale lumii. Pînă în 1990, producția industrială a țării urmează să depășească de 6,5—7,5 ori pe cea a anului 1970, venitul național pe locuitor să ajungă la 2.500—3.000 dolari, comparativ cu 1.000 dolari în 1976, săptămîna de lucru se va reduce la 40—42 de ore. Sînt obiective lucide, posibile de atins, dacă reamintim faptul că în anii construcției socialiste producția industrială a țării a crescut de 38 ori, că ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale — 14 la sută — este printre cele mai ridicate în lume, că venitul național a sporit de 12 ori sau, extrem de edificator „amănunt”, că în 1978 România a realizat doar în 7 zile întreaga producție industrială a anului 1948.

Strategia revoluționară a ridicării neconținute a nivelului de civilizație reclamă o economie modernă, presupune o politică susținută de dezvoltare a forțelor de producție, de făurire a unei baze materiale puternice, implică o adevărată revoluție în știință și tehnică, impune valorificarea întregului potențial material și uman al țării, mobilizarea tuturor resurselor. Și, dincolo de toate acestea, care nîste participanți conștienți și devotați, care să înțeleagă resorturile unei asemenea politici, care să creadă dincolo de orice obstacole obiective și subiective în valabilitatea acestei politici, care să i se devoteze cu brațele și cu inima.

Depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare — obiectiv de importanță capitală pentru perioada pe care o trăim — este știut, nu este posibilă fără o industrializare intensă, fără modernizarea agriculturii, fără creșterea productivității muncii și, mai ales, fără ridicarea continuă a conștiinței oamenilor, fără întronarea criteriului calității ca normă supremă în toate compartimentele vieții sociale. Prima îndatorire patriotică și internaționalistă a fiecărui partid al clasei muncitoare, a accentuat în nenumărate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, o reprezintă rezolvarea în condiții cit mai bune a problemelor construcției socialiste, ale dezvoltării economice, sociale, științifice și culturale a propriei țări. Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român adaugă cu fiecare zi, cu fiecare ceas noi împliniri la viitorul comunist al țării, edifică o lume a omului pentru om, militează neprecupet pentru pacea lumii, pentru un viitor sigur și prosper al întregii umanități.

DOINA FRUNTELATA

O imagine-simbol pentru stilul de lucru al secretarului general al partidului: intilnirile frecvente cu oamenii muncii, rezolvarea problemelor țării prin consultarea cu poporul

Argumentele unei pilduitoare identități Ceaușescu — România

Spune președintele Nicolae Ceaușescu: „Este o mândrie pentru partidul și poporul nostru de a constata că au prieteni pe toate meridianele globului! Niciodată poporul român nu s-a bucurat de atîta prietenie, de atîta simpatie ca astăzi. Aceasta o datorăm faptului că partidul și statul nostru duc o politică fermă de pace, de colaborare internațională. Iată de ce vom face totul și în viitor pentru triumful acestei politici”.

Sînt, de fapt, adevărurile fundamentale despre România socialistă și activitatea sa internațională, despre mobilurile care stau la baza acesteia și, implicit, sînt ecourile unei atare activități în conștiința contemporaneității și, cu certitudine, în cea a Istoriei. A unei Istorie care va consemna la loc de frunte identitatea și certitudinea României—Ceaușescu, a unei Istorie a forței dreptului, a rațiunii și lucidității, a angajării ferme și a acțiunii eficiente în edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, pentru a oferi contemporanilor și urmașilor o lume a păcii și colaborării, a înțelegerii și respectului reciproc. A unei Istorie care va cinsti cum se cuvine și va omagia cu respect angajamentul răsădit al președintelui Nicolae Ceaușescu de a face totul întotdeauna pentru a finaliza cu succes o acțiune cu un țel atît de nobil — pacea — cu efecte incomensurabile pentru viața și bunăstarea popoarelor lumii.

Este o acțiune ce dă glas vocației păcii și înțelegerii și, deopotrivă, o inițiativă ce definește cu strălucire voința nestrămătată a poporului român de a urca noi culmi de civilizație și progres, de a-și făuri destinul luminos într-un climat internațional de comprehensiune, de respect, de cooperare și de liniște. Și tocmai de aceea orice acțiune și orice inițiativă ale președintelui Nicolae Ceaușescu intrînesc adeviziunea poporului român, primesc sprijinul său necondiționat. Este acesta reflexul puternic și durabil al identității conducător-popor ce a căpătat în identitatea Ceaușescu—România o pecete inconfundabilă, prestigioasă prin amplitudinea ei, prin valențele superioare calitativ ale trăsăturilor ei.

Aceasta pentru că poporul însuși este cel care judecă, aprobă și beneficiază din plin de acțiunea neobosită și eficientă a conducătorului său în slujba păcii, a libertății și demnității, a înțelegerii și cooperării internaționale. Cu alte cuvinte, cum s-a mai zis atît de explicit, în prestigiul internațional tot mai impresionant, prin dovezi de recunoaștere și prin elogiul, al președintelui Nicolae Ceaușescu, poporul român își vede bine definit propriul său rol în viața contemporană, iar în audiența largă și tot mai profundă a ideilor, convingerilor și acțiunilor sefului statului nostru accesul său la universalitate.

Sînt, de fapt, constatările ce se impun firesc atunci cînd luăm cunoștință de expresia cantitativă a aceluiași angajament de a face totul pentru o lume mai dreaptă și mai bună: din 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut intilniri și contacte cu șefi de stat și de guverne din peste 100 de țări, a avut convorbiri cu conducători, delegații sau reprezentanți ai diferitelor partide și organizații politice, membri ai guvernelor, personalități ale vieții poli-

tice, economice, științifice și culturale al căror număr a depășit cu mult cifra de trei mii. Desprindem de aici caracterul global al activității sale internaționale, dorința de a cunoaște cît mai profund realitățile și problemele lumii contemporane și, deopotrivă, voința de a face cunoscută politica României și a Partidului Comunist Român, de a da glas vocației de libertate a poporului nostru, angajarea sa în acțiunea vastă, concretă a edificării păcii, o operă cu majore implicații în contemporaneitate și posteritate.

Acționînd perseverent pentru a dura edificiul păcii, președintele României socialiste subliniază și dovedește cu pregnanță că dacă statele nu pot fi egale în putere și experiență, oamenii politici pot — și trebuie — să fie egali întotdeauna în dragostea, grija și activitatea lor pentru această operă și tocmai de aici, ca și din acțiunile sale de adevărat pionierat pe plan politic, diplomatic, economic, social etc. în domeniul internațional, din riguroasele analize ale fenomenului politic contemporan, ale resorturilor lui, ale complexității lui s-au configurat acele sinteze strălucite și mărturie concrete ale aplicării creatoare a marxism-leninismului. Este o „operă cu valoare universală”, cum s-a arătat, și care a fost tradusă în peste 20 de limbi ale lumii iar numărul volumelor apărute peste hotare a atins cifra de 70.

Ampla difuzare și marea audiență pe plan internațional ale operei și gândirii președintelui Nicolae Ceaușescu reflectă cu claritate dimensiunile impresionante ale personalității sale, caracteristicile majore ale acțiunii sale — spiritul nou, revoluționar, energia, dăruirea și pasiunea de comunist care stau la baza aceluiași atît de cuprinzător angajament: să facem totul pentru o lume a păcii și înțelegerii.

Și nu este intimplător că această acțiune neobosită se desfășoară într-o lume complexă, cu moșteniri grele, cu noi probleme ce apar — sau devin pe parcurs — complicate, cu forțe care se confruntă direct sau indirect, cu evoluții contradictorii.

Sînt larg cunoscute și pledoaria fermă și acțiunea neobosită ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru un nou tip, superior de relații între statele socialiste, activitatea depusă în fruntea partidului și statului nostru pentru dezvoltarea pe multiple planuri a raporturilor cu toate țările socialiste, pentru întărirea și consolidarea unității lor; misiunile păcii și prieteniei purtate cu atîta strălucire în state în curs de dezvoltare care au dus la o majoră extindere a relațiilor României cu acestea și, deopotrivă, au vizat creșterea rolului lor în viața internațională, a participării lor la reglementarea tuturor problemelor care confruntă contemporaneitatea; contactele și intilnirile cu șefi de stat și de guverne din țări capitaliste dezvoltate ce au condus la o sporire a raporturilor bilaterale și au contribuit la identificarea unor noi punți care să ducă la consolidarea cursului spre destindere și securitate în viața internațională.

În același timp sînt recunoscute valența și valoarea doctrinei Ceaușescu referitoare la edificarea noului ordin economic internațional, la impactul acesteia asupra lichidării subdezvoltării, așa cum

activitatea sa concretă în favoarea dezarmării și propunerile ce au stat la baza ei ilustrează cu claritate grija pentru ziua de mîine, pentru asigurarea unei păci trainice în lume nu prin echilibrarea forței pe spirală în sus, ci prin trecere hotărîită și imediată la măsuri de dezarmare. De aici, ca și din atitea alte caracteristici definitorii ale personalității președintelui Nicolae Ceaușescu izvorăsc elogiile internaționale și recunoașterea rolului său remarcabil în diagrama politică a contemporaneității. Au subliniat aceste fapte publicisții străini: „Președintele României se numără printre personalitățile al căror nume este evocat frecvent în arena politică a lumii” — scrie un ziarist turc iar un publicist din Noua Zeelandă remarcă: „Promovarea unei politici externe sănătoase și independente a avut ca rezultat creșterea prestigiului Republicii Socialiste România în lume. În acest domeniu, președintele Nicolae Ceaușescu este o forță importantă. El a fost recunoscut tot mai mult ca un conducător însemnat al secolului nostru, iar ideile sale despre politica externă au început să fie larg acceptate”. Elogiază aceste fapte numeroși și prestigioși oameni politici de pe glob: „Ceaușescu are idei clare și precise. Nu lasă nimic la voia intimplării. Știe unde vrea să ajungă” — opinează un om politic italian. Iar secretarul general al O.N.U. arată, la rîndul său: „Rolul și participarea României în problemele internaționale sînt, în mod eminent, ilustrate de activitatea dinamică a prestigiosului său conducător, președintele Nicolae Ceaușescu. Intreaga lume este conștientă de contribuția sa unică la normalizarea relațiilor dintre state, la reglementarea conflictelor și disputelor internaționale prin negocieri între părțile implicate și instaurarea unui nou tip de relații între state”.

Reliefează toate acestea, ca și altele, atribuirea Medaliei de aur Frédéric Joliot-Curie de către Consiliul Mondial al Păcii și cea a Premiului „Simba” pentru pace pe 1978. Cu acest ultim prilej, adresîndu-se președintelui României și felicitîndu-l pentru Premiul „Simba”, ambasadorul Senegalului în România spunea aceste cuvinte memorabile prin plasticitatea cu care definesc țelul suprem al activității internaționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Asemenea leului, puternic, dar senin și pașnic, hotărît, dar calm și înțelept, sînteți, domnule președinte, acel șef de stat care intrunește toate aceste calități pentru a conduce, în fruntea viteazului dumneavoastră popor și alături de toți oamenii iubitori de pace, nobila bătălie care va elibera pe deplin și va împlini integral Omul. Sînteți, domnule președinte, Eroul Păcii”.

Nimic nu definește mai pregnant relația de totală corespondență dintre angajamentul președintelui Nicolae Ceaușescu de a face totul pentru o lume a păcii și înțelegerii și ecourile acestuia în conștiința contemporaneității. Cu alte cuvinte, și pacea își are propriile mari victorii și marii eroi. Este și acesta un nou temei al profundei noastre mîndrii că poporul român a dat lumii și un astfel de Erou.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Omagiu

De-a lungul vremurilor omenirea a cunoscut mari personalități care intuind cu genialitate căile progresului și-au condus propriile țări spre înflorire economică și spirituală, după cum au fost și mari oameni de stat care exprimînd în mod strălucit vocația pașnică a popoarelor lor și-au legat numele de o politică externă constructivă, închinată exclusiv păcii, înțelegerii și colaborării. Sînt și națiuni care au beneficiat de șansa de a avea la cîrma lor oameni care să intrunească ambele virtuți.

De aproape un deceniu și jumătate națiunea română se află într-o asemenea fericită situație și folosește din plin ocazia istorică de a avea un conducător genial pentru a parcurge în ritm accelerat treptele civilizației socialiste, pentru a se afirma cu putere printre protagoniștii procesului revoluționar de re-așezare pe baze noi a raporturilor de conlucrare internațională.

Sub conducerea președintelui său, România socialistă, cu întinderea, populația și potențialul său economic — nu dintre cele mai mari — a făcut deja demonstrația convingătoare a faptului că lucrurile în lume se schimbă, că fiecare țară are deplină posibilitate să-și construiască raporturi de egalitate și respect reciproc cu toate statele, indiferent de mărime și forță, să-și spună deschis cuvîntul asupra evenimentelor, să participe și să influențeze în bine, pe făgașul păcii, soluționarea problemelor mondiale. Activitatea sa a devenit un element de referință în politica internațională, un important punct de sprijin pentru țările, tot mai multe astăzi, care vor să-și apere, fără intermediari, interesele și securitatea, demnitatea și libertatea.

Politica României este astfel concepută și condusă, este atît de intim inspirată din ceea ce are mai profund și uman gîndirea revoluționară încît, în pofida unor mari greutăți și complicații ale vieții internaționale, reușește să introducă neconștient în evoluția complexă și contradictorie a lumii contemporane elemente pozitive, componente ale noului tip de raporturi dintre state și națiuni. România face în acest fel un mare serviciu prestigiului și influenței socialismului în lume arătînd că, de fapt, comportamentul internațional firesc al unui popor care, eliminînd exploatarea, edifică o societate întemeiată pe dreptate și echitate, se exprimă într-o politică externă democratică și activă, model de corectitudine și principialitate, politică în care solidaritatea coexistă perfect cu normele clasice ale dreptului internațional.

Nu există un omagiu mai înalt adus unui conducător comunist decît acela de a-i recunoaște contribuția hotărîtoare nu numai la victoria ideilor socialismului în granițele țării sale ci și în spațiul interstatat, de a-i evidenția ipostaza fericită în care se bucură în același timp de dragostea compatrioților și prețuirea străinătății, de a spune fără ocol că perioada de cînd se află în fruntea națiunii este cea mai rodnică și strălucitoare din istoria de două ori milenară a țării.

MIRCEA ANGELESCU ■

Am 19 ani și deja mi se spune tovarășă, adică sînt respectată!

Totul în jur este negru; pe ce pui mina, pe ce așezi privirea. Uneori și fețele oamenilor imprumută un mat întunecat. Cînd te obișnuiești cu peisajul constai însă că negrul nu-i deloc culoarea celui străfund loc de penitență numit de dogmele religioase, dar nici contrariul acestuia însoțit de flaut și piculine. Sunetele de aici sînt cele cotidiene ale muncii, zumzetul de convier, dangătul de macara, strigătul cald, uman — hai Costică, dă drumul la levier! Mișcarea sau nemișcarea este supusă unor legi bine stabilite dar supuse perfecționării. În rafturi, ca la marile brutării, stau, răsucite ca niște aluaturi, bucăți uniforme de material moale și buretos. După ce a trecut timpul convenit, cărucioare cu brațe metalice colectează aluaturile și le aruncă în buncare unde sînt adăugate ingredientele — așa le numesc operatorii de la tabloul de comandă — oxid de zinc, negru de fum, ulei, cerezină etc., adică vreo 15 componente. Jos, în hala de fabricație, este mai multă mișcare dar și aici, alături de benzile lungi care se mișcă uniform, remarci alte rafturi în care gastează, înfășurate în pinze lungi ca cele din sulurile magazinului cu albituri, fișii la fel de lungi de cauciuc ce poartă întim implementuri din fire speciale. Preluate pe benzi, tăiate la dimensiuni, înfășurate și presate în straturi suprapuse și, în sfîrșit, coapte în forme ce dețin temperaturi și presiuni înalte. Ne aflăm deci la o întreprindere de anvelope, una dintre cele mai mari din țară, Danubiana. Iar obiectul muncii, cauciucul, mai corect anvelopa pentru autovehicul, poartă cu sine o calitate deosebită: căldura palmelor de femei și bărbați, fiindcă pretutindeni în lungul fluxului de fabricație, materia primă, cu toată înalta mecanizare, primește efortul de dirijare și modelare pe care omul îl oferă cu grijă și pricepere. Colegul foto-reporter învîrtindu-și aparatul pe lângă doi tineri, Dumitru Neacșu și Mariana Todoran, privindu-i cum, în mișcări sincronizate, fasonau interiorul și exteriorul viitoarei anvelope, un fel de balet al miinilor, al degetelor în special, a exclamat: e o artă ceea ce fac. Firește, în multe locuri de muncă meseria se poate exercita ca o adevărată artă. Impresionează însă profund altceva: aici unde așa cum spuneam totul este negru, unde condițiile de zgomot, temperatură, de folosire a forței fizice impun statutul unei activități de o anumită duritate, oamenii, mai ales cei a căror muncă se vede, zimbesc. Și astfel zimbetul lor parcă luminează în jur.

— Tovarășe Florea Marin, deși sinteti aici la un tablou de comandă, adică într-o încăpere închisă, vă văd totuși destul de, să zicem, înnegrit. Vă deranjează?

— Cituși de puțin. Negrul de fum se strecoară hoteste peste tot, dar sîntem obișnuiți. Mă deranjează totuși ceva: cînd întîrzi la lucru din pricina autobuzului 44. Munca mea este de mare răspundere, respect cu strictețe toate normele tehnologice; o abatere cit de mică

ar însemna doza nepermise pe flux, deci rebut. Trebuie să vin la muncă odihnit, calm și, de ce nu, bine dispus. M-ați întrebat de ce zimbesc. Ar trebui să vă povestesc toată viața pentru a înțelege ce fel de om sînt. Zimbesc fiindcă îmi fac cu plăcere munca, cîștig bine, în jur de 3 000 pe lună, oamenii mă respectă. Dar nu aș mai avea toate acestea dacă neatenția și dezordinea ar pune stăpînire pe mine.

La atelierul de calandrare l-am cunoscut pe operatorul Alexandru Guță, 43 de ani, în uzină de la înființarea ei, conduce o echipă compusă din 25 de oameni.

— Este grea munca în sectorul dumneavoastră?

— Nu zic că-i ușoară și dacă spune cineva că e, minte. Dar nici grea nu este. Să vă dau un exemplu: la noi, cînd se încurcă ceva în uscător (în instalația care este închisă sînt 150 de grade plus) noi intrăm în el la un minut după oprire, cînd temperatura a scăzut foarte puțin. Simțim că luăm foc, avem haine speciale, ne punem cîrpe umede pe față, dar intrăm. Nu ne impune nimeni, în procesul tehnologic se prevede o oprire îndelungată pentru o răcire convenabilă, dar aștepta zeci de minute ar însemna ieșirea din parametri a materiilor prime aflate în flux și în consecință pierderea lor. Este nevoie deci de curaj, de abnegație și atunci nu ți se pare greu, ci posibil. Și pe lângă abnegație mai este nevoie și de istețime; Ion Toma, Stănic Neagu, Tudor Velicu, foști țărani pînă mai ieri, rezolvă acum chestiuni de ordin tehnologic prin soluții cu totul originale. Ce mai vreau să vă spun? Sînt

tem chiar mindri că putem face asta și ailaltă în condiții dificile și nu vrem să pierdem acest prestigiu cîștigat.

Toma Manu, care este maistru în atelierul numărul doi, susține, și nu fără argumente, o idee interesantă despre greu și ușor în muncă.

— La un moment dat din atelierul nostru, aici se asamblează, au început să plece oameni. E greu, ziceau aceștia, mai greu ca în alte locuri și oricît ai munci tot în urmă ieși. Și cînd ieși în urmă iei și bani puțini fiindcă se lucrează în acord. Aveau dreptate în sensul că nu puteau face mai mult, în special cei nou veniți de la profesională. Învățătura era, ca să zic așa, perfectă dar lipsea îndemnarea fiindcă trebuia să spun: în atelierul nostru omul cu mina dă formă definitivă anvelopei. Or, îndemnarea nu se capătă la nici un curs. Am format echipe mixte: un muncitor cu categorie mare de calificare, deci vechi în fabrică, și un nou venit. La preasamblare Maria Stoica o învață minuirea pe Elena Pinzaru, Stoica Dumitru pe Constantin Andrei și așa mai departe. Am format chiar și echipe mixte. La mașina de confecționat, Dumitru Neacșu o învață pe Mariana Todoran. Și cu cit o învață minuirea mai repede cu atît și retribuția comună crește. Măsura a început să-și arate eficacitatea: oamenii nu mai pleacă spunînd e greu, ba, dimpotrivă...

Mariana Todoran, zimbînd, spunea atunci cînd o fotografiam că aproape nu remarcă vreo diferență fizică între munca de dinainte, pregătea suluri de material și cea de acum, la mașină, cînd confecționează anvelopa. Cosmici Marica,

o altă tină care lucrează la confecționat, chiar singură, declara, zimbînd și ea:

— Acum mi se pare normal ceea ce fac. Am terminat liceul industrial la Buzău și am fost repartizată aici. Băncile școlii și munca de aici, două lumi diferite. Nu credeam că o să fac față, apoi am avut primele satisfacții, primii bani cîștigați cu miinile mele, m-am simțit altfel. Am 19 ani și deja mi se spune tovarășă, adică sînt respectată. Acum la rîndul meu o ajut pe Floarea, vecina de mașină, ea n-are decît 6 luni de cînd a intrat în fabrică.

Despre ceea ce îi face pe tineri să privească cu zimbet munca, despre starea ei morală, mi-a vorbit un alt șef de echipă, pe nume Aurel Chirică.

— Aveți mulți tineri în jur, cum socotesc ei munca pe care o fac?

— Noi producem aici, în echipa noastră, vreo 6 kilometri, zilnic, de bandă pentru anvelope, mai precis baza și coama. Trebuie confecționate la milimetru, de fapt cotele trebuie respectate la zecimi de milimetru. Atenție și disciplină deci. Și tocmai cu așa ceva unii tineri nu prea se impacă. Le-am explicat la fiecare pe rînd: tu nu poți realiza ceva pînă nu facem noi toți ceva, adică echipa, secția, întreprinderea. A munci deci bine sau prost este în fapt o problemă de convingere morală. Unii au înțeles imediat, alții nu — a trebuit să treacă timp. Pe Ion Hader, un ardelean care de cite ori venea cu întîrziere la lucru și fiindcă îl dojeneam, spunea că pleacă, a trebuit să-l scot de sub influența negativă a unor flăcăi înrăiți și puși pe băutură. Cu Nicolae Neagoe a trebuit să procedez la fel. Acum am fost nevoit, o îndatorire foarte plăcută, să scriu chiar părinților acestui băiat și să le mulțumesc fiindcă au un copil atît de harnic.

Cînd scriu la mașină aceste rînduri am la îndemînă un fel de broșură ce poartă numele ABC-ului vulcanizatorului. El conține un minim de cunoștințe necesare în această profesie. Pe înțelesul tuturor sînt descrise faze și procese, operații manuale și mecanizate etc. Sînt folosite diagrame, schema de montaj. Autorul broșurii: un muncitor.

— De ce ați scris această broșură, tovarășe Constantin Stănescu? — l-am întrebat în întreprindere pe cel în cauză.

— Am 54 de ani, dintre care 18 i-am petrecut aici. După cîțiva ani de muncă am înțeles un lucru esențial: munca nu este grea sau ușoară, ci bine sau prost făcută. Și pentru ca să o faci bine este nevoie să-ți însușești temeinic multe cunoștințe. Eu am fost ajutat de cele mai multe ori din mers, lingă mașină. Acum avem alte condiții, avem cursuri, putem să tipărim broșuri, avem săli de testare. Munca mea pentru îndrumar corespunde, cred, așteptărilor celor mai tineri dintre tovarășii noștri de muncă.

Odată cu tovarășul Stănescu l-am cunoscut și pe inginerul Ioan Nicolae Culiianu. Am stat de vorbă lingă finalul unei linii de anvelope. Pe unele scria în engleză — întreprinderea exportă chiar și în America, unde o asemenea marfă este primită doar dacă corespunde unui nomenclator special ce privește rulajul pe soselele continentului (planul la export pe anul trecut a fost chiar depășit) — dar inginerul mi-a arătat și cuvîntul românesc „Danubiana”. Am aflat că interlocutorul este chiar șeful secției vulcanizare și că la înființarea întreprinderii lucra ca simplu muncitor.

— N-am un secret anume, nici nu m-am gîndit că ar exista așa ceva. Pot însă să vă spun că modul în care ne-a educat pe toți munca reprezintă cheia succesului. Dacă te-ai dedicat muncii acestela, mai devreme sau mai tîrziu te va răsplăti cu generozitate.

Mariana Todoran învață de la Dumitru Neacșu, concret, cum se confecționează o anvelopă. Învață muncind cot la cot, aproape bărbătește

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Cînd zic Anina, zic «acasă»!

(Urmare din pag. 1)

un fel de involburare și multime de imagini disparate apar și dispar: case, păduri, galerii, cărbuni lucind sub lumini, grinzile giroind de apă, oamenii cu lămpașele așteptînd la gura puțului, colivia coborînd halucinant, într-un mare zgomot de fier, sub pămînt și multe, foarte multe fulgerătoare imagini, care-mi reapar și-mi dispar de pe retină. Dar, mai cu seamă, cînd închid ochii și las imaginația să-mi umble hoinară știu că, pentru mine, cînd zic Anina, zic „acasă”; cînd zic Anina, zic o vale verde, înconjurată de coline blinde, împădurite cu anini și carpeni, coline pe care se cațără, ca niște căprîțe, căsuțele-pitice, iar cînd zic Anina, mai zic turla puțului, cu veșnicile volante învîrtindu-se vertiginos și cu sterilul în movile negre și fumegînde, iar sub ele, în adîncuri, cu acel furnicar omenesc, săpînd galerii, extrăgînd cărbunele lucitor, ducînd, de fapt, acolo, o a doua sa viață, subpămînteană, adevărată viață de muncă tenace, viață minerească, din îndrăgîștii munți sudici ai Banatului.

Adeseori, cînd ești prea plin de o lume pe care ai străbătut-o, de o lume în care ai trăit, aștepți să se decanteze în tine firesc totul, să se limpezească totul, pentru a putea distinge net contururile unui lucru, ale unui om.

Iată, figuri anonime răsar acum și prind contur în mine. Mă văd pe galeriile aerisite la orizontul șapte, pe micul terasament al căii ferate, pe care circulau locomotivele-miniatură. Apoi mă văd coborînd spre abataje. O construcție de birne albe și scînduri miroșind a oară de brad care coboară lucind în adîncime. Aud răpăitul sec, infundat, al ciocanelor în gîtlejul întunecat al pămîntului. Cobor și eu transpirînd din greu. Casca de pe cap, care mă incomodează, o simt de asemenea udă. Și lampa de la gît, și masca, spînzurînd pe umăr, le simt greoaie. Ajung la stratul de cărbune și praful plutește dens în lumina vioaie a lămpilor. Doi oameni. Atît. Nu e spațiu mai mult pentru mineri în această breșă tăiată în cărbune. Un mincr. Un brigadier. Un bărbat cu trupul mai de grabă scund și fața uscată, ridată, cu trăsăturile adîncite, bine reliefate, aspirate, ca la majoritatea ortacilor săi. Sub noi se deschide rostogolul din scînduri galbene, pe unde curge cărbunele spre orizontul de jos, de la 760 metri. Stam și priveam în jur, la acel mic „cer” negru, tăiat în cărbune, peste care apăsa un munte întreg. Mă miram. Mă înspăimîntam cum puteau munci ei acolo, cum puteau ei trăi, gîndi, visa, lucra. Și totuși pe chipul seamănelui nimic din ceea ce se cheamă spaimă, neîncredere sau lenvie.

Nimic. Doar lucrul acela metodic, într-un ritm formidabil, chipurile atente, mina sigură și micile pauze pentru a respira mai în voie, pentru a-și culege transpirația de pe frunte, ce le lunea mereu în ochi, cu dosul antebrațului. Vorbam cu acel mincr. A fost primul meu dialog în adînc. Poate de aceea l-am însemnat în inimă, nu numai în carnetele mele: „Rostul meu aici? Rostul meu e să dau cărbuni... Apoi să fie un cărbune de calitate... Dă-mi și mie o gură de apă, ortace... Așa... Bună apă... Ai aer destul, ortace? No, așa, dai bătaie! Te ajung! Și, cum zic, să nu plece piatra cu sterilul pe rostogol în jos. Că nu-i bine. Să lucrăm, ori să ne lăsăm. Ori iasă mincr din om, ori nu. Încolo, ce să vă mai spus? Ortace, stai să te ajut să spargem bucata aia...”

Întodeauna am disprețuit, mai tîrziu, pe cei care, scriînd despre mineri, ignorau tenacitatea muncii lor sublimă, planîndu-i într-un peisaj idilic. Munca de mincr este totuși o muncă grea, generatoare în orice moment a unui eroism cotidian. A ignora aceasta înseamnă a ignora latura de omenească a acestor oameni. Eroismul acestei munci, abia azi o știu, nu constă în faptul că mincrul își face conștiințios orele de lucru, ci că acele ore sînt făcute în profunzimile pămîntului, la lumina săracă a unei lămpi, în înclăstarea cu muntele, cu natura lui complexă, cu amenințarea lui, cu rocile (unele perverse) care pot lunea pe sub armături și bandaje covîrșind omul.

În adîncul minelor Aninei au pătruns exhaustoarele, prefabricatele de beton, armăturile metalice, perforarea cu jeturi de apă, a pătruns, cu un cuvînt, înalta tehnică modernă minieră. Există în această vale verde, care ascunde în adîncuri galeriile muncii minierești, există multă omenie cedată pentru om, multă grijă

dată acestor oameni ai subteranului. Dar, știu bine, toate acestea accesorii ale civilizației, ale tehnicii, ale timpului și societății noastre ar pluti în gol dacă ar lipsi un lucru esențial: iubirea minerilor pentru activitatea lor dură, dar atît de magnific omenească. Ea dă noblete acestei trude în adîncuri. Ea aureolează mișcarea aspră a acestei munci. Numai astfel cred că meseria aceasta dificilă poate fi îmbrățișată, an de an, de noi generații tinere și robuste. Așa se face că, în toamna acestui an, cînd vînturile iernii începeau să devină rău prevestitoare, eram călător din nou pe la Anina. Mergeam acolo, de fiecare dată, cu inima deschisă, ca la niște prieteni, ca la o umanitate ce-mi servise drept sursă pentru acea carte la care robitisem ani de zile, primul meu roman. Încă pe drum fiind, instalat în trenulețul arhaic ce străbate vitejește valea dintre Oravița și Anina, cele peste zece tuneluri și viaducte, călărind hauri imense, în cea mai veche linie ferată din România, încă din tren deci se implinea în mine bucuria revederii cu atîția oameni devotați, ingineri, mineri, profesori, tineri condeieri, simteam deja nevoia comunicării cu ei, a confesiilor. Dar ce întodeauna, mai cu seamă, îi vedeam, pe estacadă metalică, la intrarea în puț, pe acei mulți tineri gălăgioși, cu lămpașele în miini, veseli și plini de farmecul virstei visării. Priveam la ei cu o simpatie nespusă și mă gîndeam că, atîta timp cit va exista dragostea pentru această meserie dură, însă adînc omenească, atîta timp minele românești vor răsună de vocile meru liber, meru impetuoașe, ale acestor ortaci tineri, dornici de luptă cu muntele și cu întunericul lui, dornici să-și înalțe propria lor viață și propria lor țară prin magnificarea lor muncă creatoare.

Tot ce-am construit noi, țărani din Bogdan Vodă, durează. Acum luptăm să durăm aici și o industrie

— Tovarășe Deac, de ce-ți zic dumitale oamenii Moșu? De unde până unde vorba asta, că prea bătrîn nu te văd și nici unelît spre îmbătrînire nu pari?

— Afliă matală, întâi și întâi, că la noi, pe Valea Izei, e obiceiul ca tot omul să mai tînă și-o poreclă, ca să se distingă de altul, căci sint mai mulți locuitori decît nume. Eu sint Moșu după soațamea, care face serviciul la casa de nașteri, aducînd pe lume felurîți copii. Cît am fost flăcău, ca să pricepi mai bine, m-am știut de-al Persunarului, după tata care avea o grămadă de lazuri.

— Lazuri?! Ce-s alea lazuri?
— Perjuri, adică neamuri. Și-acum gata cu mine, hai să discutăm despre sat, că incăpe vorbă multă și m-așteaptă corciua să aduc lemne. Nu te mai mira, corciua e o sanie ceva mai scurtă.

— Moșule, cît e de mare comuna?

— Ține vreo 4 mii și ceva de suflete, dar poștașul nu s-arată cîne știe ce ocupat, că n-are de umblat decît pe la 7 sute de case. Case puține, copii mulți, așa s-a ținut obiceiul la noi, din vremea voievodului Bogdan, care a plecat de-aci să descălece la Moldova, dacă nu cumva mai de demult, din timpul dărilor liberi. Sint în sat 11 familii cu cite 10 copii. Media e de 6 la bătaură, eu am 3, primarele, Gheorghe Popan, bărbat tînăr și ispravnic, tot ația, alții au mai mulți și aș vrea să-ți spun dumitale că nu e bucurie mai mare pe Iza decît să ajungă feciorii și fetele întemeiați la casele lor. Înainte de mai încoace, comuna s-a chemat Cuhea, după numele păstrat din străbuni, dar noi am cerut în 1968, cînd cu reorganizarea teritorială a țării, să-i zică Bogdan Vodă, spre cinstirea voievodului. Glasul nostru a fost ascultat și s-a dat decret în acest sens. Că e veche comuna, avem puzderie de dovezi. Biserica de lemn din centru e declarată monument istoric și ea stă pe temelia alteia, mai bătrîne, despre care se cunoaște că a fost arsă de tătari în 1717. Chiar casele noastre sint documente istorice. Cea a lui Vasile Butcea, de pildă, a fost dusă la Sighet, la muzeu, datînd de la 1730. A mea e cu 50 de ani mai nouă, dar tot veche se cheamă că e, nu-i așa?

— Tot. Umblu prin sat și am impresia că parcurg un uriaș muzeu în aer liber, ba încă populat! Case care vin din alte secole, tipic maramureșene, cu șatră și scări, acoperite cu draniță, oameni îmbrăcați cu pieptare, cioareci și cușme, încălțați, nici adjunctul de primar nu face excepție, cu opinci. Cu alte cuvinte, arhitectura și portul s-au conservat peste ani, peste foarte mulți ani, e cît se poate de clar, dar aș vrea să știu, de la cineva cît mai în măsură să mă lămurească, de la dumneata, Moșule, dacă a fost ușor să păstrezi ce-ai păstrat?

— E o poveste lungă și frumoasă, plină de pilde. N-am pierdut nimic, nici vorbă, nici port, nici demnitate. Mai bine zis, le-am păstrat pe primele pentru că am știut mereu, într-o istorie zbuciumată și aspră, s-o păstrăm pe ultima, adică demnitatea de români. Tot timpul am simțit și am acționat româneste, drept, cinstit, pe față, apărîndu-ne din răpuzterii ființa națională. Dacă a fost greu? Acum, cînd lucrurile s-au întors definitiv în matca lor firească, prin acțiunea energetică și înțeleaptă a partidului nostru comunist, pot afirma că n-a fost totdeauna ușor.

— N-aș fi zis că dumneata ai numai 8 clase.

— Ațitea am și-mi pare rău că n-am făcut mai multe, dar m-am trezit cam tîrziu. Apoi, ca să nu te minț, nici nu prea mi-a stat mîntea la învățătură.

— Dar la ce-ți a stat, Moșule?

— La oameni și la obște. În '71, pe cînd eram primar, am luat cuvîntul, în plen, la Conferința pe țară a președinților de consilii, la București, cerînd să se atribuie un șir de industrie pe Valea Izei, o rădăcină adică, un fir. Le-am zis scumpilor de m-ascultau că avem mare nevoie să ne afume niște hornoaie, că noi ne-om teme de urși și de mistreți, sălbătaciunile astea își fac de cap pe-aci, dar de poluare ba! Le-am mai zis că să ne dea o fabrică și, dacă nu le-o place munca noastră, le-o dăm înapoi. Cum în fruntea țării era, este și noi îl dorim să tot fie, că om bun la suflet și aprig la mînt se află, tovarășul Nicolae Ceaușescu, glasul unui țaran nu prea școlit din Maramureș a fost ascultat și, după 3 luni, ne-am pomenit la Cuhea cu o comisie a Comitetului Central, care a studiat la fața locului și a hotărît alocarea fondurilor. Și uite-asa, un sat care n-a avut, de cînd se știe, nici măcar un atelier, s-a găsit cu o investiție prinsă în plan, cu 3 secții de fabrică. E drept că ne-am

Vasile Deac, zis Moșu; adjunct de primar în comuna Bogdan Vodă din județul Maramureș; între 1967 și 1975, primar în aceeași localitate; participant la Conferința pe țară a președinților de consilii populare, în 1971; membru de partid din 1967; 50 de ani, pe 2 august; 8 clase; 3 copii.

mai zbatut noi pînă să se deschidă finanțarea, bătătorînd destule drumuri la București, dar am găsit înțelegere la toate nivelurile, la județ mai ales, alegîndu-ne cu industrie. Avem, azi, 350 de oameni în fabrică și ajutor și idei să mărîm acest număr, mai ales că directorul general de la C.I.R.A., de care depînd secțiile din Bogdan Vodă, Vasile Horvath, maramureșean de-al nost, ne-a incredințat să facem demareuri electrice, piese care de-acum nu mai sint simple, ci cer îndeminare și pricepere. Apoi, le-avem că nu degeaba am trimis meseriași la specializare, bărbați în toată firea, unii trecuți de 40, un Dumitru Bizău, un Gheorghe Mariș, un Vasile Deac, nu-i rudă cu mine, dar mulți ne chemăm pe-aci la fel, un Ion Gherhes, care s-au declarat de acord să fie jumătate de zi muncitori în fabrică și jumătate să rămînă țărani. Văzînd că e nevoie de cadre, ne-am orientat spre fii de-ai comunei plecați care-nctro, cu diplome cu tot, și ne-am pus pe tren, aducîndu-l pe inginerul Ioan Nan de la Alba Iulia și pe inginerul Ioan Mariș de la Baia Mare, primul devenînd repede șeful secției. Industria noastră a făcut, în '78, producție de peste 12 milioane, dar n-avem de gînd să ne oprim aici. Nouă nu ne trebuie, am explicat și la județ și am fost pe deplin înțelesi, nici apartamente, nici transport în comun, nici mai știu eu ce, doar încredere și fonduri vrem, nu multe, ca să facem din secțiile existente o fabrică de sine stătătoare. Statul nu va avea să cheltuiască mult, iar noi vom cîștiga din toate punctele de vedere.

— Anume?

— Acest început de industrie, încă firav, față de posibilitățile și ambițiile noastre, a schimbat radical fața comunei și i-a îmbelșugat pe oameni. Am lăsat fosta clădire a primăriei în care, dacă intram eu și cu matală, e treia persoană rămînea la ușă și am construit alta, cu etaj, gîndînd că pretențiile unui sat trebuie să înceapă de la prima dintre casele sale. Ne-am făcut dispensare noi, unul uman, altul veterinar, am deschis o casă de nașteri, am dat în folosință 36 de apartamente pentru specialiști, ne-am pus telefoane, ne-am luat mașini, totul în numai cîțiva ani. Eu zic, ca unul care m-am născut și am trăit aici, că nicicînd Bogdan Vodă n-a arătat așa mîndru și că nu-i lipsește mult, după cum prevede planul și după cum prevăd dorințele oamenilor, să devină centru urban. Avem multe în cap și vă asigur că nu va mai îngheța Iza decît de cîteva ori pînă să transformăm ideile în realități.

— Moșule, ce-ar fi să te oprești la una din aceste idei?

— Una, foarte dragă nouă, ar fi cea a monumentului voievodului, dar o las pentru mai încolo. Acum m-aș opri la motel. Ce zici?

— Oprește-te. Ce-i cu motelul?

— Il aveam prins în plan, dar pentru '83, numai că, spre a face față vizitatorilor, unii ajunși pe Valea Izei de pe alte continente, noi am socotit că e nevoie de el cît mai repede și că nu e bine să mai așteptăm. M-am dus, personal m-am dus, la ministrul turismului și i-am explicat ce și cum. Și-a găsit timp pentru mine, m-a poftit frumos în birou, m-a ascultat și mi-a dat dreptate, aducînd încoperca lucrării în '79. După aceea, dacă tot m-am aflat în Capitală, m-am prezentat la președintele Comitetului pentru problemele consiliilor populare, dorînd să ridic o problemă legată de baia publică pe care o vom inaugura în curînd la Cuhea. După proiect, e obligatoriu ca baia să aibă centrală termică proprie, dar la noi asta ar însemna, centrala termică a fabricii fiind

la nici 50 de metri, o investiție inutilă, niște bani pe care foarte bine i-am putea folosi în alt scop. Tovarășul Iosif Uglar a luat notă și a promis că va trimite neîntîrziat o comisie de specialiști la fața locului spre a decide.

— Ești om umblat, Moșule, nu degeaba un coleg de-al meu te-a numit, cu luni în urmă, politician de sat, asemeni du-te cu Moromete!

— S-ar mira lumea dac-aș fi altfel, că doar oamenii de-ai-a m-au ales între fruntașii obștii. Știi ce-mi place mie? Că așa cum mă vezi, cu opinci și obiele de pînură în picioare, sint primit peste tot, la cele mai înalte foruri de partid și de stat, cu ușă deschise și cu înțelegere. Mi se arată pretutîndeni multă grijă, căci tovarășii la care intru pricep că chestiile pe care le ridic nu-s ale mele, ci ale satului, ale colectivului. Unde era așa, mai demult, în România? Mai degrabă ajungeai la papa de la Roma decît în parlamentul burghezo-mosieresc de la București! Asta înseamnă, gîndesc eu, că la noi e democrație deplină și că oricare, chiar și un țaran din Maramureș fără cine știe ce diplome și onoruri, poate să spună ce gîndește și e ascultat cu luare aminte.

— Pînă să ne luăm cu altele, să nu uit să te întreb ceva. Cum se împacă motelul, fabrica, toate celelalte, cu atmosfera aceasta de muzeu în aer liber de arhitectură și port popular?

— Am gîndit-o și pe-asta și am tras linie că se împacă bine. Ca să trăim mai bine, după urma muncii noastre, vom construi și vom schimba, dar nu ne vom abate de la specificul locului, de la tradiție. Dac-am avea mai mult lemn, că tare s-a scumpit, bătî-l-ar Domnul, am face numai case din el, așa le mai acoperim și cu tablă, că e peste tot, dar tot în stilul nostru tradițional. La fel vom proceda și cu motelul, că m-ai întrebato. El va dispune de 50 de

locuri și de o sumedenie de mangote, de chițbușuri, un bar, un restaurant, altele, dar arhitectura lui va fi tipic maramureșeană. Cît despre port, zic că se păstrează bine și că nu-s pericole să se stingă. Au mai adus ele, cușnerțele noastre, cite o modificare, înlocuînd cioburile de oglindă de altădată cu niște ținte, dar cojoace ca pe Valea Izei mai rar! Unele au 3 rînduri de piei, parcă ți-e milă să pui mina pe ele! Dac-ai vedea cum le sclipește ochii străinilor de plăcere, ai zice că nu mai au mult și-i apucă zăpăceala. Avem, poate nu știi, cojoace de purtare și cojoace de sărbătoare, astea din urmă se ascund în fundul șifonierului, întoarse, să nu se frece motivele și să se piarză. Sigur, unii s-au mai depărțat de straiul moștenit, dar la Bogdan Vodă, poate că te-ai convins singur, sint pușini cei care umblă îmbrăcați în sulcîndre, cum le zicem noi hainelor de oraș. Păstrînd portul strămoșesc, ne gîndim mai ales la obligațiile noastre de a trece frumusețile către copiii noștri, fără de care ne-am simțit pustii.

— Moșule, să-ți spun un secret. N-am zărit prin comună prea multe mașini. Așa-i că nu sint?

— Nu prea. E altfel decît la oraș. Oamenii trag mai mult la case decît la mașini. Dar avem și Dacia, nu ne plîngem.

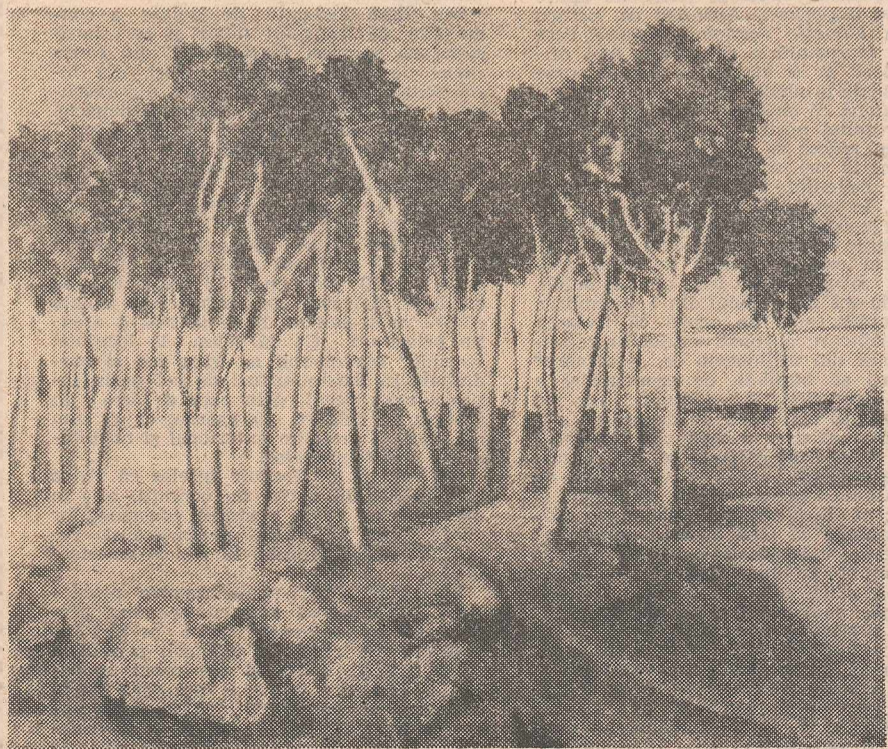
— Dar de ce vă plîngeți?

— Prea multe ședințuri și prea multe drumuri de bătut din cauza lor. Se face, din ce m-am lămuriț eu pe cite undeva, risipă de vorbă și economie de treabă. La noi nu-i așa, localnicii sint harnici și prețuiesc peste tot pentru seriozitatea lor. Cînd zic asta, mă gîndesc că, în lipsa unui pămînt mînos pe-acasă, ei pleacă să culegă recoltele Dobrogei și Ialomiței, iau și eu niște exemplă că ei merg peste tot, întornîndu-se la Bogdan Vodă cu renume bun și cu vagoane de griu și porumb, să infrunte iarna cum se cuvine.

— Am ajuns la monument. Ce-i cu el, Moșule?

— Dorim de mult să ridicăm în mijlocul comunei monumentul voievodului călare. Cînd am zis-o prima dată, unii, chiar din sat, s-au uitat la mine în rîspăr, neînțelegînd unde bat. Apoi, tot agîtîndu-mă, scriînd și călătorînd în acest scop, i-am prins pe mulți în horă și ni s-a promis sprijin. Județul în special ne-a susținut, dar de la București ni s-a aprobat un bust. Noi nu și ni, ne-am bătut pentru o statuie mai impunătoare, Bogdan Vodă călare, pe care am visat-o și o visăm în centrul viitorului oraș. Gîndește-te, orașul Bogdan Vodă cu statuia voievodului în mijloc, ce minunăție! Pînă la urmă varianta noastră a cîștigat și din cite cunoaștem se va ține în curînd un concurs pentru statuia lui Bogdan la Cuhea.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

GH. PĂTRAȘCU : Margine de pădure

Cea mai importantă sursă de energie rămâne totuși economisirea energiei

Articolul intitulat „Cea mai importantă sursă de energie rămâne totuși economisirea energiei”, publicat în revista noastră din 7 decembrie 1978, articol în care inginerul Ion Știrbulescu de la I.D.E.B. își expunea câteva puncte de vedere asupra modalităților prin care se pot obține reduceri de consumuri la această „materie primă” reprezentată de energie și în care interlocutorul nostru lansa ideea unei dezbateri mai largi, cu participarea unor specialiști, a avut ecoul dorit. În chiar următoarele zile am primit la redacție un telefon din partea inginerului Nicolae Niculescu, de la Institutul de studii și proiectări energetice, șeful secției sisteme de termoficare, care și-a manifestat intenția de a participa la o astfel de discuție. Așa s-a născut masa rotundă găzduită de „Flacăra”.

Ing. Nicolae Niculescu. Doresc să mă refer la finalul articolului din „Flacăra”, deoarece sint de părere că s-a strecurat un echivoc și anume acela că încălzirea electrică, în locuințe, ar putea genera economii de energie. Sint de acord cu tot ce a susținut inginerul Ion Știrbulescu, în privința izolării construcțiilor civile, ba încă aș mai adăuga și alte neajunsuri datorate calității nu întotdeauna corespunzătoare ori inexistenței izolărilor termice, cum este condensul de pe pereții locuințelor, precizând însă că, cel puțin pentru etapa actuală și într-o perspectivă de mulți ani, nu se poate recomanda sistemul de încălzire electric.

Ing. Ion Știrbulescu. Părerea mea este aceea că, fără a putea preciza cind anume, încălzitul electric se va impune așa cum s-a întâmplat cu gătitul electric, știut fiind că multe din noile blocuri de locuințe sint echipate cu mijloace de preparare a hranei la domiciliu, electrice.

Ing. Victor Mirea. Consumul casnic, în care se înglobează încălzirea electrică, gătitul electric, iluminatul locuințelor și diferitele aparate electrocasnice, — aspirator, frigider, radio, televizor, boiler etc. —, reprezintă, într-o ordine generală a consumurilor, la nivelul țării, 10,55 procente, ocupând locul al 3-lea, după cele două mari ministere, al industriei chimice și al industriei metalurgice, ceea ce ne obligă să-i acordăm atenția cuvenită. Iată, de pildă, iluminatul public „adună” abia 0,43 procente într-o astfel de listă. Se observă o schimbare de optică în ceea ce privește așa-numitul „consum casnic”, care altădată, practic, nu era tratat, ci apărea la capitolul „fondul pieței”, fără a fi diferențiat.

Ing. Romulus Manolache. Există și o motivație tehnică, pe lângă cea socială, deja subliniată. Sistemul hidro-energetic presupune o singură transformare pentru a se obține căldură din energie electrică, ceea ce nu exclude menținerea în actualitate a ideii folosirii unor sisteme de încălzit electrice, desigur în mod treptat și numai cu o riguroasă cercetare a dezvoltării consumului de energie din țara noastră.

Dr. ing. Emil Costin. Poate n-ar fi inutil de subliniat, încă o dată, că pretutindeni în lume se caută, chiar cu febrilitate, căile de economisire a energiei electrice. În cazul țării noastre, aflată într-un avânt de dezvoltare foarte înalt, cu ritmuri impresionante și de prim-plan, raportate la scara mondială, suportul energetic apare ca foarte important. Apreciez că, pentru perioada actuală, economia despre care vorbim reprezintă o cale mult mai eficientă decât ar fi aștragerea de noi surse și resurse de producere a energiei. Aceasta nu înseamnă că cineva, dintre noi sau din afara grupului nostru, se gîndește să impună sau măcar să recomande să trăim în întuneric ori să ne lipsim de unele servicii, devenite indispensabile traiului cotidian, în ideea de a economisi oricum. Ar fi de neconceput o asemenea atitudine în condițiile în care, după cum știm, statul nostru este preocupat de asigurarea creșterii nivelului de trai al populației. Referindu-mă la articolul din 7 decembrie, deja amintit, sint de acord că izolarea corespunzătoare a construcțiilor ar reprezenta unul din mijloacele de „rezervare” a căldurii și, implicit, de economisire a energiei electrice. Aș adăuga însă că aceste izolații mai bune nu depind de sistemul de încălzire, pentru că, indiferent care ar fi acesta, căldura tot se pierde, în mare măsură, dacă izolațiile sint de slabă calitate sau inexistente. Mai este și altceva: pe lângă scopul actual, orice economie trebuie să aibă și unul general și acesta este ca rezultatele urmărite să se poată obține cu un minimum de efort economic, adică cu un minimum de efort de muncă socială. Dar acești parametri nu sint totdeauna coincidenți, astfel încît apare, ca foarte posibil și chiar probabil ca, în unele situații, adăugîndu-se un surplus de consum de energie să se obțină scăderi în planul economic.

Em. Valeriu. Se naște întrebarea: dacă pentru o perspectivă mai îndelungată există variante diverse, pentru etapele imediat următoare cum credeți că trebuie încălzite locuințele, știut fiind că se vor construi încă un milion aparta-

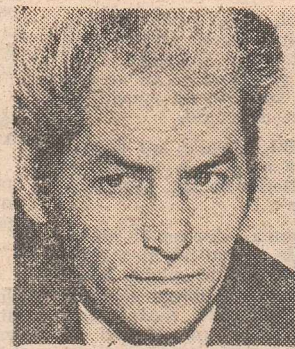
Ing. VICTOR MIREA
directorul Centralei industriale a rețelelor electrice

Dr. ing. EMIL COSTIN
de la I.S.P.E., secția tehnologică energetică

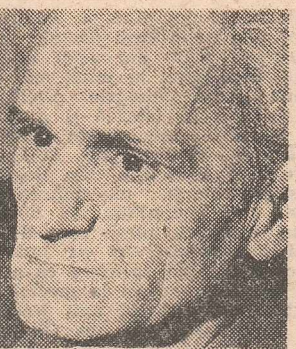
Ing. ROMULUS MANOLACHE
șeful Direcției mecano-energetică din M.I.C.

Ing. NICOLAE NICULESCU
șeful secției sisteme de termoficare din cadrul I.S.P.E.

Ing. MARIUS GHEORGHE
din serviciul mecano-energetic al întreprinderii de țevi „Republica” — București

Ing. ION ȘTIRBULESCU
de la I.D.E.B.

Din partea redacției a participat EMANUEL VALERIU. Foto: A. MIHAILOPOL

mente? Și încă ceva: sintem, în jurul acestei mese rotunde, împărțiți în două grupe ireconciliabile? Una a susținătorilor, cu orice preț sau mai precis în orice condiții, a termoficării și alta a adeptilor încălzitului electric?

Ing. V. M. Întreaga gamă a posibilităților (termoficare, încălzire prin centrale de cvartal, electrică etc.) își poate găsi locul.

Ing. R.M. Acum 4-5 ani s-a ridicat aceeași problemă, a încălzitului. Și nu numai în sectorul construcțiilor civile ci și în cel industrial. Pot să vă spun că, după constatările personale ca și ale colegilor din Ministerul Industriei Chimice, tot ceea ce înseamnă timp, metalică ori din lemn, prezintă în rareori grave carente calitative în privința etanșeității. Pe de altă parte, toate halele prevăzute să primească lumină directă, de zi, au un singur rînd de geamuri, iar ușile, uși de hală, nu de apartament, deci de mari dimensiuni, nu se închid în mod corespunzător.

Dr. ing. E.C. Francezii au trecut la triplarea ferestrelor în construcțiile industriale.

Ing. R.M. Sistemul de izolare a conductelor de transport (abur și aer) înregistrează pierderi foarte mari, din cauza lipsei de vată minerală uneori, din existența unui control periodic, din executarea unor remedieri și așa mai departe. Un calcul foarte simplu ne arată că pe 1 mp de conductă neizolată se pierde, într-un timp egal, cit s-ar totaliza prin funcționarea neîntreruptă a 20 de becuri. De aici aș trage concluzia că, de cele mai multe ori, organele de control observă doar acele nereguli care sar în ochi (cum ar fi, să zicem, un bec, undeva, inutil) dar nu văd kilometri de conducte neizolate sau insuficient izolate cărora ar trebui să li se acorde o atenție prioritară. Ca să revin la locuințe, consider inadmisibil ca între uși și pardoseală să existe lăpturi de cel puțin lăptimea unui deget, prin care se face un schimb de căldură cu natura, ca și cum am vrea să încălzim exteriorul și nu interiorul apartamentelor.

Dr. ing. E. C. Trebuie înțeles că rispa este uriașă, în astfel de condiții, atît în industrie cit și în sectorul construcțiilor civile și că investiția necesară de remedieri apare minimă în raport cu pierderile.

Ing. V.M. Cine poate rezolva problema? Cei puși să construiască sint preocupați de realizarea unor prețuri de cost cit mai mici, se află sub presiunea unor ritmuri înalte și fac rabat la calitate. Consider imperios necesară introducerea, în construcții, a unor parametri care să țină seama de economisirea sau păstrarea, cum vreți să-i zicem, a căldurii în spațiile construite.

Ing. N.N. Întrucît discuția de aici a pornit, de la echivocul menționat, un răspuns se impune. Părerea mea este că

se cere neapărat subliniat consumul urban. Pentru România soluția de încălzire cea mai avantajoasă rămîne termoficarea.

Dr. ing. E.C. Oricum, sobele arhaice, cu consum de lemne sau cărbune, sint mai puțin avantajoase decît încălzirea electrică.

Ing. I.S. Și cu o altă observație privind-i pe acei cetățeni care introduc în sobele arhaice, cum le-ați numit, rezistențe electrice, încălcînd nu numai prevederile legale, dar aruncînd pe coșurile neastupate mari cantități de căldură, de energie electrică, de hidroabur și de... indiferență condamnabilă. Ținînd seama de faptul că, în raport cu venitul nostru național, consumul de energie electrică este foarte mare, nevoia consumului rațional apare la justele sale proporții. Între cele două tendințe privind încălzirea: prin termoficare, prin energie electrică, cred că trebuie să fim cu toții de acord că sistemul electric este cel mai rațional în anumite situații, dar și acolo numai în anumite condiții. Ceea ce se impune a fi frînat este tocmai lipsa de discernămint în folosirea încălzitului electric. În București, în urma unor controale recente ale I.D.E.B. s-au constatat peste 5 000 de contravenții, deci de consum irațional. Culmea este că și confortul, în aceste cazuri, era cel puțin indoielnic, dacă nu chiar inferior. Se folosesc calorifere electrice, radiatoare din comerț destinate unor încălziri de completare și nu de bază, se introduc în sobe rezistențe, cum s-a și arătat, dar exemplul cel mai pregnant al consumului nerațional este următorul: se execută instalații electrice centrale, în care apa din cazan este încălzită cu ajutorul unor rezistențe fabricate pentru mașinile de spălat rufe (termo-plonjoare), ajungîndu-se la puteri de 20-30 kW și la consumuri anuale de pînă la 40 de mii de kWh pentru un singur apartament de 3-4 camere, ceea ce reprezintă pentru sistemul energetic un consum anual de circa 13 tone de petrol pentru un singur apartament! Și cum, de regulă, aceste „centrale” nu sint scoase din funcțiune în orele de vîrf de sarcină ale sistemului energetic național, investițiile în centrale ajung la suma fabuloasă de 200-300 mii de lei pentru același apartament!!! Printre măsurile raționale, care pot face din sistemul de încălzire electric un competitor în „curșă” cu termoficarea, izolarea termică mi se pare cea mai importantă, după care aș plasa folosirea sobelor cu acumulare de căldură (prototipul există de 2 ani de zile și nu văd de ce nu se recurge la instalarea lui în serie), în al treilea rînd ar fi necesare, ținînd seama de deosebita elasticitate a energiei electrice, instalații automate de reglaj care să permită obținerea în încăperi a unor temperaturi diferențiate, în funcție de destinația și folosirea unei camere ori a

altora, în timpul șederii în casă, în timpul aflării locatarilor la serviciu, a bucatăriei, unde nu se doarme, și așa mai departe. Termoficarea funcționează egal chiar cînd ești plecat în vacanță și nici nu se poate regla. Secretul constă, în cazul încălzirii electrice, în realizarea unor astfel de instalații în care, folosînd o energie mai scumpă, confortul termic să poată fi realizat în condițiile unui consum substanțial redus de kilocalorii. Altfel, încălzirea electrică este inadmisibilă.

Ing. Marius Gheorghe. Ideea de confort este cea care primează atît în industrie cit și în locuințe. De aceea, opinez că trebuie să accentuăm asupra ideii de raționalizare a consumurilor și nu exclusiv pe cea de economisire, care ar putea fi înțeleasă îngust și chiar eronat. Gîndiți-vă că, în prezent, în majoritatea sectoarelor industriale se activează în 3 schimburi, ceea ce trebuie să conducă la realizarea sarcinilor de plan cu o curbă cit mai aplatizată, fără virfuri, situație de pe urma căreia și energia electrică consumată ar avea de profitat. Dealtfel, numeroase documente de partid și de stat, din ultimii ani, au atras atenția tocmai asupra acestui aspect, al raționalizării prin măsuri practice, atît în planul organizării cit și al măsurilor tehnice, dar și cu o preocupare permanentă și inteligent dirijată în scopul educării omului în acest spirit novator al respectului față de un bun atît de prețios cum este energia electrică. Ceea ce, s-o recunoaștem, nu este deloc ușor. În prezent, chiar și un simplu muncitor are acces la toate formele de energie de care dispune o mare întreprindere: electrică, abur, aer comprimat. Inițial, chiar la noi în uzină s-a mers pe ideea limitării acestui acces, dar nu s-au obținut rezultatele dorite. La „Republica” s-a recurs la proiectarea iluminatului general ajungîndu-se la o reducere cu 50 la sută a puterii instalate...

Ing. R.M. Un moment, tovarășe inginer. Un astfel de procent impresionează. Ar trebui să precizați cit anume reprezintă cele 50 de procente din consumul general al uzinei dumneavoastră și am vedea atunci că vorbim doar de 1 la sută. Este corect?

Ing. M.Gh. Este... Dar s-au mai operat intervenții și în alte sectoare. La motoarele de curent continuu de laminor, spre exemplu, s-au constatat pierderi mari în sistemul de excitație a acestora. Am recurs la soluții noi, folosînd punți redresoare cu tiristori, inițial procurate din import dar care se realizează în prezent și în țară. Pentru un singur motor se obține o economie de energie electrică de 3 500 kWh pe lună!

Ing. V.M. Importantă cred că este diversitatea domeniilor în care se caută și în care pot fi găsite idei noi, ceea ce necesită analize temeinice în fiecare unitate în parte.

Ing. M.Gh. Pe această linie, la „Republica” au fost introduse, recent, unele electromotoare supradimensionate de acționare a pompelor...

Ing. R.M. Iertați-mă că vă întrerup din nou, dar în 1979 nici n-ar mai trebui să vorbim despre așa ceva, pentru că Decretul 620, care a și fost republicat, preciza că astfel de înlocuiri trebuiau terminate încă de acum 5 ani! Pot înțelege că mai sint cazuri izolate, dar nici cu ele nu trebuie să ne mindrim...

Em.V. De ce credeți că nu s-au respectat, în totalitate, prevederile Decretului 620?

Ing. R.M. Majoritatea cauzelor au fost, cred, obiective. Dar încă suficient de multe se inscriu în categoria celor subiective. Un exemplu: motoarele diverselor agregate vin, prin proiectare, echipate într-un anumit fel, care nu țin seama de consumul de energie electrică. S-ar impune măsurarea exactă și întocmirea unui bilanț energetic, pentru a se vedea dacă motorul ales este cel mai adecvat. În cazul că se constată o diferență de pînă la 20 la sută a consumului, se pune întrebarea dacă este economic ca motorul să fie înlocuit. Deci o problemă de investiții. După cum se știe, acestea se fac numai pentru producție. Tot ceea ce apare în plus trebuie să fie bazat tot pe producție.

Dr. ing. E.C. Scopul investiției nu este reducerea consumului de energie electrică, ci realizarea producției.

Ing. N.N. Eu cred că și economia de consum energetic poate reprezenta un scop demn de o investiție. Banca solicită „efectul economic”, care în concepția acestor economiști înseamnă „producție suplimentară”, dar sint de părere că eficiența unei investiții nu rezidă exclusiv în producția obținută ci și în cheltuielile efectuate pentru obținerea ei.

Ing. R.M. Un prim pas spre punerea în practică a ideii exprimate ar putea fi acordarea de prioritate acelor investiții industriale care conduc la economii de combustibili și de energie. Într-adevăr, circumscrierea necesităților de producție numai la producția propriu-zisă, fără a

se avea în vedere și condițiile economice în care se realizează, devine o frână în calea saltului calitativ care se cere în prezent.

Ing. V.M. Economia nu poate fi limitată la un singur element: leul cruțat. Așa se întâmplă încă în construcții: este considerat doar costul direct al investiției, indiferent ce se întâmplă după aceea, de pildă câtă energie ori echivalențele în combustibili se irosesc în van din cauza unor finisări slabe, necorespunzătoare, din lipsa izolațiilor termice.

Ing. N.N. Se impune ca energia electrică să se bucure de o mai mare considerație nu numai în sectorul construcțiilor dar și la nivelul ministerelor economice. Un exemplu pozitiv îl reprezintă Ministerul Industriei Chimice, cel mai mare consumator de energie electrică, față de care instituția numită manifestă o atenție și o orientare corectă și justă, oglindite și în primatul ce se acordă problemelor tehnologice.

Dr. ing. E.C. Doresc să atrag atenția asupra unui aspect care mi se pare deosebit de important: uzura morală a unor echipamente industriale, care sînt mari consumatoare de energie electrică, în ideea că se poate încărcă „puțin” consumul de energie, ca toată lumea să-și îndeplinească planul. În același timp, există capacități noi industriale care nu funcționează în plin.

Ing. V.M. Revenim la același Decret 620/1973 care a dispus înlocuirea tuturor motoarelor supradimensionate. Dacă cineva ar vrea să vadă cite din prevederile decretului respectiv au fost aplicate, ar avea o mare și neplăcută surpriză. Tot ce se discută aici există în decret! Ar trebui instituit un sistem de constrângere, nu mă refer la amenzi sau alte măsuri de acest gen, ci la constrângerea prin bilanțurile energetice care să fie obligatorii pentru toți.

Ing. V.M. În lupta pentru productivitatea muncii s-a ajuns la situația contopirii unor funcții, pe care eu, cel puțin, le consider, în continuare, distincte și necesare. Au dispărut astfel energeticienii, serviciul respectiv contopindu-se cu cel mecanic. Avem acum serviciul mecano-energetic. Așa s-au pierdut mulți specialiști prețioși din sectorul nostru. S-a „corectat” productivitatea muncii prin reducerea de posturi. Funcția energeticului a fost apreciată, în mod nejust, drept „neproductivă”. Pentru consum excesiv n-am văzut încă pe nimeni „prins” cu ocaua... mare. Tehnologiile trebuie obligați să se înscrie într-un anumit consum. Asemenea probleme nu se rezolvă pe calea dispozitiilor, ci pe aceea a stabilirii indicatorilor tehnico-economici, prin introducerea indicatorului corespunzător în consumul energetic. Fapt care ar obliga la o reconsiderare sau la o reorganizare a organizării interne a multor, a celor mai multe întreprinderi.

Ing. I.S. Problema criteriului energetic și a însemnătății sale, raportată la tehnologia, a mai fost dezbătută fără a se ajunge la o concluzie sau, mai precis, fără să se aplice concluziile. Mă refer și la cea de-a IX-a Conferință de energetică industrială, desfășurată la București, între 4 și 9 septembrie, anul trecut, ca și la alte consfățiri.

Dr. ing. E.C. În general, se apreciază că doar între 1 și 3 la sută din prețul de cost al unui produs reprezintă consumul de energie electrică. Chiar și sub 1 la sută, în anumite cazuri.

Ing. N. N. Stați puțin, tovarășe doctor, nu vă grăbiți să generalizați, pentru că la sere, de exemplu, energia înseamnă și peste 60 la sută din valoarea producției, la ciment 15 la sută, la carbid nu mai știu cit. În general, industria chimică, în toate produsele de electroliză, folosește mari cantități de energie electrică. Chiar sînt numite, la modul general, „produse energo-intensive”.

Ing. I.S. Mi-aș permite o comparație potrivită pentru noi energeticienii: ca să nimeresti un vinat care alargă, nu trebuie să fii un bun trăgător la țintă fixă. Ce vreau să spun? Că problematica energetică se prezintă ca una dintre cele mai complexe și actuale, pe plan național și mondial, nu numai pentru perioada crizei cunoscute ci și în perspectivă și poate cu atât mai acută cu cât vreme îndelungată a fost, mai mult ori mai puțin, ignorată. Este, cu alte cuvinte, o problematică dinamică și care se cere tratată ca atare: studiată în esență și consecințe cunoscute și posibile, cu mult simț al prevederii dar și cu îndrăzneală, mai ales că știința modernă avansează, cu siguranță, spre noi resurse considerate, în trecut, imposibile, dacă nu chiar aberante. Energetica face casă bună cu tot ceea ce este nou. Iată, modificarea proceselor tehnologice, pe care le reclamă, nu înseamnă altceva decît progres și tocmai de aceea preocuparea care există la noi, în acest domeniu, îmi apare drept rațională raportată și la criteriul energetic. Din păcate, în multe locuri de muncă, chiar foarte importante, unele măsuri se aleg din rindul celor mai ușor vizibile. Cele mai eficace sînt acele acțiuni care nu solicită investiții majore, dar care constituie o bază materială de la care se poate merge mai departe. Ele pot fi foarte diverse, chiar unicate, dar extreme de utile. Un exemplu: I.D.E.B. a acționat, vreme prelungită, pentru a obține ca becurile de iluminare a puturilor de lift să nu mai funcționeze în permanentă. Rolul lor era, de fapt, acela de a lumina în perioadele de revizie a lifturilor. Se economisesc, în acest mod, zeci de milioane de kWh anual, cărora trebuie să le adăugăm reducerea de investiții în centrale. Alt exemplu: sone-riile. Transformatorul clasic al acestora se afla permanent sub tensiune, consumând, la mersul în gol, 3-5 W la fiecare apartament, ceea ce echivalează cu un bec de 25 W care arde un an întreg, pentru 4-5 apartamente, adică 8.760 de ore, degeaba. Montînd butonul la 220 V, transformatorul consumă doar câteva minute pe an! Demonstrația a fost făcută, dar — deși I.A.E.T. Titu a asimilat în fabricație

butoanele de sonerie pentru tensiunea de 220 V, puțin satisfacă necesarul pentru un milion de apartamente prevăzute a se construi în cincinal și cu toate că Ministerul Energiei Electrice și I.D.E.B. au făcut recomandarea folosirii lor de doi ani de zile, de-abia acum, recent, s-a legiferat întrebuițarea lor. Menționez însă că nici în prezent ele nu se montează decît extrem de rar. Am calculat ce ar însemna punerea în aplicare a acestei măsuri, pentru milionul de apartamente. Rezultatul: economii de ordinul a 30 milioane kWh pe an! Revenind la industrie și la felul de a aborda noul. Cred că nu totdeauna ce este nou e și bun. La o întreprindere bucoareșeană, care produce apometre, uscarea vopselei care le acoperă se făcea pe cale... naturală, adică la aer, afară în curte sau în hale. Dura mai mult. Corect. Dar acum se face prin raze infraroșii, mai bine, mai repede, dar cu costuri care nu suportă comparația, mai ales că nu totdeauna aceste cuptoare sînt pline, dar ard în permanență devenind astfel surse de căldură. În comerț există de vinzare și în exploatare mese calde, cuptoare electrice (18 kW fiecare!), cu consum foarte mare de energie electrică. La controalele organelor noastre, s-au găsit și se găsesc, în continuare, aceste instalații sub tensiune fără... produse. Comerțul alimentar din București este întrecut, în ceea ce privește consumul de energie electrică, doar de cîteva mari uzine industriale.

Ing. N. N. Am pornit de la articolul din „Flacăra”, publicat la 7 decembrie 1973, și am desfășurat o discuție cu mult mai amplă, ceea ce cred că a corespuns și intențiilor redacției și dorinței participanților. Chiar azi a fost înaintat conducătorii Ministerului Energiei Electrice un studiu amplu privind consumul casnic și cel industrial în variantele energie electrică și combustibili. Din totalul consumului de energie electrică al țării noastre, 15-17 la sută este acoperit pe sistemul hidro, cel mai ieftin, peste 45 la sută pe combustibili de hidrocarburi (țefel, gaz natural), iar restul pe combustibili solizi (în principal cărbune) și resurse secundare, despre care ar merita să discutăm cu alt prilej. Economia noastră, în mod foarte justificat, caută să folosească integral energia produsă de hidrocentrale, la maximum pe cea obținută din cărbune inferior și restul necesar provenit din hidrocarburi. Se înțelege că tot ceea ce se suplimentează, mai ales la orele de vîrf, este luat pe această din urmă cale, cea mai costisitoare, fie că energia respectivă ajunge într-o bucatărie sau într-un agregat industrial.

Dr. ing. E.C. Un maxim de eficiență nu se poate obține, în această direcție, decît pe baza unei gândiri sistematice, apreciînd în ansamblu necesitățile de energie și modul lor de acoperire cu resurse. De aceea, apare ca foarte necesară existența unui for a cărui preocupare de bază să fie tocmai studierea dezvoltării energetice la nivelul națiunii. Un astfel de for nu aveam, pînă acum. Coordonarea superioară de partid a avut în vedere tocmai acest aspect, înființînd, foarte recent, Consiliul de dezvoltare a bazei energetice și de funcționare a sistemului energetic național, în cadrul căruia funcționează, deocamdată, un nucleu de studiu și cercetare pe ansamblul energiei naționale, care va depista fisurile prin care se pierd mari valori reprezentate de energia electrică. Situația unor întreprinderi metalurgice, care folosesc cuptoare cu randamente foarte scăzute, deși există capacități asemănătoare în cuptoare moderne, cu consum energetic scăzut, incomplet folosite. Sînt frecvente cazurile în care, ca la C.O.S. Tirgoviște, spre exemplu, cuptoarele electrice destinate producției de oțeluri superioare sînt folosite pentru obținerea de oțeluri comune, în scopul limitat al îndeplinirii sarcinilor de plan.

Ing. V.M. La Combinatul siderurgic Galați, în cadrul unei analize, s-au scos în evidență economiile obținute la consumul de gaze naturale, dar depășirile consumului la energia electrică au fost trecute sub tăcere, deși există o corelație între un aspect și celălalt... Și aici apare necesitatea unei coordonări.

Ing. I.S. Așa se face că, uneori, criteriul prioritar privind reducerea importurilor se transformă în... sporirea acestora. Exemplu: termostatele de la agregatele frigorifice se aduceau în 1972 din import (cost 50 de lei valută) și durau 2-3 ani. Eliminarea lor a condus, la fiecare agregat în parte, la un consum suplimentar de energie electrică echivalent cu 3.000 kWh pe un an sau a unei tone de combustibil convențional, tot din import, care costa 1.000 de lei valută, aproximativ de 80 de ori mai scump decît termostatul. I.D.E.B., cu sprijinul grupului de industrie locală al C.P.M.B., a rezolvat această anomalie, prin folosirea termostatelor de la frigiderule „Frigero” realizate în țară...

Em. V. Redacția revistei „Flacăra” mulțumește tuturor participanților la masa rotundă organizată pe teme, ale consumului de energie electrică și speră că ideile ieșite la iveală, cu acest prilej, vor avea ecoul dorit și că vor contribui, într-o oarecare măsură, la îndreptarea unor stări necorespunzătoare de lucruri și că vor crea, în unitățile productive ca și în conștiința cititorilor noștri, cel puțin, acel reviriment menit să conducă la o mai justă înțelegere a problemelor actuale ale energiei electrice, de care beneficiem cu toții și față de al cărei consum rațional sîntem răspunzători, în egală măsură. Totodată, redacția revistei „Flacăra” rămîne deschisă și altor inițiative, orideunde ar veni ele, și care urmăresc elucidarea unor situații, prezentarea de sugestii, în general crearea unei opinii de masă, cit mai largi, în beneficiul colectivității.

EMANUEL VALERIU

Conducerea colectivă în acțiune

Analizînd azi, pentru fapta de mîine...

— Deci, se poate afirma, tovarășe director Grațian Șerban, că sînteți unul dintre puținii conducători din țara noastră care în ultimii 4 ani au făcut 4 drumuri la București pentru a primi drapelul de unitate fruntaș pe țară...

— Așa este. Patru ani consecutiv, Trustul de construcții din Cluj-Napoca s-a situat în fruntea întrecerii pe țară între cele 40 de unități de construcții aparținătoare consiliilor populare. Faptul că mi-a revenit mie această cinste deosebită, e o întâmplare...

— Cum adică... întâmplare?

— Pentru că e vorba de meritul unui colectiv. Avem oameni harnici, meseriași de excepție, gata oricînd să găsească o soluție mai bună, chiar dacă și cea existentă era bună. Pot, de asemenea, să afirm că avem un colectiv de conducere sudat, care gîndește în colectiv fiecare decizie ca și pentru propria-i familie!

— Cîți membri are C.O.M.-ul?

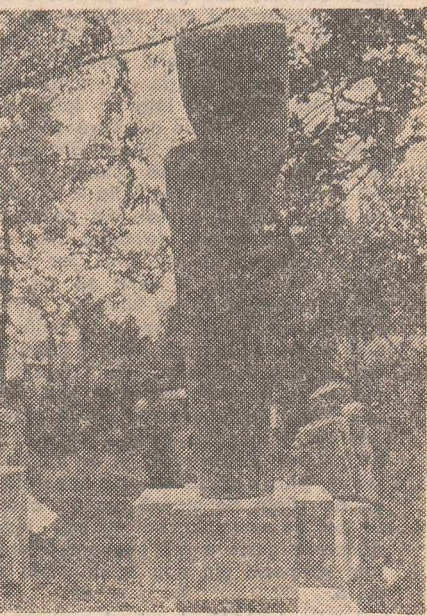
— 27. Dintre aceștia, 13 sînt reprezentanți ai oamenilor muncii, iar 10 sînt muncitori și maștrii... Să vă dau cîteva exemple. Dumitru Tăușan e maștru instalator la Grupul de șantier nr. 4. Știind frămîntarea trustului nostru pentru găsirea de noi soluții privind mecanizarea muncii, într-o ședință a C.O.M.-ului a venit cu o propunere deosebit de valoroasă: să se înființeze un atelier central de format și încercat radiatoare, astfel încît pe șantier să nu se mai facă decît montarea. Evident, propunerea a fost foarte bine primită, iar azi, în atelierul de instalații premontate, gama problemelor rezolvate e mult mai mare. Un alt coleg din conducerea colectivă a trustului de construcții este zidarul Ioan Marton, membru și în Consiliul Național al Oamenilor Muncii. Și pe el îl frămîntă mecanizarea, mai ales în domeniul ridicării mortarului și a șapelor la etajele superioare. Trebuie de fiecare dată montată o macara pe acoperiș, apoi demontată și din nou montată, producîndu-se uneori și nedorite accidente. Tocmai de aceea, Ioan Marton a propus ca atelierul de autoutilări de la S.U.T. să soluționeze cu mijloacele de care dispune problema fabricării „unor pompe” de ridicat șape, numite „mixocrete”, fără a se apela la importuri. Atunci cînd eram preocupați și chiar alarmăm că din cauza unor repetate defecțiuni la motoarele unor utilaje de import staționau 4 buldozere, 8 excavatoare și 15 buldoexcavatoare, a propus înlocuirea acestor motoare cu altele corespunzătoare, de producție indigenă. Problema, ca și o altă valoroasă propunere făcută de colectivul de muncă de la S.U.T., e-n rezolvare...

— La ce propunere vă referiți?

— La înființarea unui atelier pentru autodontare. E, dealtfel, una din cele mai valoroase propuneri și hotărîri luate de Consiliul oamenilor muncii, în prima sa ședință de lucru din acest an. Într-un fel acest atelier există. Oameni harnici și pasionați se reuneau, căutînd soluții și rezolvări pentru problemele șantierelor. De acum se va trece însă la o activitate organizată. O importantă problemă se află deja pe calea soluționării: confecționarea de instalații și dispozitive necesare bazelor de producție ale trustului, pentru liniile de prefabricate. E o problemă stringentă pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe. Nu mai putem aștepta. Colaborarea cu unele unități republicane de profil e geroasă...

— Și ce alte probleme s-au mai dezbătut la prima ședință din acest an a Consiliului oamenilor muncii?

— La ordinea de zi au fost 7 puncte, fiind una din cele mai „încărcate” ședințe de lucru. Am analizat stadiul de pregătire a lucrărilor pe anul acesta, cînd avem sarcini deosebit de mari,

NICĂPETRE: Parc cu sculpturi

chiar comparativ cu cele din anul încheiat. Măsuri am luat încă din a doua parte a anului trecut, dar nu întotdeauna tot ce se hotărăște se și realizează corespunzător. Am întreprins analize detaliate ale acoperirii necesarului de prefabricate pentru acest an, precum și în ce privește asigurarea cu mijloace fixe și de mică mecanizare. Am analizat, bineînțeles, și activitatea de realizare a propriilor noastre investiții. Continuăm să dezvoltăm bazele de producție, să asigurăm condiții cât mai bune de muncă și viață pentru personalul muncitor. Ne preocupăm și problema petrecerii cit mai plăcute a timpului liber. Am realizat și continuăm să dezvoltăm o bază sportivă proprie, asigurăm bilete de odihnă și tratament în stațiunile din țară, iar în această primă ședință de lucru, C.O.M.-ul a aprobat 29 de cereri ale oamenilor muncii din cadrul trustului, de a-și petrece concediul de odihnă în străinătate.

— Care sînt principalele sarcini ale trustului de construcții în acest an?

— În primul rînd, locuințele. Va trebui să ridicăm în acest an mai mult de 8.000 de apartamente, adică în jur de 200 de blocuri în județul Cluj și în orasul Beclăucea din județul Bistrița-Năsăud. Anul trecut am construit 7.200. Avem, apoi, alte numeroase obiective industriale, agro-zootehnice și social-culturale. În total, peste 320 de obiective de plan. Cifrice vorbind, vom avea de realizat o investiție la construcții-montaj impresionantă și o producție industrială proprie pe măsură.

— Și productivitatea muncii?

— În 1977, indicatorul de productivitate pe lucrător a fost de 120.000 de lei, iar anul trecut 128.000 de lei. Pentru acest an va trebui să realizăm 143.000 lei!

— Și cum veți reuși?

— În primul rînd prin mecanizarea și industrializarea activităților pe care le desfășurăm. Aceasta, așa cum v-am mai spus, este și preocuparea noastră prioritară. Apoi, prin mai buna conducere a activităților și asigurarea unei organizări a muncii adecvate. La ora actuală, în urma unei hotărîri a Consiliului oamenilor muncii pentru a asigura creșterea producției de prefabricate, s-a trecut la înființarea unor minibaze de producție pentru prefabricate, care să rezolve așa-zisele... „probleme mărunte” ale șantierelor noastre. La Șantierul nr. 5, în cartierul Mănăsturel, e deja în funcțiune, ca dealtfel și în cartierul Măraști, unde își are front de lucru Șantierul nr. 1. Alta va fi realizată în viitorul apropiat, la Cluj-Napoca, în cartierul Grigorescu, unde își desfășoară activitatea Șantierul nr. 6...

...Tehnicianul Sergiu Rotaru, e secretar-adjunct al Comitetului de partid pe Trustul de construcții din Cluj-Napoca și, în același timp, secretar al Consiliului oamenilor muncii.

— Am avut și mai avem încă destule probleme pe linia aprovizionării tehnico-materiale. Într-un timp, ne obișnuisem atît de mult cu ele, încît problema aceasta, fiind considerată normală, n-a fost adusă aproape deloc în discuția C.O.M.-ului, fiind lăsați să-și bată caul cu rezolvarea ei cei de la aprovizionare. La una din analizele pe care le face în unități Consiliul județean de control muncitoresc al activității economice și sociale, ni s-a atras atenția asupra acestui aspect. Observația a fost binevenită. Am fost apoi ajutați concret, iar la următoarea ședință a C.O.M. problemele aprovizionării tehnico-materiale a făcut obiectul unei dezbateri colective. S-au găsit atunci soluții mai viabile, mai practice, și nu în „ograda vecinului”, ci chiar a trustului. S-a trecut atunci la dezvoltarea accelerată a bazelor de producție proprii, tinzîndu-se, dacă se poate spune așa, spre integrarea activităților de construcții.

— Ce alte probleme au mai făcut, în mod prioritar, obiectul analizelor în cadrul Consiliului oamenilor muncii?

— De pildă, pregătirea forței de muncă. Trustul de construcții a devenit practic o foarte complexă uzină, cu multe meserii și foarte multe probleme. Apoi, reducerea cheltuielilor de producție, calitatea lucrărilor executate, pregătirea documentației, întocmirea și realizarea contractelor, stadiul pregătirilor pentru sezonul rece, modul de realizare a planului de locuințe etc. Sînt doar cîteva din problemele dezbătute anul trecut în ședințele de lucru ale Consiliului oamenilor muncii. Multe din ele au fost soluționate la fața locului, în ședințe comune ale biroului Comitetului de partid și biroului executiv al Consiliului oamenilor muncii... Și, spre satisfacția noastră, la soluționarea lor și-au adus și își aduc în continuare aportul toți membrii C.O.M.-ului și toate comisiile pe probleme ale consiliului. Dealtfel, aportul lor e simțit în aproape toate ședințele de lucru.

M. CONSTANTIN

● Stop cadru ●

Am văzut, în aceste zile de iarnă îndrăgănită, oameni împingând de mașini înzăpezite, am întâlnit șoferi omenosi, am văzut tineri oferind un braț de protecție unor virstnici, am văzut sute de cetățeni (în realitate au fost milioane) acționând energic pentru menținerea, într-o stare de normalitate, a vieții de toate zilele și am înțeles cu toții că aceste fapte, într-un fel fi- resti, pot să ne dezvăluie tot atâtea calități umane. Vă redăm, pentru frumusețea lor, câteva dintre ele :

● Cetățenii din Suplac, Idrifaia, Coroi, Coroisinmărtin și din alte localități din județul Mureș, s-au mobilizat din om în om și au reușit să degajeze zăpada de pe toate drumurile localităților lor. Se recomandă ca exemplul lor să fie urmat și de cetățenii care locuiesc în apropierea drumului ce leagă Pogăceaua de „Piriul crucii”. ● Peste 38 000 de tineri din Capitală, elevi, muncitori și studenți, constituiți în echipe, au fost prezenți duminică pe magistralele „șantierului alb”. Au participat la degajarea și încărcarea zăpezii de pe bulevardele Magheru, Ion Șulea, Piața Romană, Rosetti, Calea Călărași, în cartierele Berceni, Drumul Taberei, Platforma industrială Pipera, Șoseaua Giurgului, în incinta marilor unități industriale și pe unele șantiere. ● În comuna Garoafa (Vrancea), unde zăpada a fost de peste un metru, peste 200 de... garoafeni, membrii cooperatori, cu 10 tractoare cu lamă și pluguri, au asigurat accesul spre animalele din grajduri, cărora le-au dat furaje și apă la vreme, asigurând, astfel, li- vrarea normală a laptelui contractat cu întreprinderea de speciali- tate. ● Gospodarii din Cimpinean- ca au procedat la fel. ● La C.A.P. Fălciu (Vaslui), cantitățile de lapte de vacă preconizate a se realiza în aceste zile au fost depășite cu 4-5 la sută. ● Zăpada căzută în aceste zile a permis organizarea în bune condiții a etapei municipale la schi și sanie, din cadrul ediției de iarnă a Competiției naționale „Daciada”. Întrecerea a avut loc pe dealul Stejeriș din Tg. Mureș. Au participat, am auzit, peste 500 de concurenți. ● Lucrătorii de la fazaneria Basarabi (Constanța) au depus mari eforturi pentru salva- rea (deocamdată) a 11 000 pui de fazani. 9 000 dintre aceștia se află în fondurile de vânătoare ale jude- țului. ● În porturile maritime și fluviale operațiunile de încărcare și descărcare a navelor și a vagoa- nelor se desfășoară normal. ● 120 de cooperatori din comuna Ulmu (Brăila) au cărat laptele cu săniile până în comuna Cireșu, de unde l-au preluat șoferii de pe autocis- terne. ● La chemarea comandamen- tului municipal de dezzăpezire, peste 300 000 de bucureșteni au ieșit duminică de dimineață la degajarea zăpezii din jurul întreprinderilor, a căilor de acces, a rampelor de încărcare, precum și din cartiere. ● La ferma „Roșiești (Vaslui) lu- crătorii au protejat în adăposturi încălzite 300 de miei albi, negri și țintai, rezultati din fătării timpurii. ● Direcția județeană de drumuri Argeș a acționat neîntrerupt cu 150 de utilaje pentru lărgirea căilor de circulație. ● La moara cu ciocă- nele a complexului zootehnic din Ursoaia (Vaslui), oamenii au lucrat în schimburi prelungite, pentru a asigura o rezervă mai mare de furaje. ● Cu multă dăruire și bărbăție au muncit petroliștii din Bordei Verde (Brăila) și au reușit să repună în funcțiune, în termen record, mai multe sonde oprite din cauza viscolului. ● Tot în Capitală, pentru aprovizionarea unităților comerciale s-au asigurat stocuri îndestulătoare de mărfuri, atât în magazine cit și în depozitele inter- mediare. Fabricile de piine au funcționat la capacitate. ● Din Munții Vrancei au fost aduse la bazele lor 70 de autobuze înzăpe- zite. ● Animalele sălbatice din pădurile de pe Hera, Salovan și din alte împrejurimi, credem noi cele rumegetoare, n-au suferit de foame : zeci de vânători din cele 6 grupe ale Filialei de vânătoare și pescuit sportiv din Sighetu Mar- matiei au transportat furaje și sare la hrănitorele amenajate în păduri.

N. GRIGORE ■

ZĂPADA și OAMENII

CUM A FOST

Miini de mecanici, miini de oameni harnici

Cind rindurile de față vor lua drumul tiparului, Bucureștiul se va fi despovărat de mult de haina grea, incredibil de grea, a ninsorilor ce s-au abătut asupra sa, ca dealfel asupra întregii țări, în zilele de 17, 18 și 19 ianuarie.

De-a lungul a citorva sute de kilometri, ceea ce vrea să însemne, puse cap la cap, principalele artere de circulație ale Bucu- reștiului, oamenii și mașinile, sub căderea domoală sau viscolită a ninsorii, îndeușă- tau o zăpadă care, peste numai două ore, se așternea din nou, de parcă toată mun- ca ar fi fost în zadar. Sute și sute de ca- mioane, de mică și mare capacitate, cărau continuu, sisific, mii și mii de metri cubi de zăpadă. Pentru desconggestionarea circulației, autoturismelor proprietate per- sonală li s-a interzis accesul pe arterele înșesate de oameni și mașini.

Așadar, vineri, 19 ianuarie, dimineața, cam în jurul orei 10, pe Calea Plevnei, în spatele Operei, la sediul Întreprinderii de salubritate. Directorul întreprinderii, inge- nerul Iordan Leopa, nu poate fi borbât întrucât se află undeva, în dispozitiv, în zona Parcului Tineretului, și nu sint semne că ar veni spre sediu unde a lăsat oameni de nădejde, capabili să rezolve cu maxi- mum de operativitate orice problemă s-ar ivi. Aici, la sediu, principala problemă este cea a reparațiilor urgente pe care Ate- lierele centrale de reparații trebuie să le asigure pentru toate mașinile și utilajele avariate în lupta cu zăpada. Drept ur- mare, în curtea întreprinderii zărim cinci tractoare care își așteaptă rindul să intre în hală, unde alte cinci tractoare suportă cu bărbăție intervențiile prompte ale me- canicilor. O reparație sau o intervenție durează o oră, o oră și jumătate, dacă dispozitivele de lamă sau perii sint mai grav avariate sau doar o jumătate de oră dacă avaria este mai neînsemnată. Amă- nuntele ne sint oferite în fugă de către Nicolae Niculescu, șeful contabil al atele- relor. Ne apropiem de un tractor care își așteaptă rindul să intre în hală. Din el coboară val-virtej un om între două virste. Aflăm că se numește Marin Gheorghe, de la S.M.A.-Tărtășești, că a venit din secto- rul 8, că i s-a rupt semiluna la dispozitivul de lamă, că nu a mai fost pe-acasă, în comuna Brezoaiele, de două zile, că a venit de-acolo cu tractorul, iar schimbul său, Mihai Lazăr, a venit pe jos, printre nămeți cale de 25 de kilometri. Atît apu- căm să notăm, că dispore în hală. încer- căm să-l abordăm pe Mihai Lazăr, schim- bul, care e sus în cabină, infolot într-o pufoaică. Batem în zadar în geamul cabi- nei, Mihai Lazăr doarme ca un prunc, pe scaunul din spate. Pe bordul tractorului, o jumătate de franzelă și un pachet cu salam, plus o sticlă cu apă minerală. Este un om răpus de muncă, un om care țără un pui de somn, iar noi nu mai insistăm, deoarece peste o oră sau o oră și jumă- tate va porni din nou la drum, în secto- rul 8.

Intrăm în hală și primul care cu mare greutate acceptă să stea de vorbă cu noi,

dar nu prea mult, este Emil Ștefan, șef de echipă. „Au fost luate, ca niciodată, toate măsurile în ceea ce privește apro- vizionarea noastră cu piese de schimb, așa că nu ne lipsește nimic, doar timpul, timpul care ne-aleargă din urmă. Lucrăm în două schimburi prelungite, a cite 12 ore, fără întrerupere, iar dintre oamenii mei i-aș remarca în primul rind pe Virgil Lun- gu, Pache Saragea, Florea Ciucurescu, Gheorghe Ioniță și Nicolae Alecu. Un cu- vînt în plus despre sudorul Gheorghe Ioniță care, deși bolnav de diabet, nu a precupețit nici un efort, exemplul său fi- ind mobilizator din toate punctele de ve- dere pentru toți ceilalți membri ai echi- pei”.

Nu l-am putut aborda pe celălalt șef de echipă, Ștefan Bedros, aflat undeva pe afară, în curte, pentru stabilirea diagnosti- cului la cele cinci tractoare care așteptau să intre în hală. Il întâlnim totuși pe mais- trul atelierelor, Constantin Răducanu : „Se muncește fără preget și neapărat țin să amintesc un grup de 9 oameni care au lucrat aici, în atelier, de ieri dimineață, 24 de ore fără întrerupere, și a fost nevoie să-i trimitem cu forța acasă, să se mai odihnească și ei un pic, că altfel picau din picioare, nu-alta. Cîteva nume ? Cornel Diaconu, Ion Jipa și Traian Pirlici. În cîtă ordine de idei, aici, la ateliere, preluăm tractoarele care se avariază pe trasee. Tractoarele au fost închiriate de Adminis- trația domeniilor publice de la S.M.A.-urile din împrejurimile Bucureștiului. Altfel spus, tractoriștii, oamenii ogoarelor, au venit în ajutorul Capitalei și acest lu- cru, sincer să fiu, mă emoționează. Păcat că, pentru o nimică toată, tractoarele sint obligate să părăsească dispozitivul, să iasă din baterie, cum zic ei, și să vină, de cine știe unde, tocmai aici, la ateliere. Unele tractoare au mici avarii care puteau fi reparate chiar în cadrul unor întreprin- deri din apropiere. Chiar există o dispo- ziție în acest sens, dar întreprinderile nu vor să o respecte. Numeroase tractoare au venit la noi doar pentru o simplă su- dură. S-a pierdut timp, timp prețios, s-a cheltuit combustibil”.

Șeful atelierului, maistrul Nicolae Re- begel, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, tras la față, obosit, avea să ne declare de la bun început că de-a lun- guî celor trei zile a reușit să prindă doar cinci ore de somn. Atît, în rest numai și numai în hală. Nu are nimic de adăugat la cele spuse de Emil Ștefan, șef de echipă, sau maistrul Constantin Răducanu. „S-a muncit, ne declară, totuși, și se mun- cește în continuare cu multă înverșunare, ca într-o cursă contracronometru, acorîn- du-se prioritate arterelor principale de circulație”.

N. VICTOR ■

Campania de iarnă a tractoriștilor

Primul popas pe care l-am făcut dumi- nică, însoțind un transport de zăpadă, a fost pe platoul Obor. Aici se aduce zăpada de pe arterele sectorului trei ; se depoziti-

tează, iar buldozerele și tractoarele împing munții albi spre cele trei guri de eva- cuare ale canalului colector. Dirijarea acestor mașini, sosite, din minut în minut, și dirijarea tractoarelor este asigurată de Francisc Vaida, controlor la Administrația domeniului public din sectorul trei.

— Lucrăm în flux continuu. Pînă și pauza de prînz se face pe „roate” astfel că pe platou sint prezente tot timpul mașini în stare de funcționare. Tractoristul Nicolae Staș de la S.M.A.-Gorneni lucrează prac- tic de aproape o săptămînă. Schimbul de pe tractor nu a mai putut veni din cauza vremii, așa că Nicolae Stan muncește zi lumină. Pleacă, lăsînd tractorul aici pen- tru cîteva ore să doarmă la cămin. De multe ori a dormit și la căminul de nefami- liști de la Uzina de mecanică fină, fi- înd mai aproape și economisînd astfel timp prețios. De 72 de ore lucrează și trac- toristul Bucur Nicolae tot de la S.M.A.-Gor- neni. Buldozeristul Constantin Dima în cîteva ore a reușit să degajeze toate dru- murile de acces din zona Pieței Obor și magazinul Bucur. Alimentarea cu com- bustibil se face la fața locului, elimi- nîndu-se astfel timpii morți.

La plecare l-am cunoscut pe tractoristul Nicolae Stan, prezent, cum ne spunea Fran- cisc Vaida, din primul schimb în campa- nia de dezzăpezire. L-am întrebat ce l-a nemulțumit în această săptămînă, cînd aproape practic nu s-a dezlipit de lingă tractor.

— Zăpada. Atita tot. Dacă schimbul meu va putea ajunge aici am să mă duc pen- tru o zi, două acasă, iar apoi mă voi întoarce și nu voi pleca decît atunci cînd voi simți eu că nu mai este nevoie de mine.

Seara tirziu, lingă Piața Scintei, la se- diul Administrației domeniului public din sectorul 1. Cițiva tractoriști mincau în dor- mitorul amenajat ad-hoc. După zăpada proaspătă de pe cizme, puteai deduce că erau veniți cu cîteva clipe înainte.

— Puteți asculta și muzică, ne-a răspuns rîzînd tractoristul Valerică Nitroiu. Așa că poftește matala aici, pe marginea patului lingă noi, și spune ce te doare.

— Pe mine, nimic. Am trecut așa, să vedem ce mai e nou pe aici la dumnea- voastră. Mîncarea-i-de-acasă ?

— Păi, da ! Azi e duminică. Nu m-am dat jos de pe tractor de... stați să fac so- coteala. Ieri pe la prînz. Da, de vreo 18 ore. Acum a venit schimbul meu, Ion Vizi- toiu, tot din comuna Mogoșoia ca și mine. Mi-a adus ceva mîncare de-acasă. Cum vă spuneam, azi e duminică și ne-am luat așa cu munca și, gata, magazinele s-au închis și ce să-i faci, mîncăm și noi aici că nu o fi cu păcat. Eu acum mă culc și predau tractorul lui Ion.

— Pe unde ai fost astăzi ?

— Am început pe aici prin zonele de acces din Piața Scintei. Apoi am luat-o împreună cu tractoristul Constantin Șta- mate prin zona hotelului Parc și spre după-amiază pe niște străzi de pe lingă Calea Dorobanților.

— Spui că la noapte dormi ?

— Da ! Dar mă scol devreme, trebuie să gătam cit mai repede, că dacă vine altă zăpadă să nu se puie peste asta că se face gheață și ne dă bătaie de cap.

I-am lăsat pe tractoriști să-și fumeze țigările nu înainte de a le ura spor la treabă.

SORIN POSTOLACHE ■

Primum de la Direcția comercială a județului Brăila:
„Referitor la scrisoarea semnată de Anca Neacșu din Brăila, vă informăm: petiționara a fost sancționată de către conducerea I.C.S. Alimentație publică Brăila prin decizia nr. 1131/1978 cu avertisment și mutată la secția transporturi, urmare unor discuții neprincipiale ce le-a avut cu o consumatoare la cofetăria „Aida” unde lucra. De la data de 8.11.1978 a fost repartizată la patiseria „Miorița” unde lucrează și în prezent.”

Mă numesc Lili Baló și lucrez la întreprinderea de autocamioane Brașov, secția 450 energetică. V-am scris în luna mai 1978 o scrisoare prin care v-am cerut sfatul, eventual ajutorul dv., în rezolvarea unei probleme legate de serviciul meu. Azi lucrez tot în aceeași secție ca desenatoare.

Din partea Procuraturii județului Dimbovița:
„Prin sentința civilă nr. 6857/77 rămasă definitivă, Judecătoria Tirgoviște a dispus la cererea petiționarei Elena Popa evacuarea piriilor Constantin și Ioana Furtună din locuință, urmând ca acestea să primească alt spațiu.”

Șaptesprezece familii de pe strada Jiului din Petrița ne scriu că locuințele lor sunt construite de aproximativ 150 de ani, iar la fiecare locuință a fost repartizată câte o grădină de 70, 80, 90 sau 100 mp, având contracte legalizate, cu taxe și chirie, care au fost respectate și achitate la timp de fiecare familie. Pensionarii au plătit și plătesc din pensie, iar cei ce lucrează în cadrul C.C.V.I. sunt scutiți de această plată. La ora actuală, primăria orașului a luat acest pămint de la cele 17 familii ca să-l dea unei singure persoane, și anume lui Cotigă Constantin, de la care s-au luat circa 1900 mp pămint pentru construirea unei fabrici de mobilă. Considerăm că nu este drept așa.

De la Ministerul Educației și Învățământului:
„Tovarășei Lia Lucian i s-a aprobat transferul solicitat și funcționează ca învățator titular la Școala generală din comuna Grojdibodu, județul Olt.”

În urmă cu 5-6 ani, la încăperile de serviciu ale locuințelor și dormitorului personalului din stația C.F.R. Gurahonț, județul Arad, a fost dată în exploatare o microcentrală de încălzire. Această instalație modernă a funcționat de la început defectuos din punct de vedere al planificării și aprovizionării cu combustibil, astfel că în lunile cele mai geroase a fost lip-

sită de combustibil. (Nicolae Breda, impieगत de mișcare)

Din partea Procuraturii județului Ilfov:
„Referitor la scrisoarea adresată revistei de către Enache Vasilița, vă comunicăm următoarele: din actele și verificările înregistrate la procuratura locală Urziceni rezultă că învătătoarea Iancu Teodora, de la Școala generală nr. 1 Urziceni, avind elev în clasa ei pe Enache Ion, fiul petentei, și văzind că are o erupție pe față, a solicitat efectuarea unei analize a singelui în vederea stabilirii cauzei apariției. În acest scop a solicitat concursul surorii medicale Ioana Manea, din cadrul Spitalului Urziceni, pentru a-i recolta sânge. Actul medical s-a efectuat corect.”

Mama mea, care a suferit o intervenție chirurgicală pentru tumoră localizată în februarie 1977, a început să se simtă rău după un an și câteva luni de la operație. Nesuportind nici un fel de medicație și mincare, ne-am prezentat la doctorul Dănilă, căruia i-am solicitat sprijinul necesar. Numai după câteva zile de tratament, situația mamei mele s-a schimbat în bine, putând chiar să desfășoare activitate în gospodărie. (Aurelian Popescu, Craiova, strada Braza lui Novac, bloc F 5, scara 1, ap. 37)

De la Întreprinderea de transport București: Modificarea de stații ce a făcut obiectul notei apărute în această pagină în nr. 52/1978, vă comunicăm că mutarea a fost efectuată în urma solicitărilor Consiliului popular al sectorului 8 precum și a unor deputați de cartier. Ea a urmărit revitalizarea activității comerciale, precum și realizarea unei bune aprovizionări de către micii producători. Intrucît modificarea suportă discuții pro și contra, ea va fi reanalizată în această lună.

De la Întreprinderea pentru difuzarea materialelor sportive. Tov. Bude Ion din Suciu de Jos, Maramureș, reclama că pentru autoturismul Dacia 1300 i s-a reținut rata de două ori. Este adevărat. Reclamantului i s-au restituit banii iar lucrătorul vinovat a fost sancționat administrativ.

De la Consiliul popular al județului Timiș: Petenta Florian Florica este căsătorită cu Florian Iosif, om al muncii la I.M.A.I.A. Timișoara, și deține 2 camere proprietate personală. Sotul este trecut la întreprindere pe tabelul de prioritate la poziția 5 și va primi casă cînd va ajunge la rînd. Cît privește cererea profesoarei Poetra Angela, vă anunțăm că a

primit casă cu 3 camere și a fost în fiecare an încadrată suplinoare în oras. Pentru titularizare trebuie să se prezinte însă la concurs. Menționăm că nu manifestă suficient interes pentru situația sa profesională (nu s-a prezentat la examenele de grad) și a participat la un singur concurs cînd a obținut o medie foarte mică.

Mă numesc Gaciu Iolanda și fiind pensionară I.O.V.R. am venituri modeste. Am cumpărat în ziua de 9 decembrie 1978 o broască Yale de la magazinul Sanitas din Deva, unde locuiesc. Am dat 118 lei. Acasă însă mi-am dat seama că era veche, fusese deci revindută. S-ar putea să primesc una nouă, sau să mi se dea banii înapoi?

De la Comitetul municipal P.C.R. Bacău: În legătură cu scrisoarea lui Grigore Gheorghe s-au stabilit următoarele — chirișul Gheorghiu Romeo s-a angajat ca în primăvara anului 1979 să repare și să zugrăvească spațiul ce-l ocupă, urmînd ca și proprietarul, Grigore Gheorghe, să suporte o parte din cheltuieli, intrucît a primit despăgubiri de la A.D.A.S.

Mă numesc Pintean Teodor, din Sepreus—Arad, și realez că unele de la căminul cultural al comunei sînt mai mult închise. La club joacă biliard doar o parte dintre locuitori. Pentru o comună cu 5000 de locuitori este mult prea puțin.

Mă numesc Vasu Ileana și vă comunic un trist fapt de neglijență: Abia în sală, copiilor oamenilor muncii de la Universitatea Babeș-Bolyai li s-a comunicat că serbarea și împărțirea cadourilor se amîna, căci fondurile au primit o altă destinație. Vă rugăm să cereți explicații celor vinovați de acest fapt.

Mă numesc Pașolescu Manta, domiciliu în Zameș—Bacău și în urmă cu 6 luni, pe raza municipiului Constanța, mi s-a ridicat permisul de circulație. Nejustificat, creș. M-am adresat imediat celor în drept dar nu am primit nici un răspuns. Continu să aștept.

Mă numesc Farcas Maria, sint din Oradea și vă rog să mă ajutați în problema apei potabile. De două luni locatarii imobilelor de pe str. Brăncoveanu, cei de la etajele superioare, pîndesc noaptea „Iicoarea de preț”, apa, adică. În schimb, poluarea de la atelierul de piesărie din apropiere continuă, deși s-au promis de mult măsuri. O propunere: n-ar fi bine ca avînd

în vedere impedimentele de tot felul la etajele superioare, locatarii să le ocupe prin rotații la 4-5 ani?

În legătură cu unele scrisori adresate redacției precizăm: TRAIAN FURNEA nu este lucrător al revistei Flacăra. Cît privește împrumuturile pe care numitul le-a contractat în diverse localități anunțăm creditorii (între aceștia aflîndu-se și elevul Dobra Ioan din Piatra Neamț) că pretinsul lucrător al revistei și-a luat angajamentul în fața organelor de miliție ca în cel mai scurt timp să-și lichideze datoriile.

Mă numesc Matei Florian și locuiesc în Aleșd-Bihor, motiv pentru care nu am putut cumpăra Micul dicționar enciclopedic. La noi au venit doar cîteva exemplare. Nu mai apelez la Librăria „Cartea prin poștă” deoarece acum 2 ani am cerut Dicționarul român-rus și am primit rus-român. Vă dați seama că acum am două?

De la Ministerul Muncii: În legătură cu scrisoarea tov. Radu Ion și a unui grup de fochiști, precizăm că ei, fochiștii, sînt retribuiți în economia națională pe baza rețelei tarifare energie electrică — nivel A, B sau C, indiferent de întreprinderea unde lucrează. Cît privește echipamentul de protecție solicitat, se fac cercetări dacă este cazul să se acorde și, în acest sens, se va răspunde redacției. În legătură cu cererea cooperatoarei Bostan Elisabeta din Sascut-Bacău, comisia de specialitate i-a schimbat data ivirii invalidității la 4 febr. 1975 — așa cum era normal.

Mă numesc Mircea Stănescu, locuiesc în comuna Receaș, de unde fac zilnic naveta la locul de muncă pe care îl am în Timișoara. Am observat astfel că în gara Receaș nu există nici o sursă de apă potabilă, cea mai apropiată fiind la 800 m.

În vara anului 1978, invalid de război fiind, am reușit să-mi cumpăr un autoturism „TRABANT 601 S. Hycomat” pentru a mă putea deplasa mai ușor la serviciu. În luna noiembrie a aceluiași an mi-am spart parbrizul față. De atunci am umblat prin toate magazinele din județele Hunedoara, Timiș, Bihor, Alba, Sibiu, Cluj etc., am apelat la fabrici de sticlă, mi s-a spus că nu au șabloane pentru un astfel de tip de geam. Este oare atît de greu ca la importul acestor mașini, atît de necesare invalizilor, să se asigure și desfacerea pieselor de schimb? (Constantin Lădaru, str. Germisara 33, Geoagiu-Băi, jud. Hunedoara)

Scrisoare comentată

Medici în sat cu trup și suflet

In fraze patetice, scrisoarea înfățișă fapte care ne-au umplut de indignare și de dorința de a cerceta modul cum se acordă asistența sanitară în comuna Ostrov din județul Constanța. Adică de a verifica plîngerea lui Blanoschi Vasile, pentru a cere apoi curmarea răului.

Cu aceste idei și uitînd de viscol și ger, am străbătut peste 400 km cu trenul și cu mașina și am ajuns la Ostrov, împreună cu inspectorul Direcției sanitare județene, dr. Căuș Mihăilă. Toate astea, pentru ce? Pentru a constata că între adevăr și plîngerea lui B. V. e o distanță la fel de mare ca drumul străbătut de noi pînă la Ostrov. Așadar, timp și energie irosite, pe care le-am fi putut folosi pentru cercetarea altor sesizări venite de la oameni care așteaptă și chiar au dreptul la ajutor pentru rezolvarea unor necazuri reale.

Capetele de acuzare din scrisoarea lui B. V. erau următoarele: Soția lui, Blanoschi Ana, a cărei graviditate ar fi fost total neglijată de dispensarul medical din comună, a născut acasă în noaptea de 4 spre 5 ianuarie un copil care a murit asfixiat din lipsă de asistență medicală. Pentru că, zice B. V., el a dat fuga la dispensar de îndată ce femeia i-a spus că au apucat-o durerile facerii (ora 24), însă acolo nu a răspuns nimeni la bătăile cu cizma în ușă, deși doctorii locuiesc în aceeași clădire. După îndelungi peregrinări prin sat, la vecini și la un cunoscut al lui, posesor de masină, a bociat din nou la usa dispensarului, a ieșit „un doctor mustăcios în pijamale” și i-a spus să o cheme pe moașă, care locuiește chiar în blocul de alături. Zis și făcut. Dar, ajungînd acasă împreună cu moașă, B. V. și-a găsit copilul (născut la termen normal și avînd 3,8 kg, afirmă el) mort și soția într-o baltă de sînge în pat.

Reconstituind faptele, reiese că de fapt gravida B. A., 26 ani, a fost înregistrată la dispensar în 3 septembrie 1978, cu sarcină datînd de la sfîrșitul lunii iunie (acum afirmă că totuși sarcina era din aprilie, dar nu prea prea convînsă) și a fost la consultații periodice de control de 4 ori, ultima oară la 1 decembrie, neavînd niciodată nici un fel de tulburări sau suferințe, cum spune singură, pînă în seara zilei de 4 ianuarie 1979 cînd, pe la ora 23, s-a trezit din somn după un vis urît și a simțit dureri. Din motive necunoscute a făcut în aceea noapte, între orele 0 și 1, un avort spontan. Fătul avea 6 luni și jumătate, oricum sub 7 luni, ceea ce rezultă de altfel și din împrejurarea că a ieșit cu picioarele înainte. Nu a murit, pentru simplul fapt că era gata mort, cum reiese din spusele lui B. A. Noaptea, în jurul orei 2, medicul Sorin Ionescu a auzit bocănituri undeva în apropiere. Deși locuința lui are sonerie, cunoscută și folosită adesea de săteni noaptea pentru urgențe, el a ieșit și a dat peste B. V., care striga că îi naște nevasta. Cum era firesc, i-a spus să o cheme pe moașă Adriana Raportaru, din blocul de alături, ceea ce a și făcut de îndată.

Medicii care locuiesc în clădirea dispensarului (la Ostrov mai activează 2 navetiști) sînt soții Sorin și Maria Ionescu, bucureșteni amîndoi. La absolvirea facultății (cu medii foarte mari, avînd deci prioritate la alegerea locului de muncă) ei au optat pentru această circumscripție sanitară dintr-o comună periferică a județului Constanța, deși li se ofereau posturi la policlinici din orașe mari. Cunoșcîndu-i cu acest neplăcut prilej și auzînd vorbele bune ce se spun despre ei în sat și la Direcția sanitară județeană, am ajuns la concluzii cu totul și cu totul diferite față de imaginea fioroasă zugrăvită în scrisoarea lui Blanoschi Vasile. Imaginea aceasta diferă tot atît de adevăratul profil etic și profesional al celor doi medici, pe cît se deosebește locuința familiei Blanoschi de o casă despre care s-ar putea spune că „strălucește de curățenie”.

Asta, deși B. A. nu lucrează nicăieri și prin urmare nu are altă treabă decît pe aceea a gospodăriei, în care cu tristețe am văzut și o fetiță de vreo 2-3 ani crescînd în condiții de murdărie îngrijorătoare. Amintindu-ne încă o dată că tot raul spre bine, cum se zice, să-i recunoaștem acestei reclamații calomnioase meritul de a ne fi descoperit un fapt emoționant, de admirabilă integrare a unei familii de tineri medici în viața satului.

MIRCEA FODOREANU

POȘTA REDACȚIEI

Social

Miler Alexandru — București, sectorul 1: Într-adevăr, repartizarea locuințelor este de competența întreprinderii. **Vasile Gheorghe** — București, 3: Același răspuns. **Bratu Virginia** — București, 2: Încercați totuși să vă rezolvați singură diferențele din propriul apartament. **Duță C-tin** — București, 3: Am trimis memoriul dv. unde trebuie. **Becaru C-tin**, Asociația locatarilor bloc 7, str. Grigore Moisil, și alții: Nu înțelegem de ce semnăți la mutare ca locuința este bună cînd nu este? **Topală Gheorghe** — București, 4: Din faptul că fiul dv. a trăit în concubinaj și acum are complicații nu rezultă că nu vă compătimitim. Atît însă. **Mircea Ecaterina** — București, 3: N-ar fi mai simplu să vă împăcați cu colocatarul Biris? Încercați, vă rugăm respectuos.

Juridic

Aneta Gheorghe — București: Așteptați concluziile procuraturii; reveniți. **Floarea Nițu** — București: Nu insistați în demersurile privind anularea testamentului; dacă ceea ce ne scrieți este exact, nu testamentul este esențial; consultați un avocat. **Florica Popescu** — Ilfov, **Hie Marinică** — Teleorman: Am înaintat memoriile dv. Procuraturii generale. **Wilhelm Büniger** — București: Așteptăm detalii în legătură cu Constantinescu N. Lămuriți raporturile dintre dv. Care este baza juridică a demersurilor lui? **Maria Măcanu** — Brașov: În interesul operațiivității, adresați-vă Ministerului Muncii. Precizați datele, luna și

anul. **Stan Diaconu** — Pitești: În principiu aveți dreptate; ne vom ocupa de cazul dv.; aveți răbdare numai. **Răduță Voicu** — București: Deci, în scopuri umanitare și numai umanitare ați acceptat să vă mutați la P.I. și s-o îngrijiți ca pe propria dv. mamă. Frumos! Apoi adăugați „Am crezut că voi găsi din partea ei aceeași înțelegere, dar acest lucru s-a manifestat numai din partea mea”. P.I. v-a acționat în judecată. P.I. devine o fiară, spuneți dv. Apoi: „Femeie dușmănoasă, neserioasă, căsătorită cu trei bărbați, sub influența moralei burgheze, este cotoplită de misticism, se ține de birfe, mahalagisme, cleveții...” Ea v-a spus: „Nu vă convînie așa, puteți pleca!” E de necrezut cite ați putut suporta din cauza unei mame pe care v-ați ales-o singur și nesilit de nimeni! Decizia Tribunalului municipiului București este dreaptă. **Marina Stratulat** — București: Treceți pe la redacție; ne vom ocupa de cazul dv. **Emilia Rusu** — București: Undeva s-a strecurat o greșală; avocatul dv. din motive pe care nu le cunoaștem, a întîrziat contestația. **Viorel David** — Oradea: Nici un judecător nu crede pe cuvînt de onoare. **Preoteasa S.** — Ialomița: Dacă sînteți sigură că veți pierde și în recurs, nu vă irosiți timpul și banii. Știți dumneavoastră ceva. **Iăzăriu S.** — Craiova: 30 de ani ați crezut în soțul dv. pentru că în cinci minute... Acordați în continuare credit celor 30 de ani. **Ionete Pantazi** — Slobozia: Fîrește, nu!

Învățămînt

Pavel Catin — București, **Anda Ceatan** — Reșița, **Ion Dumitrescu** — comuna Marga, Caraș-Severin, **Walter Moll** —

Sibiu, Eugen Apostu și Ioana Vulcă — Timișoara, și alții: Ca și în alte rînduri, și aproape de alți cititori ai noștri, vă rugăm să aveți răbdare pînă la apariția broșurii „ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR”, în care veți găsi răspuns la toate întrebările pe care ni le puneți (fîrește, prematur, cel puțin deocamdată). **Paulina Dincă** — comuna Valea Mare, județul Dimbovița: Pentru titularizarea pe o catedră de specialitate, urmează să vă adresați Inspectoratului școlar județean Dimbovița, în perioadele legale de numiri și transferări. **Gheorghe Tomici** — Timișoara: Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a anunțat că s-a soluționat favorabil cererea dv., în sensul de a fi numită titular pe catedra de limba rusă de la Școala generală din comuna Cărpiniș, județul Timiș. **Marin Neniș** — Luica, Ilfov. Sîntem informați de către Comitetul județean Ilfov al P.C.R., printre altele, că în anii 1979-1980 este prevăzut a se construi un local modern de școală cu 8 săli de clasă și laboratoare, pentru care s-a propus deschiderea finanțării lucrărilor.

Administrativ

Valeria Stoica — Brașov: În Legea nr. 4/1977 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor C.A.P. se prevede ca pensia să se acorde cooperatoarilor care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în C.A.P. în care au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală. **Gheorghe Clenciu** — București: Vă sfătui să vă adresați Arhivelor Statului. **Petre Pătrașcu** — Chiajna: Nu aveți dreptul la viză definitivă în comuna Chitila, ci

în comuna Chiajna unde vă desfășurați activitatea. **Ion Negoescu** — Tirgoviște: S-a rezolvat favorabil. Vi s-a repartizat un apartament în micro 4. **Vlad Buzea** — Timișoara: Vi s-a aprobat transferul la Cooperativa Progresul din Timișoara. **Dan Șubrea** — București: Sînteți obligat prin lege să vă achitați datoriile bănești ce le aveți către întreprindere, apoi să vă transferați. **Grup cetățeni** — Timișoara: Nu putem da curs scrisorii dumneavoastră, intrucît ați omis să o semnăți. Reveniți. **Constantin Franză** — Hunedoara: La apariția acestor rînduri credem că remedierile la apartamentul în care locuiți s-au efectuat pentru că am fost anunțați că acestea se vor face pînă la data de 20. I. a.c. **Constantin Marin** — Pitești: Vi s-au trimis adevăratele solicitate de la I.A.S. Ostrov și I.A.S. Murfatlar. **Vasile Stan** — com. Uliești (Dimbovița): Tatăl dumneavoastră nu are drept la pensie, deoarece are o vechime în muncă numai de 9 ani.

Rubrici realizate de EUGEN SECELEANU, NICOLAE CRISTACHE, HORIA PĂTRĂSCU, MARGA NEDELEA

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13. „FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă înscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

Ce se mai întâmplă cu Merinosul de Palas?

Constanța își arată, în toată plenitudinea, forța sa economică, în care forță se înscrie și efortul de cercetare (dublat de o rentabilitate deloc neglijabilă) al Stațiunii centrale de cercetări pentru creșterea ovinelor Palas.

Ștefan Moise, doctor inginer și director, nu este numai un colecționar de titlatură, ci un cercetător activ, în rînd cu ceilalți colegi ai săi preocupat, în acest sens, de soarta Merinosului de Palas.

— Ce se mai poate întâmpla după obținerea unui record? Îmi repetă Ștefan Moise întrebarea, poate pentru a-și crea un timp de gândire sau poate surprins de ignoranța mea, deși amindoi știm că făcăm o referință la cantitatea de lînă obținută de la oaie, în această stațiune și că cifra, comunicată pe mai multe canale de informație pe doi ani în urmă, constituia un record rîvnit și urmărit și de alți crescători de oi din țară. În această privință, continuă inginerul Ștefan Moise, am un punct de vedere, poate deosebit de-al altora. Eu consider „record” producția medie pe turmă și nu cea pe indivizi. Dacă acceptați acest mod de apreciere, atunci notați pentru anul 1978: în stațiune sau în turmă s-au obținut 11,5 kg de lînă în medie. La indivizi, vă comunic tot o medie: pentru berbecii pepinieri 21,6 kg; la miori de prăsilă 15,8 kg, iar pentru mioarele trecute la turma de bază, 12,9 kg. Măsurătorile s-au făcut în perioada 15 mai—30 iunie 1978.

— De ce ați făcut această precizare? Tunsorile, aici sau în altă parte, nu se efectuează la aceleași date?

— Nu prea, dar pare că vă cam grăbiți, pentru că o astfel de întrebare cădea bine ceva mai încolo, după ce aș mai fi spus cîte ceva.

— De pildă?

— Sintem încă în perioada în care n-am reușit să punem în valoare întreg potențialul rasei create în stațiune, Merinosul de Palas, cu toate că linia realizărilor este permanent ascendentă. Acum creșterea sint din ce în ce mai mici și mai dificil de obținut, tocmai pentru că ne apropiem de potențialul biologic maxim al rasei curate; fiindcă la ea mă refer și nu la cele încrucișate.

— De fapt, recurgeți sau nu la încrucișări?

— Ei nu, că sînteți chiar foarte grăbit.

N-ați fi bun pentru meseria de cioban... ori nu vă place la noi deloc-deloc? În ambele variante operează criteriul științific. El ne obligă și la păstrarea purității rasei curate, dar ne cere și să încercăm ridicarea potențialului biologic prin anumite încrucișări. Merinosul de Palas, rasa pură, este organizat pe linii, pe familii, în fine, selecționat. În paralel, pe efective mici de oi, intervenim cu alte rase, cum ar fi Merinosul australian în ideea obținerii unui spor, cantitativ și calitativ, la producția de lînă și cu lîle de France pentru creșterea corporală. Aici se va putea vorbi despre recorduri deoarece o serie de rapoarturi ca de pildă cel între lînă tunsă și cea spălată, se inversează comparînd Merinosul nostru cu cel australian; inițial, oaia de Palas dă mai multă lînă dar, după spălare, aceasta devine inferioară celei importate. Precizez că operează cu cifrele unor producții obținute în Australia, deci în condiții de mediu ideale și care nu se pot transmuta în totalitate la noi, în Dobrogea. Oricum, pentru că v-ați axat de la început pe recorduri, vă informez că prevederile stasului nostru la lînă superioară se opresc la 34 de procente din totalul lînei tunsă, cîntărite după spălare. La Palas avem o medie de 49 la sută pe turmă și mergem puternic și sigur spre 60 la sută. Abia acum pot să vă vorbesc despre ce se întâmplă după recordurile evocate. În anul care abia s-a încheiat am pus la punct o nouă tehnologie, zic eu prima pe plan mondial de acest gen, adică o tehnologie industrială, în care întregul proces de muncă este automatizat. De aici așteptăm noi să se producă următorul și însemnatul salt calitativ al creșterii ovinelor și al exploatații intensive și superioare a bunurilor reprezentate de lînă și carne, în principal.

— Vorbiți doar despre o idee sau despre o realitate?

— Și despre una și despre cealaltă, întrucît ideea a și fost pusă în practică. Să mergem la o fermă. Vom continua discuția acolo.

Un drum nu prea lung cu mașina ne dă prilejul să trecem în revistă o adevărată istorie a meseriei creșterii oilor, deoarece vedem tot felul de instalații, de la clasicele savane pînă la amenajările cele mai moderne la care se referă dr. ing. Ștefan Moise. Evident, ne

oprim la acestea din urmă. Doar doi oameni lucrează în acest spațiu generos, bine aerisit dar destul de călduros, în care oile stau sau circulă pe culoare marcate prin ușoare construcții metalice care se pot schimba modificînd și firul „migrației” locale a animalelor, spre cel destinat „maternității”, ori diferitelor categorii de vîrstă, tratamentelor și așa mai departe. Lumina de zi poate fi reglată după dorința (consolidată prin studii) a cercetătorilor, grație unor panouri laterale foarte ușor de manipulat, gînoului cade prin grătarele care pardosec noul tip de saivă (dacă i se mai poate spune astfel), hrana se află în jgheaburi, în dispoziția animalelor, apă, în instalații adecvate. Ceva asemănător am mai văzut la Deleni, aproape de Iași ca și prin alte locuri. Cel puțin așa mi se pare, pentru că numai un ochi experimentat poate deosebi acele amănunte esențiale și care definesc, de fapt, nouitatea. Îmi amintesc că în județul Iași crescătorii aveau probleme cu apa de băut care îngheța, aici este montată în interior, că acolo grătarele erau puțin oblice, aici perfect orizontale, că pereții laterali nu existau și așa mai departe. Dar încă și altele sînt noutățile la Palas, numărul lor riscînd să devină prea mare pentru a mai fi precizat, mai cu seamă că inginerul Ștefan Moise nu vrea să-și vorbească colegii de rău. Noutatea cea mai mare este aceasta: oile stau 6 luni pe aceste grătare, 6 luni pe pășune. De aici s-a pornit, pentru că în prezent, observ că au trecut peste 7 luni de „staționare” pe grătare, fapt cu care gazda este de acord susținînd că nu doar din întimplare ci pentru că cercetătorii vor să forțeze puțin lucrurile pentru a putea trage încă din această primăvară concluziile necesare la generalizarea sistemului practicat acum în premieră în stațiunea de la Palas.

— În iulie am dat în folosință primul adăpost de acest fel și am adus oile pe grătare, deși tehnologia fixase luna octombrie pentru această operație. Cuantumul de risc pe care-l remarcăm există, dar loturile pe care experimentăm sînt mici, chiar foarte mici. Gîndiți-vă că, în prezent, norma de oi pentru un îngrijitor este de 175—200, în sistemul tradițional, ajungînd în unele ferme avansate ale Gostatului, ca cea de la Deleni, Iași,

la 300. În sistemul pus la punct de noi, norma ajunge la 2000 de oi pentru un îngrijitor. Am pornit de la efective de 200 de oi și am ajuns la 3200. Abia la o astfel de creștere, în producția propriu-zisă, începi să te izbești de lucruri care ți-au putut scăpa la cercetare. Pînă acum logica gîndirii din laborator a funcționat de minune, dar ea se mai clatină, uneori, din cauza oamenilor care o aplică. Furajul se distribuie pe bandă, plugurile speciale evacuează dejectiile, etc., etc. omul asigură doar supravegherea. În mediul nostru, al „oierilor” tehnologia pe care o vedeți este cunoscută dar și mult discutată. E drept că n-am omologat-o, că nu vrem s-o ținem în loc pe timp nelimitat... ci vrem s-o verificăm în acțiune. Alte tehnologii ajung să fie aruncate, mai înainte de a fi mișcate ceva. Se mai crede, chiar de către unii cercetători, că oaia moare pe grătare, fiindcă așa s-a pomenit de cînd cu facerea lumii și a... oilor (care o fi fost mai întii?)! ca oaia să stea pe pașiște și-n țarc. Respect tradiția dar nu-i sînt sclav. Sint cercetător.

— Mă miră totuși că într-un timp, cînd lumea întreagă, și cea științifică, măcar în materie de biologie, încearcă drumul întors spre Mama Natură, dumneavoastră, aici la Palas, continuați să i vă împotriviți... să apelați la „artificial”. Cum asta?

— Asemenea discuții au mai fost și prin '69—'70. în problema îngrășării mieilor. Noi am perseverat și am demonstrat că un om poate îngriji nu 300 ci 5000. Am fost tratați drept aventurieri, dar norma actuală, devenită obișnuită, este cuprinsă între 4 și 6 mii de micii pe îngrijitor. Sint două idei principale care ne animă și ne susțin: 1) forța de muncă în agricultură și zootehnie scade în mod obiectiv și fenomenul nu poate și nici nu trebuie împiedicat să se producă; 2) problema aceluiașternut tradițional, apreciat la 100 kg de paie pentru fiecare oaie anual, pe care noi l-am transformat în... mîncare. Pînă la urmă paiele ajung tot gunoi, dar după ce au fost mîncate. Aici mai apare un risc numit „malofacie”, adică oile își mîncă lînă. Sintem în curs de a stabili cauzele acestui gen de „canibalism” pentru a le putea preveni. „Malofacia” este o consecință a densității oilor, deci a spațiului pe care-l au la dispoziție în adăposturi. În gospodăria tradițională există cam 1,5 pînă la 1,8 mp pentru fiecare oaie, ceea ce în noul tip de zootehnie nu se mai poate menține. Acordăm între 0,5—0,6 mp. Dar nu pentru prima oară „contravenim” (cu succes!) legilor impuse de tradiție. Tehnologia îngrășării tineretului, despre care am mai amintit, a prelungit de la 6 la 10 luni perioada „clasică” ducîndu-ne la creșterea producției de lînă de 4—5 ori și la un spor de carne de circa 50 la sută. Elementele de risc erau aceleași ca și azi. Marele nostru avantaj este acela că nimeni nu ne îngrădește libertatea de a gîndi, dimpotrivă, factorii politici cei mai înalți ne solicită să îndrăznim, transformînd o sarcină profesională într-una morală.

MANOLE CĂRȚAN ■

Ce este totuși gravitația?

— Tovarășe inginer Radu Forgaci, sînteți un inginer experimentat, cu peste 30 de ani vechime în meserie, în prezent examinator principal I la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Apăreți azi într-o postură neobișnuită: în loc să vorbiți despre invențiile altora, de astă dată vă referiți la ipoteze științifice elaborate chiar de dumneavoastră.

— Precizez că nu e vorba despre un procedeu sau o soluție tehnică brevetabilă, ci despre o anumită concepție proprie asupra unui subiect care de totdeauna a înflăcărat imaginația oamenilor de știință și al cărui mister n-a fost complet elucidat nici pînă în ziua de azi: gravitația. De fapt, în jurul ei... au gravitat cele mai îndrăznețe idei ale fizicii, inclusiv teoriile lui Einstein.

— Sperăm că nu veți însira formule. Nu sîntem o revistă de fizică teoretică.

— Nici un fel de formulă. Voi porni de la cîteva experiențe foarte simple, unele efective realizate, altele posibile, cu tulburătoare implicații. Astfel, celebrul astronom Nikolai Kozirev din Leningrad a studiat funcționarea unui giroscop cu axa verticală în cazul rotirii lui spre stînga și apoi în cazul rotirii spre dreapta, deci în sensul invers. Deși experiențele s-au executat cu același giroscop și în condițiuni identice s-a constatat că greutatea aparatului nu era egală în cele două cazuri: cînd se rotea spre dreapta cîntărea mai mult decît atunci cînd se învîrtea în sensul opus! S-au căutat explicații, s-a invocat și o ipoteză schimbare a sensului de scurgere a timpului, ceea ce este greu de acceptat.

— Alte experiențe?

— Fizicianul Kapaifa, recentul laureat al Premiului Nobel, a demonstrat mai demult, în mod experimental, că la temperaturi apropiate de zero absolut heliul lichid capătă proprietăți stranii, se urcă pe pereții vasului în care se află de parcă nu ar avea greutate, sfidînd legile gravitației. Sau se poate imagina o experiență simplă, printre multe altele, care ar dovedi justetea noii concepții fizice, luîndu-se un condensator executat din două plăci metalice ușoare și relativ mari, și orientîndu-le orizontal, cea de sus fiind încărcată pozitiv, cea de jos, negativ. În-

tre plăci și în exteriorul lor ar fi introdus un dielectric de bună calitate. Ansamblul, blindat metallic și etans, dar totuși ușor, ar fi pus „la pămînt”, cum zice electricienii. S-ar constata că în cele două cazuri condensatorul ar avea greutatea ușor diferite. Diferența ar fi infime, dar măsurabilă, în funcție de orientarea în spațiu. Aceasta ar dovedi că și așa-numita masă grea a corpurilor este o mărime orientată și nu neorientată, după cum se credea pînă acum. Mai mult, con-

sider că masa grea care apare în efectul gravitațional este diferită de masa inertă, care măsoară inerția corpurilor, respectiv a particulelor elementare componente. Or, pe această egalitate se sprijină teoria relativității generalizate a lui Einstein.

Examinînd aspectele realităților fizice — spre exemplu greutatea, cîmpul gravitațional și alte cîmpuri naturale, masele etc. — amplasate într-un loc oarecare, considerat de referință, și caracteristicile lor echivalente de la antipodul locului de referință respectiv, se constată că la antipod toate realitățile fizice — firește, nu și cele biologice, geografice etc. — sînt antirealități. Bineînțeles, nu în sensul că nu ar exista, ci, de pildă în cazul greutății, în sensul că greutatea unui același corp situat în antipod are o orientare opusă față de cazul cînd corpul ar fi situat în locul de referință. Și cîmpul gravitațional la antipod este un cîmp anti-gravitațional în raport cu cel din locul de referință, deoarece cîmpurile din cele două locuri, egale numeric și cu aceeași direcție — diametrului comun care trece prin centrul Pămîntului — au orientări opuse. În acest sens putem vorbi despre gravitație și antigravitație.

— Pînă acum, nimic nou. Este vorba doar de descrierea cu ajutorul prefixului anti a unor fenomene binecunoscute.

— Nu este vorba numai de un joc gratuit de cuvinte, ci de realități fizice, deoarece particulele elementare se orientează într-un anumit fel în cîmpul gravitațional al Pămîntului și tocmai această orientare reprezintă, într-un anumit sens, cartea lor de vizită.

— Pentru simplitate, să ne referim la o particulă elementară concretă, spre exemplu un proton, nucleul atomului de hidrogen.

— Cînd acesta este situat în locul de referință, este un proton propriu-zis, cu o orientare convențional pozitivă și o greutate caracteristică, iar atunci cînd este

situat la antipodul locului de referință, capătă proprietățile unui antiprotion în raport cu cel din locul de referință, avînd, comparativ, o greutate negativă. La fel se petrec lucrurile cu toate celelalte particule elementare.

— Dar materia obișnuită? Macromateria, cum i se mai spune.

— Situația este cu totul asemănătoare, la antipodul locului de referință avem antimaterie, atomii constitutivi fiind formați din antiparticule în raport cu cele din locul de referință. Acestea din urmă fiind orientate de cîmpul gravitațional al Pămîntului, rezultă că și materia obișnuită, corpurile întîlnite în viața de fiecare zi, reprezintă de fapt mărime orientate și nu neorientate, așa cum se crede în mod curent. Dacă microelementele structurale ale corpurilor care generează efectul de masă nu ar avea un specific orientat, ele nu ar putea interacționa cu cîmpul gravitațional, care este o mărime orientată, și nu ar putea da o rezultantă care, cumulat, să dea greutatea corpului respectiv.

— De fapt, ce numiți dumneavoastră „greutate”, conform ipotezei pe care o formulați? Acesta este nodul chestiunii.

— Se știe că particulele elementare, datorită rotației în jurul axei proprii, pose-

dă un cîmp magnetic. Pe baza concepțiilor mele, cîmpul gravitațional local orientează particula astfel încît cîmpul magnetic să coincidă cu cîmpul gravitațional, interacțiunea dintre ele creînd efectul de greutate. Aceasta se întîmplă însă la particulele încărcate electric. Neutronii, care nu au sarcină electrică, fi consider drept protoni rotîți cu 90 de grade în raport cu direcția cîmpului gravitațional local, fiind deci orientați orizontal. De aceea, neutronii nu au greutate, doar inerție, mai exact, masă inertă. Toate particulele elementare neutre au, consider eu, o orientare spațială perpendiculară față de particulele care au sarcină electrică. În toate aceste cazuri există o diferență între masa grea, adică greutatea propriu-zisă, și masa inertă, care măsoară inerția corpului, rezistența sa mai mare sau mai mică atunci cînd i se aplică o forță.

— Cum explicați rezultatul paradoxalelor experiențe citate la începutul discuției noastre?

— În experiența cu heliul lichid, la temperaturi apropiate de zero absolut axele de rotație ale protonilor se orientează orizontal și... ei nu mai au greutate.

— Dar giroscopul de greutate variabilă cînd se rotește într-un sens și apoi în altul?

— Cînd giroscopul se rotește spre dreapta, învîrtirea ansamblului particulelor generează, în principal, un cîmp magnetic axial suplimentar orientat în jos, care interacționează și el cu cîmpul gravitațional și cel magnetic al Pămîntului, dînd un efect suplimentar de greutate — e drept, foarte mic, deoarece turația giroscopului este incomparabil mai mică decît cea a particulelor elementare constitutive, care se rotesc în jurul propriului lor ax. Cînd giroscopul se rotește spre stînga, cîmpul magnetic axial suplimentar este orientat în sus, greutatea scade. În ce privește experiența propusă cu condensatorul explicativ fenomenului ar fi următoarea: sarcinile de pe plăcile din interiorul condensatorului fiind legate, adică imobilizate de cîmpul electric, nu se pot reorienta pentru a se alinia în sensul cîmpului gravitațional al Pămîntului atunci cînd întorcem condensatorul cu 180 de grade. Din această cauză greutatea vor varia ușor în cele două cazuri.

L. NICULESCU ■

Gh. Brăescu

Înainte de a-l cunoaște personal, am scris despre el, în *Facla literară*, cu ocazia volumului de schițe *Doi vulpoi*. Este unul din puținele articole elogioase ale aceluia debut, sub semnul severității, uneori excesivă. După câteva luni, când Vladimir Streinu m-a introdus la E. Lovinescu, într-o duminică, zi de lectură publică, l-am cunoscut pe falnicul bărbat, mare invalid de război, căruia amfitrionul îi acorda un respect deosebit, crezând că a descoperit în de curind „lansatul” meșter al schiței umoristice, pe urmașul și emulul inegalabilului Caragiale. Era înalt, cărunt, taciturn, dar când își ieșea din penel, ca personajul său din schița cu un asemenea erou titular, se arăta tot atât de tăios ca și în scris (mai ales când se citeau poezii moderniste criplite). Altminteri, trona pe fotoliu său de lângă biroul lui Lovinescu, cu imperceptibilul suris ironic al omului care văzuse și pățise multe. Se știa că și pierduse brațul drept în război, că fusese în captivitate în Germania. Se mai știa că avusese o tinerețe aventuroasă, că înainte de a se activa în armata noastră, se înrolase la 18 ani în Legiunea străină a armatei franceze, și că rareori consimțea să-și depene amintirile din acea paranteză a vieții sale.

Era un lector admirabil, neîntrecut în a-și pune în valoare atât dialogurile, cât și poantele de umor, nepărăsindu-și nici un moment seriozitatea, ca să participe la risul general.

Fragmentele de romane, citite în același ceneclu, care-l asculta într-o tăcere absolută, au fost mai puțin gustate, deoarece aminteau prea mult lecturile frivole franțuzești, atât de răspindite la noi.

În schimb, au recolat un mare succes capitolele din *Amintiri*, apărute în volum la „Cartea Românească” în 1937. A fost ultima lui izbindă literară. Schițele din anii imediat antebelici, apărute zi la zi, într-un cotidian de dimineață, erau ceea ce Sainte-Beuve numea „literatură alimentară”, explicabilă prin greutățile vremilor, în anii inflației și ai modicității pensiiilor.

Tirziu apoi, când am cercetat fișierul Bibliotecii Academiei, am descoperit cu uimire, că înainte de a se face cunoscut în literatură ca maior în rezervă, ofițerul în activitate, semnând „Căpitan George Brăescu”, publicase în Editura Ig. Hertz, un adevărat manual etic, cu titlul: „Educația socială a Națiunii armate, viitorul ofițer: în școală, în armată și în societate” (în-16, 207 pagini). Ofițerul era, în acel moment, pătruns de ideea misionară de a îndruma educația camarazilor săi. În vederea acestui scop înalt, compulsase cărți cu „maximele filosofilor din toate timpurile” pe care le-a „intercalat în capitolele unde și găseau locul”. Astfel, parafrazând cunoscuta sentență a lui Buffon despre stil, rectifică: „Ținuta e omul însuși!” Așa este, dar de fapt această ținută nu e altceva decât stilul de viață al ofițerului, „în armată și în societate”. Începând cu „toaleta” și sfârșind cu reguli „cum se dansează”, nimic nu-i lipsea manualului decât umorul, care avea peste câțiva ani să-l consacre.

Maiorul și apoi, avansat și după pensionare, colonelul Brăescu a putut să-și dea seama de revoluția morăvurilor — și nu în bine! De aceea nu s-a gândit nici un moment că ar mai fi oportuna reeditarea manualului său, „prima lucrare de acest gen”, apărută la noi, și vai! ultima.

Nu era nevoie, în zilele de lectură la Lovinescu, să facem aparteuți: ne înțelegeam din ochi, la lecturile poeziilor „trăznite” sau ale prozelor plictisitoare.

Am fost o singură dată în vizită la el, invitat la dejun. Păstrez cea mai plăcută amintire meniului, precum și ceasului de conversație la o cafea cu coniac. Era după apariția „Amintirilor” lui, care-mi lăsa seră o impresie deosebită, mai ales pentru momentul experienței algeriene, ca voluntar în Legiunea străină. Ca și în vechia armată română, din acei ani, solda era de cinci centime pe zi. Păstra Saharei amintiri nesterse. Povestindu-mi-le, mai amplu decât în carte, colorat și emoționat, descopeream în umorist un poet.

L-am întrebat:

— Când v-ați „eliberat” din Legiunea străină, decis să vă întoarceți în țară și să vă faceți serviciul militar în patrie, erați hotărât să rămâneți apoi în armată?

— Da' de unde! Nu mă gindeam la viitorul... îndepărtat. N-avem, în fond, nici o perspectivă de viață. Eram un moldovean fatalist, dar cu toate astea sejos de aventură, nelecuit după „mezaventura” mea din aiun. N-am avut nici o ambiție în viață. M-am trezit într-o zi cu mincărime pedagogică de scris, iar mai târziu cu ispita de a transcrie schițele militare, trăite sau născocite. Am ajuns scriitor fără voie. Acuma sînt înhămat la muncă de salahor, pentru rubrica mea cotidiană. Ferice de dumneata, că n-ai decît una săptămînală și alta lunară. Eu sînt amuzorul public numărul 1. Compătimente-mă, dacă mă iubești!

Moartea i-a fost foarte blîndă. Luase masa de prînz, servită de o soră a lui. Se instalase într-un fotoliu și îi ceruse acesta, zîmbind:

— Adu-mi *Universul*, să văd ce minciuni mai scrie la gazetă!

Cînd s-a întors cu ziarul în mînă, ea l-a găsit pe bărbatul voinic de 76 de ani, cu capul căzut într-o parte, dar cu același suris pe buze.

Invidiabil sfîrșit, nu-i așa?

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Adolescență

Incearcă luna să ne scape cînd te mingii fată frumoasă
Viscol de păsări în privirea-ți și eu ingenunchez în lut
Pictată-n răni te string din fluturi și lingă timplă te sărut
Iar sinii tăi uimiți de soare sînt triști în noaptea luminoasă

Un soare exilat în ceruri iar eu mingii mîinile tale
Se-adună putrede vopsele în ochii mei încă de prunc
Visate zboruri string în mine dar pin' la urmă le arunc
Vin ceasuri cu nisip din vremuri ca singele să ni-l prăvale

Pădurea zace-n liniști grele și nu mai pot să te sărut
Răpîtă apă dintre doine e trupul tău ce-l ninge vîntul
Tu-soarele rostind lumina-eu-cel ce are doar cuvîntul
Răstălmăcîta de nisipuri măcar nici nu te-am cunoscut.

Ceas

lumina aurie-a zării ceașcă de ceai vărsată-n mit
virgin vagabondaj al zilei către-ntunericul din noapte
melancolia mă trudește iubirile ce s-au jertfit
sînt macerate de uitare strivite între foi de carte

buton de rouă în privire și din tăcerea-i ne-am hrănit
floarea ruginii curge rece prin triste trupurile noastre
elev durerii o aripă mingieie vastul infinit
purificînd singurătatea cu visul mărilor albastre

cîmpiile cutureierate de-atîția morți m-au zguduit
un bocet fumuriu e noaptea și mă îmbăt cu-a ei licoare
lumina aurie-a zării ceașcă de ceai vărsată-n mit
pavînd alele cu umbră și nemaizbutind să zboare !

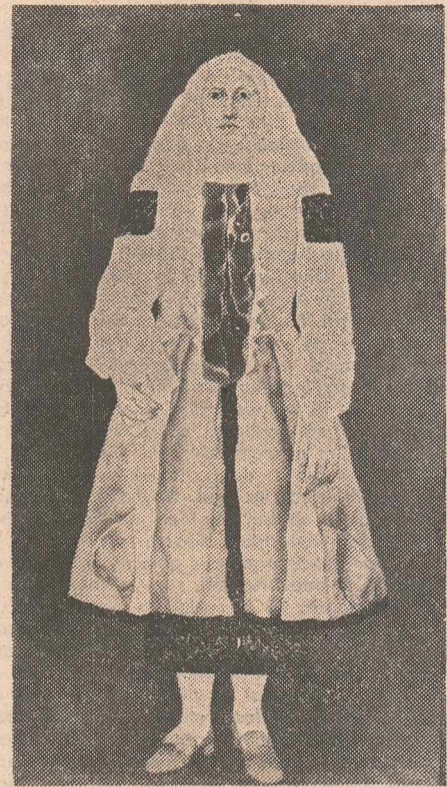
Aer rărit

Se hotărăsc razele albe să putrezească lent în flori
Cînd libertatea amintirii își lasă umbra peste lume
Ne-amînenîță căderea frunzei bolnavă de atîția sori
Lumina caldă ca o haină căzînd pe case face spume

Tăcerea doarme în icoana cașiilor de prin livezi
Din trandafiri string fericire imaginarele albine
Colîndă amintiri nebune prin cel pe care poți să-l vezi
Improvizînd culori de taină și-nchipuindu-te pe tine

E-atîta renunțare-n zborul pe care l-ai uitat în drum
Bătrînii faraoni invie sub pașii oboșiți de lună
Amurgu-acesta se deschide în trupul meu tocmai acum
La ceasul cînd pădurea-ngheta în taina care-o să apună.

MARIN LUPȘANU ■

ELENA GRECULESEI : Bucovineancă

Scrisoare deschisă privind

drepturile omului în România

Pentru ca să vă faceți o imagine a modului
În care există

Și mai ales a felului în care sunt aplicate
Drepturile omului în țara noastră

Vă trimitem această scrisoare, alcătuită și
semnată

De un grup de peste douăzeci de milioane de
cetățeni români

Cu domiciliul stabil în cea parte a planetei
Numită România.

Punctul unu.

Nu mai avem dreptul să fim exploatați.

Am pierdut prin aceasta o serie de alte drepturi
cum ar fi acela de a fi umiliți, batjocoriți și,

ceea ce este semnificativ, am pierdut

Dreptul de a fi săraci și sărăciți,

chiar și dreptul elementar

de a muri de foame.

Punctul doi (care decurge din cel anterior)

Nu mai avem dreptul să trăim fără a munci cinstit,

Nu mai avem dreptul să trăim din munca altora,

din furt, bunăoară, indiferent în ce forme,

directe sau indirecte, fățișe sau mascate

s-ar înfățișa acest cuvînt

ce denumește o acțiune a omului împotriva

omului.

Punctul trei.

Nu avem dreptul să fim, sau să ne lăsăm mințiți,

înșelați, amăgiți.

Se urmărește chiar anularea dreptului

Pe care orice cetățean îl are, nu-i așa,

de a se minți pe sine însuși.

Punctul patru.

Am pierdut și dreptul de a ne putea înjosi

Unii pe alții ;

datorită faptului că unii sunt bărbați, iar alții

femei,

datorită faptului că unii sunt religioși, iar alții nu,

datorită faptului că unii sunt maghiari, sași sau

evrei,

Datorită faptului că suntem cu toții egali,

Cetățeni ai acestei patrii comune

Suntem lipsiți de drepturile, atât de „firești” în

alte părți ale lumii,

De a ne considera superiori unii altora :

Doar pentru că avem o altă culoare a pielii,

Doar pentru că intii ar fi fost adam și nu eva,

Doar pentru că pronunțăm altfel, deși trăim și
muncim alături.

Punctul cinci.

Am pierdut astfel dreptul de a răspunde doar,
fără să fim întrebați.

Punctul șase.

Desigur nu mai trebuie să vă arătăm că am

pierdut

și dreptul de a hotărî alții pentru noi.

Nu avem, nici n-am vrut să avem vreodată

dreptul de-a le desena altora

pe tabla lumii, conturul țării lor

cu o cretă ca o țevă de pușcă.

Punctul șapte. Poate cel mai important.

Om. Noi toți.

În gramatica în care vă vorbesc, în cadrul noțiunii

Om

Întră toate persoanele, la toate timpurile, la toate

formele

În legătură cu aceasta, am pierdut dreptul

De a nu crede în om, în puterea sa de a evolua,

De a progresa, de a deveni mai bun.

Acest ultim drept, împreună cu celelalte

le-am pierdut acum treizeci și ceva de ani,

deși nu total și imediat atunci,

ci măcinînd noi istoria acestor ani prin

moara voinței noastre de mai bine.

Ca urmare, vă rugăm să luați act

De lipsa acestor drepturi enumerate mai sus,

În România.

Vă asigurăm că vom face tot ce ne stă în puteri

Pentru ca niciodată, noi,

În România

Să nu mai avem vreunul din aceste drepturi,

ADRIAN PETRACHE ■

Starea de mit

1.

Cei care cred că a fi modern înseamnă a demitiza, a trata cu un dispreț indulgent nevoia de mit, s-ar uita ironic la mine acum. Ei sînt gata oricînd să rețină din „Prometeu rău înălțat” al lui Gide numai ideea de a-l transforma pe titan într-un anodin vinzător de chibrituri. Și să ne convingă apoi că în epoca fotografiilor Polaroid numai dacă ești anacronic mai crezi în mituri. „Les grandes personnes”, cum ar spune Saint-Exupéry, nu pricep ce rost are să vii la Uxmal și să-ți pierzi timpul visînd la fantoma lui Moctezuma și la alte legende. Singurul lucru care are importanță e că piramida e pustie, iar autocarul ne așteaptă să ne ducă mai departe. Aici nu mai avem de văzut decît pietre goale, innegrite de soare, ruine mute. Ce rost are să visăm? Mai bine să rămînem „raisonnables” și să recunoaștem că legendele își mai au locul doar în antologii. Atît... De fapt, partizanii demitizării ne spun chiar mai mult. Dincolo de surîsul îngăduitor, parcă aud cum sună logica acestor „grandes personnes”: „Frumusețea? Nu s-a bătut nimeni niciodată serios pentru ea. Herodot însuși a recunoscut că războiul troian a fost absurd, deoarece, zicea el, era limpede că iubita lui Paris nu s-ar fi lăsat răpită dacă n-ar fi dorit-o. Fericirea? Principala obiecție împotriva ei constă în faptul că e limitată de moarte. Uitați-vă cum, în ochii goi ai zeilor de piatră, și-au făcut cuibare șopirlele! Dragostea? Ea a descoperit regretul. Nu mai iubiți cu atîta entuziasm dacă vreți să vă feriți de regrete! Priviți mai bine dincolo de pasiunile voastre și veți afla adevărul. Nu există nici un mormînt, unde să ingenuchiți fără să aveți nici o îndoielă... Ce să le răspundem? Poate e obositor să ne justificăm mereu, să explicăm că demitizarea nu e în favoarea realității, ci a scepticismului. Și pe urmă, nostalgia frumuseții ne va ajuta, dacă nu să fim mai frumoși, să distingem mai limpede noroiul. Nostalgia înțelepciunii ne va ajuta, dacă nu să fim înțelepți, să fim mai puțin aroganți. Mergînd în avioanele noastre superpersonice și în autocarele cu aer condiționat am putea crede la un moment dat că acesta e adevărul cel mai important al lumii. Și atunci e util, poate, să ne aducem aminte de un filosof care se învîrtea desculț prin agora și repeta „știu că nu știu nimic”. Dar oare sîntem chiar atît de anacronici? Prometeu e o poveste necesară, deși nu s-au rezolvat toate cu aducerea focului pe pămînt; și oricînd ne putem aminti că acest foc a fost folosit și în alte scopuri. De pildă, la nimicirea Tenochtitlanului... Și parcă îi aud iarăși pe adepții demitizării: „Lui Prometeu îi datorăm nu numai focul, ci și cenușa. El este și primul incendiator. Strămoșul lui Nero. Mina care ne-a întins flacăra ne-a dat în același timp semîntele din care urmau să crească arbori de cenușă pe pămînt. Tenochtitlanul ar fi existat, poate, și azi dacă Prometeu n-ar fi smuls focul din cer. Și biblioteca din Alexandria... Cui i-ar folosi totuși acest Prometeu demitizat? Și ce rost a avut atunci legenda? Pentru a obține un pumn de cenușă? Pentru asta nu era nevoie să ni-l inchipim pe titan suferînd. Și apoi cine e de vină că flacăra care a alungat frigul a fost pusă să pirjolească? Oare frumusețea poartă vina războaielor și fericirea a inventat moartea? Dacă dragostea a descoperit regretul, în clipa următoare tot ea a descoperit speranța.

— Dar cine e, seînor, acel Prometeu al cărui nume te-am auzit murmurîndu-ți?, aud parcă vocea lui Tatle.

— Un fel de Quetzalcôatl care a furat focul din cer și l-a dat oamenilor.

— Oamenii nu mai cred în legende, seînor. Nu mai au răbdare.

— Nu din pricina asta, Tatle. Observ că am rămas singur. Ceilalți au plecat. Trebuie să mă grăbesc și eu. Autobuzul așteaptă probabil să plecăm spre Chichen-Itza unde vom ajunge înainte de căderea serii. Mă întorc și mai privesc o dată piramida și templele de la Uxmal. Ruine arzînd pe fondul verde al junglei yucatece, sub o amiază de foc.

Nu e prima oară că mă persecută „starea de mit”. Și totuși sînt lucruri pe care trebuie să le repetăm, chiar dacă le-am spus de o mie de ori. Ele tîin de o convingere, nu de o impresie. Și de ce l-am judeca pe Monet că a pictat de douăzeci de ori fațada catedralei din Rouen? Sau că a pictat de cincisprezece ori aceeași căpiță de fin la diverse ore ale zilei? Greșesc oare întorcîndu-mă la meandrele labirintului și în Mexic? Insula Creta e departe de aici. Dar labirintul e o problemă a noastră, nu a mitologiei.

Undeva devin și eu „raisonnable”. Știu că mitul văzut de aproape e ucis. Olimpul există ca să ni-l imaginăm, nu ca să urcăm în virful lui. În plus, înțeleg că nu totdeauna a vedea o țară înseamnă a o cunoaște. Despre Elveția unde am fost n-aș putea povesti atîtea lucruri cit despre Spania unde n-am ajuns decît prin Don Quijote*. Mă întreb, așadar, dacă nu cumva văzută prea de aproape partea de mister a Mexicului se risipește. Ea capătă un chip, iar miturile n-au totdeauna nevoie de o imagine. Cei vechi cunoșteau acest adevăr sau l-au presimțit. Nezahualcoyotl a construit un templu de nouă etaje (nouă ceruri sau nouă etape pe care sufletul trebuia să le parcurgă pentru a ciștiga repausul etern) dedicat „zeului necunoscut de la începutul tuturor lucrurilor”. Acest templu nu posedă nici o statuie; zeul suprem, astfel conceput, era imposibil de reprezentat. Și oare, chiar în secolul XX, nu știm că nu e totdeauna în favoarea noastră să măsurăm cu spectroscopul lumina? Cel puțin așa gîndesc eu și să las veacul în pace.

OCTAVIAN PALER ■

* După călătoria în Mexic, am trecut o seară prin Madrid. Și a doua zi, dimineață, am avut trei ore la dispoziție. Exact atît cit spune titlul cărții lui Eugenio d'Ors despre muzeul Prado unde am așteptat sub un soare aproape administrativ să se deschidă porțile: „Treie ore în muzeul Prado”. Evident, titlul acesta nu e decît o ironie pentru călători care vin la Prado într-o două curse de avion. Dar vorba înțeleptului Saadi: „Mă plîngeam că nu aveam încălțări. Trezind pînă dreptul mocșei din Damasc, am văzut un om fără picioare. Și am înțeles că mai cîrtesc împotriva destinului”.

Cronica spectacolelor

Restituire binevenită

Prima premieră din acest 1979 a Teatrului „Maria Filotti” din Brăila are, înainte de toate, meritul de reparație morală față de un autor nedreptățit la vremea sa: **Liviu Rebreanu**; și de redescoperire culturală și restituire concretă și eficientă, prin spectacol, a unei opere dramaturgice valoroase: **Apostolii**. Piesa a fost jucată înția oară pe scena Teatrului Național din București, în seara zilei de 17 martie 1926. Într-o cronică de atunci se consemnează că „Publicul și-a spus cuvîntul prin numeroase aplauze și chemări la rampă”; dar, pe de altă parte, însuși Liviu Rebreanu, într-o convorbire cu Felix Aderca, consemnează și explică și reversul momentului: „Te surprinde că Apostolii, comedia mea recentă, a fost boicotată de public, fluterată de anumite persoane care se ocupă și cu literatura numai din pricini de ordin social-național”. Adevărul concret al acelui moment a fost că premiera din 17 martie 1926 a acestei piese-pamflet politic a colțelului înlocuirea liberalilor de către formația condusă de generalul Averescu, încît a deranjat acut și prompt pe toată înalta lume politică a acelei vremi. Iar a spune că reacția vindictivă cu care a fost întîmpinată această piesă a contribuit și ea la urmarea, nefastă pentru cultura noastră, că Liviu Rebreanu nu și-a mai desăvîrșit măcar cele trei

Criteriul pe care îl avem în permanență în vedere este valoarea

Convorbire cu
Modest Morariu,
redactor-șef al
Editurii Meridiane

— Ce și-a propus Editura Meridiane odată cu înființarea ei?

— Editura Meridiane făcea de toate înainte Școala și carte științifică, și literară, și, uneori, chiar și de artă. Pe măsură ce activitatea editurii s-a decantat, s-a făcut o specializare riguroasă. Ea a redevenit de artă, ocupîndu-se în același timp de cartea de propagandă și documentară în limbi străine. Acesta este un rezultat al unui efort colectiv. E prima editură de artă din România — era normal să fie făcută de către profesioniști, care, la rîndul lor, au format alți profesioniști. Toate izbînzile se datoresc spiritului de echipă instaurat la noi.

— Cineva neavizat ar putea fi derutat de diversitatea titlurilor publicate de această editură. Care sînt însă criteriile pentru publicare? E vorba de un plan riguros sau de unul alcătuit la inspirație, după necesități de moment?

— Urmărim două direcții principale. E vorba mai întîi de cartea consacrată artei românești, apoi de cea dedicată artei universale. Am căutat să pornim de la principii teoretice și să structurăm un plan cit mai cuprinzător al acestor două domenii. Plan care merge în timp, de la primele vestigii ale artei și pînă în actualitate. Pe de altă parte dorim să cuprîndem toate genurile, de la arta populară la cea cultă, de la album la cartea de istorie a artei sau eseu, urmînd în același timp numele cele mai reprezentative, pentru a crea o valoroasă bibliotecă românească de artă. Un alt principiu pe care îl urmărim este acela de a ține seama de toate nivelurile de accesibilitate. De aceea publicăm de la cartea de inițiere elementară pînă la cele cărți care sînt necesare pentru bibliografia românească. Acesta este un principiu politic, de democratizare a culturii. Intenția noastră este aceea ca arta să nu fie apanajul specialistului, ci al oricărui om avid de cunoaștere. Personal, detest acea categorie de pseudospecialiști care vorbesc într-un limbaj criptic, inaccesibil pentru toți. A fi limpede nu înseamnă simplism și lipsă de profunzime, în timp ce pedanteria confuză și pretentioasă trădează adevărul.

— Cînd vi se reproșează ceva, ce vi se reproșează?

— Unii supersteți ne-au reproșat, de pildă, că am tradus monografiile lui Perruchot. Sau cartea Pictura universală în 1000 de imagini, socotindu-le lucrări de vulgarizare. Desigur, pentru cine e „ghiftuit” de cultură, o astfel de operă i se pare derizorie. Dar pe cîți i-am ajutat cu o asemenea lucrare să urce o treaptă în cunoaștere nu se întrebă acești pseudospecialiști care strîmbă din nas. Eu nu mă consider un intelectual „rafinat”. Mă străduiesc doar să merit titlul de intelectual. Și ceea ce publicăm la Meridiane nu se adresează nicidecum unor „rafinati”.

— V-aș ruga să prezentați colecțiile editurii.

— Comori de artă din România, monografiile de clasici, lucrări speciale — ca Andrescu, Artiști români

proiecte de piese de teatru — Răscoala, Amantul din luna, Familia — înseamnă a rosti o judecată cu logică și adevăr. Și cit de realmente păgubitor este acest fapt o arată însăși piesa, însuși spectacolul cu această piesă.

Piesa **Apostolii**, în esența sa, descinde din teatrul de satiră politică și socială al lui Caragiale; în construcția sa este o suită strînsă de momente de comic dramatic; în distribuția sa este o alcătuire de portrete văzute de un spirit ironic și scrise de un condei netolerant; în vigoarea sa are contemporaneitate și garanții de viitor lung.

Spectacolul cu această piesă este și de ținută artistică și de priză la public, adică o reușită. Ea se datorește regizorului **Petre Popescu**, fiindcă a știut că umorul continuu se creează cu minuție; scenograful **Radu și Dana Corciova**, pentru că au construit un ingenios paravan, alcătuit din vreo șapte panouri rabatabile, care nu numai că nu ascund întîmplările piesei, ci, variat și dătător de atmosferă, le servește și subliniază ca un trîdător fundal; și, mai ales, actorilor: **Dumitru Pislaru**: surprinzător de acasă în lumea comediei și un posibil excelent Nae Cațavencu; **Gina Nicolae**: dezinvoltă, cu șarm, incomod de feminină; **Marin Benea**: un apostol-țînțar, un actor de comedie căruia îi doresc să aibă șansă (ca Horațiu Mălăele, de pildă), pe măsura deosebitului său talent comic; **Mircea Valentin**: actor care practică un umor reținut, chiar sobru, oricum modern, un chip și un stil care-l amintesc pe Philippe Noiret; **Mihai Stoicescu**: cuceritor în scena cuceririi citadelei bucureștene Coca; **Ana Cristî**: nu o interpretează pe doamna Harinca, ci o creează; **Ruxandra Petru**: avînd apariții în scenă, dar neavînd decît extrem de puține replici, este foarte grăitoare prin priviri, un adevărat joc, un adevărat dicționar de priviri; **Gheorghe Moldovan**: rol plîpînd, interpretare decentă, cu măsură afișată; **Bujor Macrin**: un excelent timid, un de necrezut timid pentru cei care l-au văzut și în roluri de temperament exploziv; **Cristian Pirvulescu** și **Grigore Chirțescu**: doi actori trecuți prin veșcă și dirmon care au creat trei personaje: Daraban, Harambasa și... cuibul Daraban-Harambasa; **Victor Ianculescu**, **Camelia Gîrbă** și **Ioana Dimitriu**: aceleași posturi în schemă, însă, pentru spectacol, trei pete de culoare diferite. Rezumînd: portrete ca-n Caragiale sau Gogol; vervă și măsură; scene de irezistibil haz (v. Mitică Popescu însușindu-i arborele genealogic, Anei Cristî); un umor care îi face fericiti pe spectatorii din toate căprăriile de vîrstă, de cultură și sociale.

O restituire pe măsura numelui și prestigiului lui Liviu Rebreanu, pe măsura numelui și prestigiului Mariei Filotti.

NELU IONESCU ■

— o colecție care prezintă pe artiștii români mai puțin cunoscuți —, colecția Pygmalion, dedicată sculpturii. Cabinetul de stampe, în care sînt prezentate gravurile originale existente la noi, Clasicii picturii universale, Curente și sinteze, Mica bibliotecă de artă și cea mai apreciată colecție a noastră, Biblioteca de artă.

— Cîte titluri de artă scoateți pe an?

— Cam 80. Și ele trebuie să ogîndească într-un mod cit mai exact fenomenul artistic de la noi și din alte părți, de azi și din trecut.

— E o sarcină dificilă.

— Da. Există, de pildă, lucrări care nu trebuie să lipsească niciodată din librării, ca de exemplu Grigorescu, așa cum nu trebuie să lipsească un Eminescu. De aceea sîntem siliți uneori să inventăm noi soluții care nu în fiecare an găsim un autor capabil să ne ofere o lucrare temeinică despre un anumit subiect. Critica și istoria artei este o disciplină relativ nouă la noi. Nu am avut de la bun început învățămîntul sistematic de azi. De aceea nu putem decît să ne bucurăm că o întreagă generație de tineri — printre care Andrei Pleșu, Victor Ieronim Stoichiță, Marin Tarangul, Marina Preutu, Grigore Arbore — are azi un cuvînt de spus, alături de consacrații Ion Frunzetti, Dan Hăulică, Vasile Drăguț, Radu Bogdan, Răzvan Teodorescu, Teodor Enescu, Dan Grigorescu și alți citiva a căror colaborare o dorim și mai frecventă.

— Ați atras și scriitori să colaboreze cu dumneavoastră.

— Da. Radu Boureanu, A. E. Baconscu, Ioan Alexandru, Al. Balaci, Vasile Nicolescu... Editura nu e o celulă izolată, care profîlerează în sine. Ea militează pentru principii fundamentale ale culturii profesate în această țară. Ținem să mulțumim Consiliului Culturii și Educației Socialiste pentru buna colaborare.

— Ce socotîți că trebuie să fie un bun editor?

— Un ferment de cultură. În condițiile socialismului el nu trebuie să urmărească în primul rînd beneficiul La noi, editorul nu este un comerciant. Ci este un om de cultură și un om politic cu mari răspunderi, care vizează spulberarea ignoranței și ridicarea societății noastre pe o treaptă superioară. De aceea și prețul cărților este menținut scăzut. Tocmai pentru ca nevoile culturii noastre să fie satisfăcute. Editorul trebuie să țină seama că volumul care pleacă din mina sa va circula și va determina conștiințe.

— Sinteți mulțumit de nivelul atins de cartea de artă românească?

— Dacă ținem cont de stadiul de la care am pornit acum zece-doisprezece ani, aș putea spune că am făcut pași remarcabili. N-am avut nici o tradiție și iată că ne-am creat o tradiție. Dar dacă am trecut printr-o perioadă helladescă, trebuie acum să devenim mai pretențioși. Să nu uităm că însăși cartea de artă trebuie să fie operă de artă. În acest sens industria poligrafică ar trebui să ne ajute mai mult.

— Reflecțiți întreg fenomenul artistic românesc?

— Nu. Nu e încă posibil în toată amploarea lui. Avem mulți artiști importanți. Pentru a-i face cunoscuți publicului larg am început cu cei a căror personalitate artistică s-a cristalizat pe deplin. Și încă nu-i putem cuprinde, deocădată, pe toți, decît în planurile noastre de perspectivă.

— Este evident o viziune parțială asupra artei actuale de la noi.

— Nu avem ce face. Însă ne străduim să nu fim aserviți nici unei tabere, să acționăm fără prejudecăți, indiferent de prietenii sau inamicii. Artiștii, se știe, au în mai mare măsură darul de a crea și prietenii și dușmanii. Criteriul pe care îl avem în permanență în vedere este valoarea.

— Dar ce lucrări importante veți publica în acest an?

— În sfîrșit, sper, după un stagiu tipografic de trei ani, Miniatura românească. Tezaur transilvane în muzeele vieneze, Arta gotică în România, Arta în epoca lui Vasile Lupu, Arta culturii Cucuteni, monografiile Brăneșu, Lucia Demetriade Bălăcescu, Virgil Almășanu, Ion Gheorghiu, Gh. Vinătoru, Corespondența lui Tonitza care va marca numărul 250 al colecției Biblioteca de artă. Din arta universală: Sculptura indiană, Pictura turcă, Arta rusă, precum și opere ale unor autori de referință ca Justi, Schliemann, Friedländer, Victor Lazarev, Arnheim și alții.

GEORGE ARION ■

Ileana Zubașcu

Intru totul (Editura „Albatros”, 1978), o plachetă de 32 de pagini, constituie debutul editorial al Ileana Zubașcu, poetă care a publicat pentru prima oară în 1975 în paginile revistei noastre. Volumul cuprinde versuri pline de franchețe și celebrează o existență trăită cu intensitate, „pină-n prăsele înfiptă în inima realității”. Autoarea folosește cu nonșalanță cuvintele, astfel încât poemele sale abundă în expresii aparent prozaice, în contextul respectiv însă pline de sensibilitate. Ea însăși e convinsă că versurile pe care le scrie se diferențiază de modelele consacrate ale genului: „Ceva nou mă absoarbe, o nouă realitate / parcă altfel simt decât cei / ce poezi se numesc și-s plini / hambarele cuvintelor de ei. // Nu cumva se întâmplă cu mine / o poezie cu mult mai puternică, / decât toate tiparele lumii?” (Ceva nou). Poeta este fascinată de realitate și nu de literatură și de aceea are curajul să se exprime direct, cu o sinceritate dezarmantă, fără grija de a potrii vorbele cit mai meșesugit, în combinații cit mai strălucitoare, mai sofisticate. Accentul cade pe comunicarea cu adresă a unor stări sufletești și nu pe respectarea unor convenții literare. Poemele par a fi fost compuse dintr-o suflare și că asupra lor nu s-a mai revenit pentru a nu le anula cu nici un preț autenticitatea. De aceea volumul creează impresia de fronda, de neacceptare a unor canoane artistice, sfidate fiindcă nu pot să cuprindă întregul tumult al vieții. Ileana Zubașcu nu adoptă nici un moment poza unui artist orgolios și distant de lume. Dimpotrivă, autoarea se socotește „sora mai mică” și contemplă pe ceilalți cu admirație socotindu-i „învățații lumii” în timp ce ea nu e înzestrată cu nimic ieșit din comun: „Voi știți cum stă toaca în cer / pentru voi totul e la mîntea cocoșului / voi aveți uimitoarea putere / de-a îndruga verzi și / uceate / cite în lună și stele / dar eu biata de mine / stau ca un țurture ce se topește / la streășina spiritului // Săraca de mine, eu nu știu / decât să picur o dată la o mie de ani / cînd spun adevărul”. E o falsă smerenie aici deoarece autoarea nu rivnește nici o

Octavian Stoica:

„De-ale gurii din bătrîni”

Iată o carte care pre mulți va bucura, dar și pre mulți va uimi, fiindcă puținii vor ști să o citească bine, s-o cunoască drept ceea ce este, s-o pună în raft în locul cuvenit celor minunate, al scrisului românesc bun, unde cuvîntul ține în marginile lui și vremuri, și filosofie, și dulceață, și prietenie. Octavian Stoica anunța prin cele câteva povestiri răspindite prin gazete un roman cu întâmplări teribile, dar uite ce sta să iasă din umbra istorisirilor neguroase: o carte a bucătăriei romanului, bucătărie care-i spune nu atît gustul, cit firea, cumpătarea voluptoasă la bucatele sănătoase și sățioase cu măsură, astfel încît mîntea să se desfete la gîndul hranei, iar ochii să privească lumea cu armonie și frăție. Tot sfatul zis în carte e trecut prin timpi vechi, nici o vorbă nu grăiește funcționărește, frazele merg cu meșesug bătrînesc, pagina se răsfată în fumuri și parfumuri de ospete cinstite. Octavian Stoica are un extraordinar dar la pus slova în pagină, astfel că din rețeta banală a grătarului de vacă face o chestiune de mare stil și trair flamand. Bucătăriile sale miros a taifas și aventură, a istorie literară și istorie-istorie, sadovenizind cu patimă în problema vinului și ciobelor, dînd seamă, cum s-ar spune, de rafinamentul străbunilor, arătînd cum e felul omului prin sănătatea mîncărilor sale. Firește că în domeniul culinar această carte e o frumoasă amăgire și că meritul ei întreg e literatură. Cine umblă cu dînsa ca să mărunească tălței ori să întoarcă pe jar fleica va avea unele neazuri. Tocmai din pricina stilului. Prinzel imaginat de Octa-

Cap limpede

● O revistă care poartă un nume glorios dar în prezent nu are nimic din strălucirea tradiției este **Viața românească**. În paginile acestei reviste conduse acum de scriitori puțin știuți de marele public se manifestă o abordare „pe parcele” a fenomenului literar românesc, nu în toată complexitatea și efervescența sa actuală. **Viața românească**, în formula de azi, nu oglindeste întreaga desfășurare de forțe din cîmpul literaturii noastre, iar în măsura în care totuși încearcă, o face deformat, denigrînd virfuri ale scrisului românesc contemporan și aducînd în prim-plan nume fără nici o rezonanță în conștiința cititorilor. Aceasta a și îndepărtat-o de interesul lor astfel încît revista își menține existența prin contribuția bănească mai mult sau mai puțin benevolă a membrilor Uniunii scriitorilor. Dintr-o tribună a ideilor literare **Viața românească** s-a transformat într-o publicație fără circulație, cu un public selectat în special din lumea literelor, ceea ce o privează de o audiență socială, așa cum s-ar cuveni într-un astfel de caz. Tocmai poate fiindcă nu mai circulă decît aproape printre scriitori ea găzduiește cu tot mai mare insistență tot felul de articole menite să delecteze galeria cu căncanuri literare. Uneori, operele, în loc să fie analizate temeinic, cu obiectivitate, evidențindu-se calitățile și neîmplinirile, sînt tratate cu dispreț, dintr-un amvon al omnișcenței, pur și simplu ridiculizate. Nu de puține ori criteriile după care sînt judecate scrierile contemporane au o elasticitate care provoacă, în cel mai bun caz, mirarea, dacă nu cumva pun la îndoială buna-credință a celor care semnează în revistă și acreditează ideea aservirii lor unor interese de grup. Unde dispăre exigența, ne întrebăm, cînd despre o carte a lui Vladimir Colin, **Babel**, se vorbește în termenii cei mai elogiosi, — oare să fie vreo legătură cu faptul că Vladimir Colin este secretar responsabil la **Viața românească** — iar alte cărți, cu nimic inferioare acestora, sînt tratate cu condescendență? De ce uneori se apelează în analizarea volumelor la cele mai drastice criterii, ca și cum ar fi vorba de o confruntare cu eternitatea iar altelei comentatorii uită subit să se raporteze la o astfel de strivoare comparație? De ce în articolele de atitudine — cite sînt — materialul nu este privit din unghiul contemporaneității și nu se în-

clipă să-și modifice condiția. Dacă alții își inventează biografii fabuloase, ea își preamărește propria sa biografie care nu are nimic senzațional: „Sînt directoare de școală / într-un sat prăpădit / între dealurile din Țara Lăpușului”. Ileana Zubașcu închină un adevărat imn cotidianului cel mai banal cu puțință. Întîlnit la orice pas și tocmai de aceea neluat în seamă, în care descoperă cu o uimire copilărească semne ale unei existențe pline de semnificații. Ea ne invită să contemplăm din nou obiecte și ființe cu care sîntem atît de familiarizați încît nu ne mai intrigă prin nimic inchipuindu-ne că le cunoaștem la perfecție. În versurile sale nu răzbate nici o clipă tristețea provocată de traiul în provincie și tînjirea către metropole pline de larmă și lumină. În aceste poeme provincia reprezintă o lume sănătoasă și fără complexe, pe deplin ancorată în contemporaneitate și contribuind la metamorfozele ei. O realitate aspră, ce te silește să te confrunți ca într-o bătălie pe viață și pe moarte cu evenimentele, este ambianta în care se simte cel mai bine poeta. Ea își refuză orice iluzii pînă și în iubire și nu așteaptă un Făt-Frumos din basme care s-o răpească și s-o ducă pe alte meleaguri: „Nu vreau să vii ca un cavalier răpitor / să mă duci într-o țară străină / imi doresc un bărbat / să muncească alături de mine / și să rămînă”. (Te aștept, lupătorule) Ca și Ioan Alexandru în *Cum să vă spun*, poeta nu cunoaște decît o stare de entuziasm în fața spectacolului existenței și nu acceptă pe cei înfrinți sau care se tînguie: „Nu vă pot suferi tînguindu-vă”. Ea se socotește aparținînd unei generații însetate de candoare: „Sîntem o generație nouă, / Cu desagele pline izvorim de prin sate / Capabili pînă la capăt de un entuziasm fără limite, / Donatori de suflet curat sentimentelor poluate” (*Cîntecul generației mele*), dornică să imprime prefaceri revoluționare în viața planetei și să alunge orice urmă de minciună și convenționalism. Amplul poem *Intru totul* este o încercare de a surprinde, în numele acestei generații, esența existenței. Poezia glorifică viața în toate aspectele ei, agreabile sau dramatice, trăite depotrivă cu înțelegere. Există în versurile de aici o mare sete de a cunoaște totul pe indelete și de a nu renunța la nici o experiență, pentru ca nimic din complexitatea firii să nu aibă de suferit. *Intru totul* este un poem pe care nu l-a putut scrie decît un om înzestrat cu mult har.

Poezia tinărară românească s-a îmbogățit cu un nume care trebuie reținut: Ileana Zubașcu.

A. GEORGE ■

vian Stoica e pentru citit și rostit cu un glas de crainic de teatru arhaic, e prin de descîntat auzul cu vorbă aleasă, grea de sucuri și mirosuri. Fericirea e nu să te-ngroși cu darurile pămîntului, ci să le vezi homerice, să bagi seamă ce binecuvîntare poate fi existența tîhnită, ce noroc are omul cînd e pace și grînele sînt bogate și gospodăria harnică. Făcînd un panoramic al hanurilor și grătarelor de-odinioară și un inventar al oamenilor însemnați care au găsit de cuviință să laude bucătăriile și pe bucătari, adunînd din mulțimea de cărți de bucate numai cei zdrăvăni și românești pînă-n măduvă, Octavian Stoica ambiționează la cartea unui tip de relație a omului cu natura. Nimic mai moral decît îndemnul acestei cărți, nimic mai mindru decît închinarea pe care o face aici Octavian Stoica verbului cu duh și carne. El nu scrie rețete, fiindcă talentul său e de pictor de naturi statice cu bucate. Deschisă absolut la întîmplare, cartea dă numai scris ca acesta: „Dichisul altui fel cere varză, iarăși varză, dar murată, acră și cu gust de fruct pădureț, tocată mărunt și iuțită cu ardei, călîită tot cu aceeași untură galbenă ca chilimbarul peste care se asază împărătește rața scurtată de picioare și de gît, ciungă dar nu de tot. Așa se mai dă o dată la cupțor și se ține pînă cînd crapă alb și puțin pe piept și la încheieturile pulpelor și pînă se liniștește în panerese de răchită vinul negru — „băbească” ori „puterea ursului”, — care este netrebnic dacă nu spumegă în oală de lut”. Să mai întîrziem puțin la Cuprinsul volumului — iată că era să zic lista de bucate — ea să vedem ce viers poate să aibă dînsul: După mezelicuri — Pozne de heleşteu — Bucate de iatac — Borșuri pentru Negruzzi — Fasole venetică — La prepeția ideală — Ajunul nopților mari — Mîncăruri de divan și vinurile lor — Infățișările curcanului — Canoanele vinurilor — Cuprins care nu înșiră, cum s-ar crede, feluri de mîncare, ci feluri de petreceri, de mulțămiri ale omului cu natura.

TUDOR OCTAVIAN ■

cearcă să se afle în ce măsură el corespunde sensibilității noastre, lăsînd urmașilor dreptul de a se pronunța ei înșiși dacă o operă va răspunde sau nu și exigențelor lor. O rubrică de mare interes ar putea fi **Cărți — Oameni** — **Fapte**, deoarece, ea ar putea evidenția legătura dintre lumea cuvîntului și cea reală. ● A apărut *Jurnal*, caiet literar-artistice și social-cultural editat de Comitetul de cultură și educație socialistă Caransebeș și consacrat activității cenaclului literar „Mihail Halici” din acest oraș. Printre cei prezenți în culegere se află Anghel Dumbrăveanu, Dim. Rachici, Cornel Ungureanu, George Suru, Cornelia Ștefănescu, Ion Oarcășu, Petru Vintilă. Se remarcă țînuta grafică atrăgătoare și consistența multora dintre contribuțiile incluse în caiet. ● Din cărțile apărute la Editura „Univers” : Gabriel Garcia Marquez, celebru autor al romanului *Un veac de singurătate*, este prezent în librăriile noastre cu o nouă carte: *Fantastica și trista poveste a Candidei Erendina și a nesăbuitei sale bunici*. Traducerea și prefața sînt semnate de Miruna și Dariu Novăceanu. Volumul cuprinde 7 povestiri în care întîlnim „una și aceeași lume macondiană. În cercuri din ce în ce mai îndepărtate de Macondo. Niciodată, și parcă începe să-ți fie ciudă, întîmplător, prin acestea, Gabriel Garcia Marquez se pregătea pentru noul, ultimul pînă acum, său roman, *Toamna Patriarhului*, unde Macondo, aparent, nu mai există. Afirmatia aceasta pare mai mult decît hazardată, dat fiind faptul că mai toți interpreții operelor marqueziene, parcurgînd romanul acesta, au conchis că Macondo a dispărut. Deși abia acum sînt absolut convins, cînd nu mai există ca nume — paradoxal, mai întîia a fost nume și apoi așezare — Macondo e mai prezent ca oricînd”. ● Tot în colecția *Globus* a aceleiași edituri a apărut și *Diamantul*, un roman de Harry Mulisch, în traducerea Corinei Jiva: „În momentul debutului critica literară din Țările de Jos l-a numit pe Harry Mulisch (n. 1927) „cometa” prozei olandeze. *Diamantul* (1954) este cel de al treilea roman, prin care Mulisch avea să-și câștige definitiv un loc de prestigiu în contemporaneitate. *Diamantul* este povestea unei pietre prețioase de o mărime și strălucire nemaîntîlnite, care străbate secolele și continentele, o piatră „magică”, cu forță și simbol. Sacral și profanul, sublimul și grotescul, logicul și absurdul se înlănuieșc într-un complex joc contrapunctic, un mit ciudat, plăsmuit din profunzimi poetice și asprimi ironice”.

Cronica literară

Marin Mincu: „Repere”

Aproape toate marile teme ale criticii lui Marin Mincu le regăsim, de astă dată superior decantate, în **Repere**. Diferențindu-se încă de la debut prin violența polemică și stilul incantatoriu, criticul se arată interesat acum indeosebi de idei generale. Comentariul ne apare mai aplicat, deși abrupt — tinzînd spre o coerență ce înglobează semnificații de contexte largi. E ca și cum ar percepe simultan întreaga literatură română, o critică specioasă, tipologică. A asimilat între timp tehnici și viziuni moderne de interpretare a textului literar; ne gîndim, printre altele, la peticile structuraliste, la Bachelard sau la unii semiologi, pe care-i citează. Dar nu textul ca atare stă deocamdată în centrul atenției criticii. Analiza în detaliu pe care o face *Anatoliidei* sau comentarea unor romane de Sadoveanu și Hortensia Papadat-Bengescu ne pun și mai mult în gardă asupra adevăratelor intenții. Dincolo de opere și autori, cu toată admirabila evocare a lui Călinescu din final, discursul critic devine mai demonstrativ ca oricînd. Extrage din tot ce întîlnește în cale esențe și atitudini fundamentale, repere românești în universalitate. Cantemir înseamnă „vocația sintezei”, Heliade personifică „spiritul de construcție”, iar Călinescu e cel care fundamentează la noi clasicismul. Mai mult, Heliade se abstrage în heliadism, Eminescu în eminescianism, Marin Preda în moromețianism. Coșbuc într-o viziune aparte asupra idilicului, Blaga e receptat din perspectiva sofianicului, în timp ce poezia sadoveniană se confundă — mai ales în *Baltagul* — cu labirintul. În stabilirea tipologiilor literare (unele îndrăznețe) criticul dovedește el însuși vocația constructivă. Ce-i drept, nu o dată intențiile programatice forțează sensul deja consacrat. Cum vedem, o astfel de critică e mai atentă la afinități, fuge de antinomia. La nivelul culturii, evidențiază și precădere elementele de continuitate; dezistoricizează tradiția. Poezia lui Eugen Barbu, spre exemplu, e, în spirit, heliadescă. În schimb, poezia lui Ion Barbu înseamnă o revenire la romantismul fundamental. La rîndul său, Coșbuc e pus în relație cu poezia „jocului secund”. Cu totii, de la Heliade la Călinescu și Marin Preda, sînt contemporanii noștri. Criticul operează într-un cîmp de semnificații omogene, iar metoda însăși e de extracție barbiană.

Studiile din volum reflectă în cel mai înalt grad puterea de sinteză a criticului. Nu mai e vorba doar de exprimarea, oricît de răpăcată, a unor puncte de vedere, ci de creație temeinică în marginea acestora. Spiritul critic are de învins totuși propriile sale fetișuri. În cazul lui Heliade bunăoară, elogiul călinescian era doar parțial, marele critic menținîndu-se pe alocuri într-o rezervă ironică. Dimpotrivă, Marin Mincu sublinează (la propriu) toate contrastele pentru a ne revela o personalitate armonioasă, de fapt o idee. Căci heliadismul e în același timp metaforă și concept totalitar. Ceea ce știm a fi numai în stadiu de proiect devine subit împlinire. Acolo unde textul e într-adevăr deficitar, sînt invocați în sprijin Ion Gheorghe sau Tudor Arghezi, transferul de semnificație implică aici direct transferul de creație. Avantajul e de partea lui Heliade, firește, transformat astfel în spirit tutelar. Comparația cu Dante, Milton sau Victor Hugo pune în lumină universalitatea poetului român. Chiar și limba lui poetică, ce i se părea la un moment dat imposibil lui Călinescu, e reabilitat (convingător) cu formula lui Bachelard: „visător de cuvinte”. Despersonalizat pînă la idee, Heliade ajunge să personifice prin heliadism însuși spiritul creator muntean, cu ecouri pînă în contemporaneitate. Ne dăm seama, criticul vrea să vindece cultura română de câteva complexe, care mai persistă. Ni se pare însă că trece prea ușor peste incongruența fatală cîndva între formă și fond, care — lucru grav! — ducea atunci la un act de creație disimulativ, mimetic. Istoria i-a rezervat lui Heliade mai degrabă un destin complicat și nefecit.

Discursul critic se hrănește în continuare din intuiția lirică. Definitiviu pentru creația lui Marin Mincu e regimul nocturn, extatic al spiritului.

De curînd, Marin Mincu ne-a surprins cu o exegeză remarcabilă a *Lucaefărului* eminescian. Studiul propriu-zis a fost publicat mai întîia în **Repere**. Motivația lucrării aici e pur teoretică: „Eminescu este „Lucaefărul poeziei românești” și în acest sens — simbolul central al operei sale ni se impune ca un reper necesar în absolut. Orice zbor demiurgic trebuie să pornească de la el”. Comentariul ni se pare admirabil în generalitatea lui speculativă, fără referințe la text. Influențat de Albert Béguin și de Bachelard, criticul vede în *Lucaefărul* un poem oniric. Textul critic topește, în maniera deja cunoscută, o mulțime de idei și sugestii, fie tradiționale, fie moderne. Cea mai interesantă ni se pare a fi „cvadruplarea” eului — după Bachelard. Într-un mod la fel de original pune în valoare și filonul folcloric. După ce reduce poezia la termenii ei arhetipali, încearcă să-i dinamizeze. Sursa mișcării o află în „modul baladic-legendar” preferat de poet în versiunea finală. În cele din urmă, comentariul pune în valoare o poezică a subconștientului și a visului, substituind antitezei romantice — prea exteroară — o viziune a dilematului (mai profund eminescian). Într-un cuvînt, analiza de față revitalizează exegeza *Lucaefărului*.

Celelalte „repere” nu le mai comentăm separat, deși ar merita din plin s-o facem. Cartea lui Marin Mincu ne instruește despre universalitățile spiritului românesc.

CORNEL MORARU ■

TREI ȘTIRI DE PRESA

● Folosind o aparatură de specialitate și noi procedee de fotografiere, scrie revista „România literară” în primul număr din acest an, dr. Nicolae Dan și dr. Lucian Ionescu de la Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției au permis recitirea inscripției de pe cel de-al doilea strat de pictură al monumentului de la Rimeț și stabilirea datei citirii cu o sută de ani mai devreme decât s-a stabilit inițial. Descoperirea aruncă o nouă lumină asupra întregului secol al XIV-lea transilvan.

● În cadrul patrimoniului muzeal al colecției de artă comparată, scria istoricul de artă Pia Ionescu, se află un desen nescălit în cărbune, cu notația **Arracheuse de carottes (Hiver)**, pentru efectuarea examenului comparativ al notației a fost solicitat dr. Lucian Ionescu de la Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. În urma studiului s-a formulat următoarea concluzie a avizului consultativ: Mențiunea **Arracheuse de carottes (Hiver)** de pe desenul aflat în colecția de artă comparată reprezentând o femeie aplecată care lucrează la cimp este scrisă de pictorul Vincent van Gogh.

● Către finele anului 1973, statul român a decis cumpărarea cu plăta în dolari a tabloului **Cumpăna satului** de Ion Andreescu, oferit de către posesorul său, cetățean american, domiciliat la Washington. Cumpărarea a fost condiționată de certificarea prealabilă, în țară, a autenticității operei... Neputându-se ajunge la un punct de vedere comun între reprezentanții Muzeului de artă și cei ai Institutului de istoria artei, Direcția consulară din Ministerul Afacerilor Externe a solicitat fiecărei părți să-și continue separat cercetările și să se prezinte apoi concluziile respective. Institutul de istoria artei apelează la expertii Laboratorului central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. După studierea materialelor puse la dispoziție de criticul de artă Radu Bogdan, expertii laboratorului formulează următoarea concluzie: semnatura de pe tabloul **Cumpăna satului** a fost executată de pictorul Ion Andreescu.

LABORATORUL CENTRAL DE EXPERTIZĂ CRIMINALISTICĂ

În urmă cu 20 de ani, știința juridică și științele exacte își alătură fagașele, necesar și indispensabil, și punctul care le unește se numește Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. De-acum înainte, adevărul va fi slujit deopotrivă de metodele și mijloacele tehnico-științifice tradiționale și de spectrofotometria de absorbție în infraroșu, vizibil și ultraviolet, spectrografia, spectroscopia de absorbție atomică, spectrometria de rezonanță electronică de spin și rezonanță magnetică, cromatografia pe hirtie, cromatografia în strat sub-

Laboratorul central de expertiză criminalistică

Urmele care duc la adevăr

țire și în fază groasă, gamma și beta grafia, analiza prin activare cu neutroni, retrodifuzia radiațiilor nucleare, difracția și fluorescența etc. Împreună cu filialele interjudețene Cluj-Napoca și București sunt rezolvate peste 130.000 de cazuri și fiecare caz, afirmă dr. Nicolae Dan, șeful laboratorului, are valoarea unei cercetări de sine stătătoare. Nu există doi indivizi identici, nu există două infracțiuni la fel.

Maturizarea este desigur spectaculoasă, un spectacol cu care ne-am obișnuit, dar care rămâne spectaculos fiindcă el naște oameni cum n-au mai fost: specialiști, doctori în domenii care n-au mai fost. Mai exact, în situații inedite, unice. Una din cercetările la care se lucrează în prezent se referă la modificarea desenului papilar la bolnavii de cancer, cercetare în comun cu Institutul de oncologie. Ultima inovație: vitezeometrul cu ajutorul căruia se înalță orice fel de eroare care poate interveni în prezent în calcularea vitezei după urma de frinare. Un singur comandament: nevoia socială. La propunerea experților criminaliști, buteliile de aragaz au fost prevăzute cu un ventil care evită orice posibilitate de accident. Au fost introduse noile carnețe C.E.C. din hirtie care la orice modificare virează în diferite culori... Iar mai nou, după cum am văzut: cercetarea inscripțiilor de pe inscripțiile votive ale monumentelor istorice.

CONVORBIRE CU

DR. NICOLAE DAN

— După titlul cu care semnați și întinderea domeniului de investigație am crezut că sinteti într-adevăr doctor, medic, sau fizician, în orice caz specialist într-una din științele exacte...

— Sunt jurist. Majoritatea de aici sîntem juristi. Slujim adevărul juridic. Mijloacele aparțin însă științelor exacte...

— Cît de departe, cît de adinec vă permite aceste mijloace să pătrundeți în căutarea adevărului faptelor?

— Practic, nu există limite. Orice urmă, oricît de neînsemnată, poate duce la identificarea individului și aflarea adevărului. După un simplu fir de păr putem stabili chiar și grupa sanguină a persoanei care l-a lăsat.

— Și dacă pînă și firul de păr lipsește?

— Trecerea unui organism viu printr-un loc, lasă întotdeauna o urmă, de orice natură. La cîteva ore după comiterea unei infracțiuni, aerul păstrează urme de miros. Se recoltează probe de aer și după miros poate fi identificat orice individ.

— Au trecut și orele respective. Ce se întîmplă?

— Recent am primit un costum de haine. Eram rugați să stabilim urmele exterioare. Am folosit întreaga aparatură de care dispunem. Nici un indiciu care să ne ajute. Am luat costumul și am început

să-l scuturăm. Prof. Atit, Analiza prafului a scos la iveală o particulă microscopică de verde. Am mers mai departe și am stabilit că particula este de vopsea... În final am stabilit tractorul cu care individul fusese călcat, data fabricației etc.

— Culoarea, după cîte știu, este comună unei serii întregi de fabricație.

— Chiar și cele mai standardizate produse au caracteristici individuale. Prin metoda absorbției atomice se poate stabili că vopseaua aparține unei anumite mașini.

— Există și erori științifice?

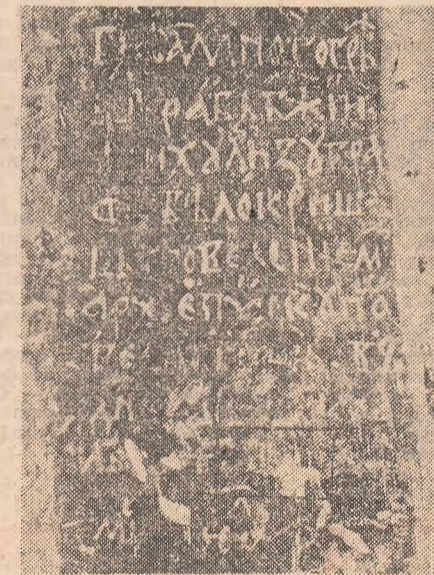
— Știința face erori, natura nu. Orice individ este un exemplar unic. Teoretic, de pildă, același desen papilar poate apărea o dată la 46 miliarde de indivizi. Dar și atunci rămîn destule alte particularități unice. Individul este unic. El lasă urme, de orice natură. Este o altă caracteristică a sa. Știința a ajuns la putința de a reconstitui individul după orice fel de urmă...

— Mă întreb dacă această facultate a științei e de natură să ne bucore sau nu. E destul de ciudat să știi că nu te poți ascunde în nici un fel...

— Sentimentul aparține mai mult puoărei. Celălalt sentiment, mult mai profund, vital, sentimentul libertății trebuie să crească. Fiind unic în construcția sa biologică, individul trebuie să se simtă înconfundabil și acțiunea sa pozitivă în acest moment se eliberează de temeri și angoase...

— Vocea se constituie în urmă?

— Nu numai vocea, ci orice fel de sunet este o urmă. Adică poate duce la identificarea persoanei, și în acest caz, și a obiectului care l-a produs. Sunetul, miro-

Minăstirea Rimeț, județul Alba. Inscripția de pe stilpul sud-vest din naos.

sul... sînt urme. Important e ca pe baza lor să furnizăm cît mai multe amănunte organelor de urmărire penală. Se știe că după glonte găsite se poate identifica felul armei și chiar arma cu care s-a tras. Acum după urma glontelui se poate stabili cu precizie locul de unde s-a tras.

— Cuceririle științei de care vă ocupați aparțin științei în general și de pretutindeni. Vorbiri de una din contribuțiile originale ale laboratorului pe care-l conduceți.

— Mult timp a fost destul de greu să fie citit scrisul cu cerneală peste care s-a aplicat o hașură cu pastă. Noi dispunem de o metodă proprie pentru dehașurarea pastei și citirea scrisului cu cerneală. Am amintit de asemenea despre vitezeometrul cu care vor fi prevăzute mașinile de fabricație românească și care înlătură orice posibilitate de eroare în stabilirea vitezei vehiculului în momentul în care a fost angajat într-o frinare...

— Apropo de pastă. Unele instituții preferă cerneala...

— Pînă la cutremur, C.E.C.-ul, Poșta și alte cîteva instituții prevedeau obligativitatea completării formularelor cu cerneală. La cutremur s-a observat că documentele scrise cu pixul cu pastă au rezistat mai bine și acum s-a revenit la această hotărîre...

— Ce se poate stabili după scris?

— Orice: vîrsta, sexul, temperamentul... Condițiile în care s-a scris.

— După orice fel de înscris?

— Chiar și după o semnătură monogramată, cu inițiale.

— În acest fel ați ajuns să fiți solicitați la citirea inscripțiilor votive de pe monumentele istorice...

— Am început la Streisîngiorgiu... Rimeț este însă cea mai importantă, atît în ce privește metodele utilizate, munca noastră propriu zisă, cît și implicațiile culturale și istorice care au rezultat. După cum se afirmă și în revista „România literară”, majoritatea mînturilor materiale oferite de monumente despre viața socială și culturală a românilor din Transilvania se referă cu precădere la regiunile de graniță ale Transilvaniei, din Maramureș și pînă în ținuturile hunedorene și bihorene. De astă dată un monument, prin datele sale de arhitectură, pictură și inscripții, ne vorbește despre existența într-o regiune centrală a Transilvaniei, în Munții Apuseni, a unei societăți românești cu trebuințe și caracteristici culturale-artistice eievate și cu posibilitatea de a și le satisface prin însuși unul dintre membrii ei, meșterul Mihul de la Crișul Alb. Netrebund să apeleze la meșteri din afara fruntarilor, în chiar sinul societății românești transilvănene, se afla un Mihul de la Crișul Alb, ce putea să-l îndeplinească nevoile social-culturale, cu mijloacele unui meșteșug ancorat în universul artei bizantine. Și aceasta la numai cîteva decenii după ce luaseră ființă, peste munți, cele două state românești independente, Țara Românească și Moldova.

— O cercetare multilaterală, deci. În primul rînd practică...

— Concomitent desfășurăm și o activitate teoretică. Colectivul nostru de experți, un colectiv care a crescut odată cu laboratorul, depune o intensă activitate de perfecționarea cunoștințelor. A publicat zeci de articole în revistele de specialitate din țară și din străinătate; două lucrări monografice privind expertiza criminalistică a scrisului și falsul în acte; a întreprins numeroase studii și cercetări; patru dintre noi ne-am susținut teza de doctorat; au fost absolvite cursuri de perfecționare în țară și străinătate... În prezent, dispunem de forțe capabile să asigure orice fel de expertiză, oricît de complicată.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fochistul Toma Cernat, de la Sanatoriul T.B.C. Drajna de Jos, județul Prahova, ne trimite o sesizare lungă, verosimilă, despre gravele nereguli de la locul său de muncă. Conform obligațiilor noastre ne-am deplasat să verificăm cele scrise. Și nu regretăm.

După C.T., colegii săi — fie că sînt medici mai tineri sau vîrstnici, asistente medicale sau soferi — fură, sînt imorali, se sustrag rigorilor legilor țării. Astfel, ne scrie că în incinta sanatoriului locuiesc fără să plătească niște familii sau pur și simplu persoane singure.

Stau, este adevărat, dar o fac conform unei hotărîri a Consiliului de Miniștri și plătesc pentru aceasta. Plătesc chirie ca toți oamenii care locuiesc în fondul locativ al statului. Se afirmă că locuiesc în pavilioanele destinate bolnavilor, dar nu este adevărat. Știa la fel de bine ca și alții semnatarul scrisorii că acestea sînt pure invenții, dar patima pentru neadevăr a fost mai tare. Mai departe. Medicii și personalul mediu servesc masa la cantină, dar nu plătesc. Din cercetarea noastră rezultă că plătesc. Directorul Petre Gogulescu nu plătește masa, dar nici nu mîncînce. Scribit de atîtea reclamații, aceasta ar fi a 30-a. Își gătește singur sau aduce mîncarea gata făcută de la frații și surorii. Se scriu, și hirtia nu poate roși, fraze aproape murdare despre faptele de imoralitate ale directorului. Omul pe care l-am descoperit în persoana directorului Petre Gogulescu are însă altă față, cum se spune. Vedem că locuiește într-o cameră

ce-i este și cabinet de lucru, îi salutăm cu respect părul alb și privirea oboșită și mai vedem că dinsul citește, și franțuzește ceea ce chiar și pentru Toma Cernat ar trebui să însemne ceva cultural. Cu mult bun-simț directorul sanatoriului ne prezintă acte justificative și nu întrebă cine a făcut reclamația.

spunem cîteva vorbe de la obraz, dar era plecat să se tîndă. Asta în timpul programului. Are o casă foarte frumoasă, nevastă, copil, mașină și pe gard tocmai a dat la vînt carnea unui porc proaspăt tăiat. Casă și situație prospere. Ce se întîmplă deci pe-acolo? Acolo se întîmplă că un om nu-și cu-

Eu sesizez, tu sesizezi, el sesizează...

Problema este ce?

La postul de miliție nu se știe nimic despre „matrapazlicurile” de la spital. Ele nu există — asta se știe. În curtea sanatoriului, cîteva bolnavi dau cu piciorul într-o mîngă, semn că tratamentul la care sînt supuși le prieste. Mîngă le-a cumpărat-o directorul. Fochistul reclamații arată că la sanatoriu există un garaj în care medicii își (în mașinile și că acest garaj este încălzit. Da, lucrurile stau exact așa. C.T. crede că a descoperit el culmea nerușinării — după ce că medicii stau în sanatoriu lîngă bolnavi, mîncînce și dorm acolo, au și tupeul să-și fină mașinile acolo! Pentru garajul acela se plătește însă chirie!

L-am căutat și pe Toma Cernat să-i

noaște lungul nasului. De unde și pînă unde își permitea tovarășul în cauză să judece cînd un sanatoriu este declarat izolat sau nu? De ce un om cu pregătirea sa judecă atît de calomniator activitatea unor medici specialiști? Scoate foc pe nări cînd scrie că soții Galan stau pe gratis la sanatoriu, dar nu scrie cine sînt aceștia, ce au făcut ei pentru sanatoriu. El, dr. Galan, s-a pensionat chiar din acel loc iar dînsa mai are un an. O întîrețin ambii — ce faptă frumoasă! — pe mama dînsui, o femeie de aproape un secol. Ce i se pare anormal omului nostru că directorul sanatoriului, la cei 52 de ani ai săi, are mașină, ca și el dealtfel? Directorul este director de 23

de ani, are acum 5.000 de lei pe lună. Am aflat și noi un fapt cutremurător: el însuși, Petre Gogulescu, a fost bolnav de boala pacienților săi. De aceea s-a și făcut doctor, schimbîndu-și specialitatea inițială, chirurg, în aceasta — specialist în tuberculoză. Directorul-a apucat vremea cînd oamenii mureau ca muștele din cauza tuberculozei, a trăit toată această vreme îngrozitoare, acum vîndecă oameni. Lucrurile sînt ceva mai complicate decît crede tovarășul Cernat. El, Cernat, ar putea, dacă și-ar propune, să devină cel mai bun fochist din județul Prahova și din cele limitrofe. I-o spunem deschis. Pînă acum însă nu pare să-și fi propus asta. Ce știe el să facă mai bine e să calomnieze. În condițiile în care oamenii își desfășoară practic întreaga viață împreună este normal să apară și disensiuni, este normal că viața fiecăruia este bine cunoscută. Dar nu este cazul să devină de fiecare dată ținta unei sesizări. Nu este omenește.

Tovarășe Toma Cernat, este bine să fim oameni și să ne comportăm ca atare! Noi nu cerem fochiștilor să reclame numai fochiștii, inginerilor numai inginerii, doctorilor numai doctorii etc., etc. Există însă o zonă de competență. De aceea ne gîndim să vă iertăm și să vă rugăm frumos să fiți mai atenți dar și mai îngăduitori cu acele fapte care sînt de competența fiecăruia și nicidecum a Revistei Flacăra!

EUGEN SECELEANU ■

Acest om aude cu degetele

Orb, surd și mut, Vasile Adamescu a fost lipsit pînă la aproape 12 ani de orice posibilitate de comunicare umană. Din 1955, în cadrul Școlii speciale de nevăzători din Cluj-Napoca, a început o muncă de-a dreptul impresionantă. Ministerul a aprobat înființarea unei clase cu un singur elev. După 6 ani a fost umanizat și demutizat. Absolvind cu succes primul ciclu, din 1962, a intrat în al II-lea, reușind să-l încheie în anul 1967...

...Vasile Adamescu a împlinit 23 de ani. La vîrsta cînd alții au terminat și facultatea, se află în pragul absolvirii școlii generale. Munceste enorm. În camera lui, foarte adesea, odihna începe abia după miezul nopții. Citește tot ce are la dispoziție. Îi place. De un timp însă, e trist. Deși nu i-a spus nimeni, a intuit că sînt multe opinii potrivnice continuării studiilor. Îi place și lăcătușăria, știe să facă masaj, să împletească coșuri din nuiele, să lege cărți. Ar putea să invete și alte meserii. E convins că s-ar putea descurca bine. Dar vrea să-nvețe! Dirigintele Gheorghe Stancu, „universitarii” Valer Mare și Walter Roth, declanșează o adevărată campanie pentru a convinge pe cei neîncrezători că lupta trebuie continuată.

...Și iată-l pe Vasile Adamescu în fața primului mare examen școlar: admiterea la liceu. E prima oară cînd un orb-surd din România se prezintă la un astfel de examen! Știe bine asta. E emoționat. Stă în fața școlii, cu „Picht”-ul, mașina de scris în Braille, în mîna. Lîngă el, alți candidați. Toți visează un loc la liceu. E prezent acolo și dirigintele. E și el emoționat. Îi încurajează sfătuiindu-l să fie calm, să nu se grăbească.

În sală, emoțiile cresc. Se anunță subiectele pentru lucrarea scrisă la Limba română: analiza poeziei Călin (file din poveste) și o analiză gramaticală. Și ceilalți candidați sînt orbi, dar au auzul normal. Vasile Adamescu n-aude. E însă lîngă el dirigintele, prof. Gh. Stancu, și-i scrie subiectul în palmă. Se-nseminează la față. Radiază în juru-i satisfacție. Știe foarte bine. Emoția dispăre repede. „Picht”-ul începe să bată ritmic. Pagină cu pagină, ideile se aștern prin puncte în relief pe hîrtia specială de scris în Braille. Termină printre primii, apoi iese plin de încredere și se pregătește pentru oral. În comisie e și profesoara Andaluza Leahu-Călușer, cea care în urmă cu 12 ani, la grădiniță, scotea primul sunet de la copilul venit din Borcea. De cîțiva ani plecase la o altă școală. Reîntîlnirea cu Vasile Adamescu a surprins-o. Nu-l mai văzuse de mult. Copilul de odinioară a crescut. Îi reveneau în minte zilele cînd nu-si găsea locul prin școală. Retrăia momentul cînd a auzit de la el primul „A”. O revedea pe Florica Sandu lucrînd odinioară cu Vasile. Își amintea cum de fiecare dată cînd o-ntîlnea prin școală, atunci, în primii ani, îi prindea mîna. Îi cerceta degetul și cînd o recunoștea după inelul ce-l purta, pronunța scurt și dujos: ANDA.

...Îi vine rîndul la răspuns lui Vasile Adamescu. E invitat în fața comisiei și „trage” biletul: la primul punct, **Baltagul**, apoi, ca și la „scris”, o analiză gramaticală. Se gîndește cîteva minute, apoi anunță comisia că poate răspunde. E sigur pe el. Vorbeste inteligibil. Ideile au cursivitate. Frazele au legătură. Puterea de sinteză e remarcabilă. La un moment dat, e oprit din expunere și i se adresează cîteva întrebări. Răspunde corect. E feliicitat. Toți ce-l ce-l ascultă sînt pur și simplu impresionați. Cînd îi strînge mîna, o recunoaște pe profesoara Andaluza Leahu. Îi prinde degetul și așteaptă semnul pe care i-l făcea

cu ani în urmă, spre a-nțelege dacă a fost mulțumit sau nu de răspuns.

Primește răspuns. Da. A fost mulțumit. Chiar neașteptat de mulțumit. Cu vechea intonație și farmecul de odinioară, îi pronunță numele: ANDA. Voia să-i spună că n-a uitat nimic. Și pleacă fericit. E fericit și dirigintele lui, ca de altfel și ceilalți profesori. Miine urmează un nou examen: istoria. Mai repetă, un timp, apoi pleacă la plimbare. Vrea să se recreeze. Simte oboseala. Noaptea trecută n-a prea dormit. Și din cauza emoțiilor, dar mai ales a... gălăgiei. În dormitoarele vecine, cîțiva copii s-au bătut cu pernele și zgomotul l-a deranjat. Distinge cu o sensibilitate greu de imaginat cea mai mică vibrație. În noaptea aceea a „auzit” aproape toate persoanele care au intrat pe poarta școlii, a „simțit” toate mașinile care au trecut pe stradă...

...Examen de istorie. Aceeași atmosferă. Multă sobrietate. Griji. Emoții. Elevul Vasile Adamescu așteaptă din nou subiectul. I-l scrie și de data aceasta în palmă, dirigintele său, profesorul Gheorghe Stancu: **Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan**. A citit mult despre această răscoală. Cu ani în urmă, pe cînd se afla cu profesoara Florica Sandu într-o excursie la Alba Iulia, a „văzut” și locul unde au fost trași pe roată Horia și Cloșca. S-a întîlnit apoi cu al doilea subiect pasionant: **Bobalna, 1437**. Și din nou e feliicitat. Urmează cel mai dificil examen: matematica. Are de rezolvat un sistem de ecuații și o problemă de geometrie. Îl trece și pe acesta cu bine, iar în ziua următoare s-au anunțat rezultatele: Vasile Adamescu era primul elev orb-surd din țara noastră care devenea licean. Obținuse media 8,82.

Era foarte fericit. S-a dus rînd pe rînd la profesori și le-a mulțumit pentru felul cum au muncit cu el în anii de

școală. A scris apoi acasă, la Borcea, a scris la Brașov, profesoarei Florica Sandu. Dactilografia deja aproape perfect la mașina obișnuită de scris. Era, de fapt, modul cel mai des utilizat în comunicarea cu văzătorii...

Și-a îngăduit apoi zile de răgaz. De la biblioteca școlii a luat cîteva cărți, citind cu sete. Veneau din cînd în cînd prietenii săi și-l invitau la plimbare. Continua să cunoască orașul, să afle ce se petrece în lume, să viseze. Și-i plăcea să aibă visuri din cele mai îndrăznețe. Se vedea din nou pe scenă recitînd poezii, ca odinioară, cînd însoțea echipa artistică a școlii la Tirgu-Lăpuș, în județul Maramureș, la Gilău, în județul Cluj, la Zimbor, în județul Sălaj, la tradiționalele serbări ale elevilor orbi, organizate la Casa universitarilor din Cluj-Napoca sau pe alte scene. Trîind multe după-amiezi alături de elevii-artiști de la Școala specială de nevăzători din Cluj-Napoca, a-ndrăgit și muzica. O „ascultă” cu mîinile încă din primii ani de școală. Simte vibrațiile. Își dă seama dacă e o melodie „săltăreată” sau mai lentă. Distinge cu precizie, cu ajutorul mîinii, dacă la radio se cîntă sau se vorbește. Deocamdată îi e încă greu să diferențieze vocile omenești, dar e convins că prin antrenament sistematic va reuși și acest pas. La început, cînd a încercat să recunoască cu ajutorul vibrațiilor vocile, accentul cuvintelor, timbrul și ritmul vorbirii, toate i s-au părut la fel. N-a sesizat nici o diferență. Cu timpul, ascultîndu-le cu răbdare, a reușit să le diferențieze. Cînd dorește să știe cum vorbește un prieten sau altă persoană, îi prinde gîtul cu mîna, iar cealaltă mîna o pune pe gîtul lui. Își simte și propria-i voce, reușind s-o dirijeze: să fie mai tare, mai domoală, mai înaltă sau mai joasă. Știe că vocea „dirigintelui” e înaltă, a fostei sale educatoare, „ca dealfel la mai toate persoanele de sex feminin”, este mai înaltă, aproape subțire, că vocea copiilor e de asemenea înaltă, în timp ce vocea bărbatilor care fumează este mai joasă.

Așa a distins și cîntatul cu vocea. Modulățiile vocii le „distinge” prin vibrații. L-a ascultat o dată pe unul din bunii cîntăreți ai școlii. Cînta „Vine, vine, pri-

măvara”. I s-a părut interesant, iar vocea plăcută. Îi plac și cîntecele executate de coruri. Le „aude” prin vibrația dușumelei. Muzica executată de un instrument o percepe cu destulă ușurință, punînd mîinile pe instrumentul respectiv. Știe să deosebească, prin vibrațiile produse, muzica executată de un contrabas, de vioară, de violoncel, de clarinet, de fluiet, pian, trompetă sau chitară. Fiecare instrument muzical produce un anumit sunet, iar sunetele, anumite vibrații, care se transmit în ritmul melodiei executate. Știe să deducă și instrumentele ce compun o orchestră, în raport cu vibrațiile produse.

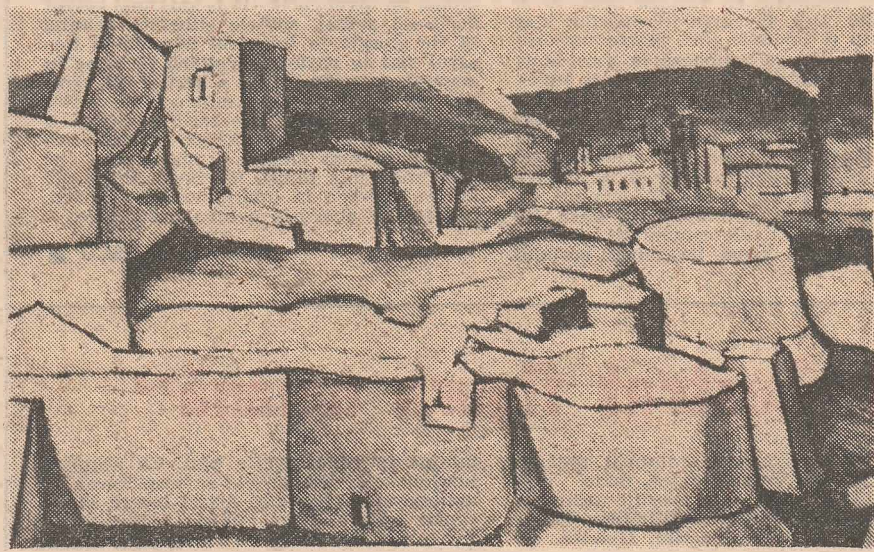
Din camera lui de la etajul II al Școlii de nevăzători din Cluj-Napoca simte tot ce se petrece în școală. Îi revin în minte multe întîmplări. Una, o poveste adesea cu umor. Era tîrziu. Ceasul se apropia de ora 23 Se culcase, dar l-au trezit vibrații puternice, neplăcute. Nu știa de unde vin. A așteptat să dispară, dar au crescut în amplitudine. Supărat, s-a ridicat din pat și a început să cerceteze. A pus mîna pe ușă, pe masă, pe calorifer. Ușa nu vibra. Nici masa, nici caloriferul. A pus apoi mîna pe perete și a tresărit: descoperise „sursa”. Zgomotul provenea din camera vecină, unde erau elevi din anul IV de liceu. Băteau tare cu picioarele în podea, săreau, făceau pași apăsați și rari, se trîneau pe paturi...

Simte de fiecare dată cînd trece fanfara militară pe stradă. Deschide larg fereastra și „privește” pînă cînd fanfara se „pierde” pe străzile orașului, odată cu ultimele vibrații percepute...

Setea de a cunoaște e tot mai puternică. Se supune chiar și singur la examene. Vrea să cunoască cît mai bine orașul în care trăiește de 12 ani. Într-o zi, însoțit de un bun prieten, a plecat într-o nouă vizită. Nu departe de școală, pe partea stîngă a bulevardului Budai N. Antal, a simțit un miros de băuturi alcoolice, amestecat cu fum de țigară. A intrat, dar n-a putut rezista decît cîteva secunde. A plecat indignat, dînd explicații insoțitorului: e o circumstă ordinată! Mai departe, dincolo de Teatrul National, pe strada Dr. Petru Groza, a simțit miros de cîrnați, carne afumată și brînzetură. Era un magazin de carne și mezeluri. Trecînd pe str. 30 Decembrie, „o stradă largă, cu copaci pe margini și cu multe magazine” — cum povestește el, a simțit miros de încălțămînt și piele prelucrată. I-a spus insoțitorului că e un magazin de încălțămînt. Cînd a simțit miros de chimicale, i-a spus că în apropiere e un magazin de produse chimice, cînd a simțit miros de produse textile, că e un magazin de textile. Simte și știe cu precizie unde este o cofetărie, o brutărie, o frizerie, simte apropierea unei ape, locul unde e forfotă, recunoaște oamenii după felul cum merg sau chiar după miros...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

SPIRU VERGULESCU : Suceava

Nu-i ușor, dar se poate trăi cu demnitate

Dacă aveți vreme s-ascultați o istorie care începe cutremurător de trist, atunci veți fi răsplătiți cu un final optimist și dătător de optimism.

Timpul — de uitare, naivitate, speranță și salvare — al sărbătoririi sfîrșitului unui an calendaristic și al începutului unui altuia m-a prins — fericit prins! — printre neamuri. Evident, potrivit regulii și tradiției eram adunați în jurul unei mese deosebite, a unei mese de bunăstare și bucurie. Totul mergea bine, chiar foarte bine, dar a deschis gura și o veră dreptă de-a mea. Dreaptă, ca rudă față de mine și dreptă în general. E o personalitate și un personaj, vara asta a mea! În definiția ei, oricum ar trebui să intre și adevărurile astea: inteligentă, informație, spirit de observație, realism, luciditate, intransigență și — la urmă, dar foarte repede — roștie a adevărului nu numai abruptă, ci chiar agresivă. Într-un cuvînt, un spirit incomod. Așa se și explică de ce (și) de data asta ne-a stricat cheful (replica-i a lui Gorki). Ni l-a stricat — dîndu-ne calitate umană, nouă, celor care, din pricina ghițuiei și amefeliei momentului, vedeam absolut toate lucrurile exclusiv în roz — povestindu-ne o istorie cu oameni. A început — șoc oratoric! — punîndu-ne o întrebare:

— Oare ce-or fi făcînd ei? (Habar n-aveam la cine se referă, dar ea ne-a obținut, categoric și rapid, tăcerea.) Mă gîndeam la o colegă de-a mea și la ai ei. Are o funcție modestă și, bănuî că, implicit, o retribuție de asemenea modestă. Însă e un om pe care noi, toți de-acolo,

îl stimăm, îl admirăm și despre care ne tot întrebăm cum de-a reușit. Cum a scos-o la capăt cu puterile, cu nervii și cu banii? Cum de-a reușit să crească șapte copii? (Cel mai mic e, acum, într-a douăsprezecea.) Două fete și cinci băieți! Niște copii care sînt impresionant de binecrescuți. Modest, respectuoși, serioși la școală, foarte realiști, foarte fără mofturi, foarte maturi pentru vîrsta lor. Șapte copii dintre care numai doi sînt ai ei! (Îți vine să spui numai dumneaei!) Ceilalți cinci sînt ai unei surori care, cu ani în urmă, cînd copiii erau mici, a murit, într-un accident, împreună cu soțul ei. Adică au murit doi părinți și-au rămas cinci copii orfani. Iar colega aceasta a noastră și-a asumat imensa răspundere să-i îngrijească și să-i educe, în continuare. Și că și-a asumat-o ea, ca soră a mamei copiilor, e de înțeles: singele apă nu se face. Dar că soțul ei a acceptat să-și împovăreze viața cu cinci copii e și mai de prețuit! De respectat! Încercați să vă puneți în locul ei! Eu am încercat. Și m-am speriat. Am crescut doi băieți, m-a ajutat și mama, și tot nu pot spune că a fost ușor. Dar șapte? În condiții de mare oraș! Cu slujbă! Și reușind totuși să fii o femeie — tu însăși — îngrijită! Și foarte corectă și pedant de ordonață în slujbă! Și calmă! Și amabilă! Și fără să te plîngi! O singură dată, pentru că am găsit-o într-un moment greu, mi-a spus cîteva cuvinte care mi-au dat o idee despre dimensiunile concrete ale greutăților familiei ei. Unul dintre băieți fusese accidentat, stupid, într-o stație de

tramvai. Îi fusese rupt un picior. Ea, ca o mamă bună, suferea alături de el, dar n-a putut să nu rămînă și un om lucid, care știe că viața continuă, și mi-a împărtășit și acest gînd: „Și peste toate, s-au pierdut și pantofii lui. Geanta i-au pus-o oamenii deoparte și am găsit-o. Pînă iese din spital trebuie să-i luăm alți pantofi!” O, de-ar veni și la oamenii aceștia un An nou și încă mulți alții buni, pe măsura lor!

Printre noi, cei de la masa aceea de bunăstare, uitare și veselie, și-a făcut loc un suflu de bunăstare și de grijă și de altruism și de responsabilitate și, mai ales, de recunoștință. De recunoștință față de acei nouă necunoscuți care — continuu și fără surle și tobe — fac dovada că se poate trăi și demn, și care îndeamnă, ba chiar obligă, să trăim cu toții cu demnitate.

Nu-i cunoșteam, dar parcă ne bătușeră la ușă și, în locul colindelor, ne cîntaseră — orchestră de voci omenești — acorduri din Simfonia destinului. A unui destin care fusese învins, care poate fi învins. Nouă oameni care au fost aruncați, cu ani în urmă, în plin miez de tragedie, dar care au dovedit — uniți, în timp — că au puterea să transforme greul în normal, normalul în bine și binele — le-o dorim! — în fericire.

Exemplul dumneilor mi-a adus în minte șirul acela, delic mic, al celor care își închipuie că sînt puternici și învingători, dar care — trîind leșez, necinstiți,

negeneros, cu dispreț și sfidare — tocmai se trădează ca ființe slabe și odioase.

Am crezut că-i de datoria mea morală să scriu un reportaj despre cei nouă oameni de caracter din istoria aflată de la vara mea. Ea a fost de acord să mă pună în legătură cu colega ei, iar niște colegi de-ai mei mi-au spus că ar fi nedrept „să nu fac un material cu tot tacîmul”, adică însoțit și de fotografii. Zis și făcut, numai că femeia aceea de vreo cincizeci de ani, micuță, pieptănată cu coc la spate, îmbrăcată neelegant dar decent și cu gust — în fața propunerii noastre de a-i face nu viața, ci atitudinea față de viață, publică — s-a crispat, ne-a mulțumit și ne-a refuzat categoric. A mai adăugat — bănuî că special pentru sufletul nostru, pentru a ne ajuta să ieșim mai ușor din încurcătura — că greul a trecut, că acum copiii sînt mari...

Așa se face că în aceste rînduri despre oameni foarte-foarte concreți, cu o existență foarte-foarte concretă, nu dăm nici un nume, nici o dată precisă. În schimb, căutăm și nu găsim vorbele acelea oneste care ar putea să-i convingă pe cei nouă contemporani ai noștri că n-am vrut să le publicăm numele și chipurile, decît pentru că îi stimăm și pentru că avem convingerea că țara noastră merge înainte, spre bine și demnitate, numai datorită mulțimii oamenilor, de felul dumnealor, care nu dau înapoi în fața greutăților vieții, ci o trăiesc anonim, uneori cu sacrificii, însă cu deplină demnitate.

ION NICOLAE ■

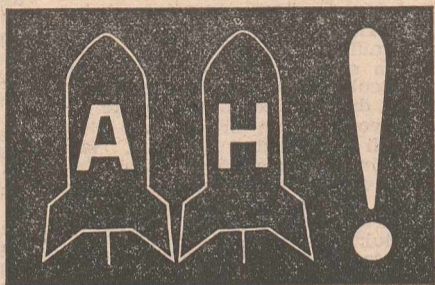
Dezarmarea, opțiune necesară a dezvoltării

Demonstrată de însăși evoluția istorică, incompatibilitatea de esență dintre progres și civilizație, de o parte, și acumularea de arme, de alta, este pe deplin pusă în evidență în prezent când, în conștiința popoarelor, a căpătat un caracter ireversibil imperativul dezvoltării. Concret, este vorba de descoperirea, valorificarea și folosirea resurselor Terrei, în fiecare țară în parte, în lume în ansamblu, exclusiv în scopuri pașnice, în direcția înlăturării marilor obiective ce implică eliminarea din viața popoarelor a flagelurilor ce persistă încă pe planetă; subdezvoltarea și decalajele economice dintre națiuni. Reprezintă o axiomă faptul că lumea dispune de suficiente resurse umane și materiale pentru asigurarea bunăstării fiecărui locuitor al globului, a tuturor popoarelor. Ceea ce face ca pe planeta noastră să existe încă sărăcie și mizerie, analfabetism și boli este, pe de o parte, repartitia inechitabilă a resurselor și, pe de alta, folosirea acestora nu numai în slujba progresului, ci și în scopul producerii și perfecționării armelor și armamentelor. Această realitate este pusă deosebit de violent în lumină de faptul că, în anii postbelici, suma veniturilor naționale a sporit de cinci ori, în timp ce cuantumul cheltuielilor militare a crescut de 10 ori, totalul alocat pe glob înarmărilor sporind vertiginos, mai ales în ultimii ani. Spre ilustrarea acestei idei să reamintim câteva cifre. În 1908, în lume erau alocate pentru arme nouă miliarde dolari. Cu trei decenii mai târziu, suma se ridică la peste 61 miliarde dolari. În 1953, alocările militare treceau de 140 miliarde dolari, în 1970 atingeau 209 miliarde, pentru ca, anul trecut, să se situeze în jurul a 400 miliarde dolari. Proportia cheltuielilor militare în produsul național brut este între două și opt procente, ajungându-se însă, în unele cazuri, la o treime. Din 1945, pe glob au fost îrosite pentru arme circa 7 000 miliarde dolari, sumă ce înțrece produsul pe patru decenii al unor țări în curs de dezvoltare în care trăiește o pătrime din populația Terrei. Un sfert din locuitorii lumii de azi ar fi putut avea deci venituri peste dublul celor actuale, dacă stocurile de arme ar fi rămas la nivelul din 1945.

Este lesne de evidentiat concluzia ce se desprinde din aceste date: periclitând însăși existența a zeci și sute de milioane de persoane, cursa înarmărilor afectează, totodată, dezvoltarea economică a statelor,

a tuturor popoarelor, scoate din circuitele productive naționale imense mijloace și resurse, abate știința de la menirea ei firească, întoarce împotriva umanității progresul tehnic, cuceriri strălucite ale gândirii umane. În prezent, se știe, cheltuielile militare anuale se ridică la peste 400 miliarde dolari. Se estimează că, la sfârșitul acestui an, zilnic vor fi alocați pentru înarmări 1.1 miliarde dolari, ceea ce înseamnă peste 500 miliarde pe an.

Sigur, ponderea cea mai mare o ocupă, în această privință, unele state dezvoltate, șase dintre acestea, „cele mai înarmate”,

cum le califică un studiu al O.N.U., deținând, în totalul fondurilor alocate armelor, o proporție ce variază între 73 și 84 la sută. Dar, în cursa înarmărilor sînt angrenate și celelalte țări, marea majoritate fiind silite să acționeze în acest sens în scopul apărării independenței și suveranității naționale. Așa se face că, în timp ce totalul investițiilor productive în țările în curs de dezvoltare ajunge la circa 150 miliarde dolari pe an, aceleași țări alocă pentru înarmare în jur de 33 miliarde dolari, în aceeași perioadă de timp. Ce înseamnă aceasta este evident dacă facem referință la unele comparatii: un miliard de dolari, sumă inferioară costului

unui submarin atomic, ar înlesni crearea a 100 000 locuri de muncă în sectoare productive pașnice. În Asia, Africa și America Latină, 200 milioane copii suferă de foame cronică, situație ce ar putea fi evitată prin alocarea a circa patru miliarde dolari. Cinci milioane copii mor anual în lume din cauza a șase boli contagioase, realitate tragică ce ar putea să nu existe dacă s-ar aplica imunizarea, al cărei cost este echivalent cu cheltuielile militare pe glob, într-o jumătate de zi.

În lumea contemporană, când valorificarea cit mai deplină a resurselor se impune ca o cerință imperioasă a dezvoltării, cursa înarmărilor irosește cantități imense de materii prime și energie. Astfel, se apreciază că, în perioada postbelică, s-au alocat de peste cinci ori mai multe resurse materiale decît în perioada interbelică. În fiecare an, valoarea acestora se ridică la peste 250 miliarde dolari. Forțele armate mondiale utilizează cantități de petrol echivalente cu consumul total al continentului african. Numai pentru pregătirea unei zile de război, în Occident, se stochează 500 tone carburant pentru fiecare divizie blindată. Puterea motoarelor calculată teoretic este de 40 CP pentru un om sub armă.

Trecerea în revistă a tuturor acestor cifre nu poate să nu evidențieze faptul că, prin uriasăe fonduri și resurse materiale și umane pe care le înglobează, cursa înarmărilor prejudiciiază înlăturarea marilor deziderate ale omenirii legate de dezvoltare și progres. Realitate pusă în lumină și de faptul că, inclusiv în cazul alocărilor constante ca procent, din bugetele naționale, are loc o escaladare a cheltuielilor militare, creșterile fiind de peste 50 la sută într-un deceniu. Ceea ce relevă pe deplin însemnătatea propunerii României de a se reduce bugetele militare ale statelor, astfel ca în 1985 să se atingă un nivel cu 10—15 la sută mai scăzut decît cel actual, sumele eliberate urmînd să fie alocate în interesul dezvoltării fiecărui stat în parte, dezvoltării în lume în general, în primul rînd a țărilor cu venit mic pe locuitor. Este numai una dintre propunerile realiste ale țării noastre, a cărei înlăturare ar contribui la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, ar concretiza una dintre marile cerințe ale lumii: trecerea la înlăturarea dezarmării, ca opțiune necesară pentru dezvoltare.

EUGEN STĂNESCU ■

„Sculptura a orchestrat figura umană”

La Muzeul de artă al Republicii Socialiste România s-a deschis, în prezența a numeroși iubitori de frumos, expoziția sculptorului Etienne Hajdu, artistul născut cu peste șapte decenii în urmă pe meleagurile noastre, în Transilvania, la Turda, și aureolat astăzi de un binemeritat prestigiu internațional. Marcat de la început de peisajul unduitor și de pădurile copilăriei sale, stabilit apoi în Franța, dar revenit din cînd în cînd în România, Etienne Hajdu avea să dea o operă complexă de o mare bogăție și profundă sensibilitate, izvorită dintr-un studiu atent asupra vieții, o creație ce-și trage seva din natură, din eterna natură revitalizeatoare.

L-am cunoscut cu câteva zile înainte de vernisaj. Asista la aranjarea operelor sale în expoziție, dădea sugestii și trăda acel neastîmpăr atît de caracteristic marilor artiști aflați față în față cu propria creație.

— Ești singura persoană căreia i-am acordat, cu acest prilej, un interviu — nu-mi place să vorbesc despre mine, despre creația mea. Cine dorește să mă cunoască să-mi privească operele.

— Sînteți sculptor de mai bine de o jumătate de veac...

— De o viață, aș putea spune. Atunci, la începuturi, aveam senzația elevului inițiat în tainele scrisului. Am „scris” cu mari dificultăți primele litere, pe a și b; cu timpul a fost mai ușor, pînă cînd am reușit să elaborez un alfabet al sculpturii mele, să comunic „frază” și uneori mici „povestiri”. Sculptura sufletului meu însă o consider încă la începuturi. Sînt sculptor, dar mai fac și altceva — desen, gravură, laviu, ilustrație de carte, tapiserie, ceramică — și asta pentru a mă destinde, căci să tai și să lustruiești marmura, să pilești aluminul, bronzul, arama, nu e ușor. Lucrez cu materiale diferite ce-mi oferă posibilități multiple de a mă exprima artistic. Aș preciza însă că materialul este un simplu mobil, ceea ce contează cu adevărat e concepția, rezultatul final, creația în sine. Recent, cînd am început să lucrez în aluminiu, mi-am dat seama că mulți se împotriveau acestui gen de sculptură. Aluminiul nu era socotit printre

materialele nobile ale sculpturii precum marmura sau bronzul. După mine însă aluminul (prezent în expoziție prin lucrări precum *Ouranos, Multitudine, Heliopé, Orion, Păsările din Itte, Galatee, Le Syrtó, Ritm sideral, Elogiul zilei*) sau

● De vorbă cu sculptorul Etienne Hajdu.

duraluminiul (*Tentativă de metal X, Yola*), pot fi la fel de nobile ca materialele tradiționale. Mi se pare că rolul artei este tocmai acela de a transforma materia în spirit. Sculptura a orchestrat figura umană.

— Exelați într-o tehnică a reliefului... — De la începutul activității mele am îndrăgit relieful; el oferă un antagonism al formelor. Eu lucrez adesea în plan, în două dimensiuni. O anume întretăiere a planurilor are darul de a sugera volumul. De aici și preferința pentru chipurile fe-

minine în relief foarte plat. Cu ajutorul luminii ce le scaldă, ele se transformă în volume abia sugerate. Astfel încerc să nu copieez natura. Prin forme elementare, foarte simple, imaginez viața, o femeie, o floare... Și, în expoziție, se află astfel de plante, păsări, insecte de mari dimensiuni, chipuri feminine. Dealtfel, întreaga artă modernă, nu numai sculptura, ci și pictura, muzica s.a., toate au revenit la formele elementare.

— Din aceleași căutări legate de tehnica reliefului s-au născut „les estampilles”?

— Da, în 1957 inventam gravurile în relief presate în masa hirtiei. Procedul e vechi de cînd lumea însă. Vechii egipteni, în dorința lor de a lucra pentru eternitate, făceau astfel de miniaturi, de detalii în granit. În ce mă privește, într-o zi, mi s-a cerut o gravură. Sculptor fiind, instinctiv am fost tentat să „zgîrii” hirtia. Astfel am creat aceste mici reliefuri ce orchestrează înfiniit lumina și dau o varietate de tonuri. Cu timpul o atare tehnică s-a extins la ceramică și tapiserie. Stau mărturie în această privință lucrările realizate pentru Manufactura Națională de la Sévres și cartoanele de la „Mobilier National”.

— V-a preocupat, ați scris și pomeniți adesea de Constantin Brâncuși.

— Am vorbit și am scris întotdeauna cu admirație despre el. Toată lumea are părinți, un tată, iar Brâncuși este tatăl sculpturii moderne. Efectiv el este cel care a înțeles și a exprimat admirabil, în maniera cea mai pură, preocupările epocii noastre. Vă amintiți „Pasărea în spațiu”, data cînd a fost ea realizată (1930)? Pentru mine pasărea aceasta din bronz reprezintă forma pură, în stare să sugereze avîntul, zborul. Opera lui Constantin Brâncuși a jucat rolul celui primordial, al arhetipului care s-a divizat și a dat viața. E mult timp de cînd Brâncuși a marcat acest început. Mulți sculptori i-au continuat gîndul iar generația mea, cea de-a treia, se inscrie pe această linie. Dar linia nu e dreaptă, e plină de sinuozități, de contradicții și s-a îmbogățit permanent cu o pluralitate de stiluri personale.

CORALIA POPESCU ■

Stricta necesitate a patetismului

Unii observatori ai veștii internaționale, așa zis lucizi, privesc cu cea mai mare suspiciune, patetismul și consecvența unor state mai mici care se încapăținează să dea dreptului internațional și o dimensiune morală reală. Acei observatori lucizi socotesc demnitățile naționale și revoluționare — futele și, în cel mai bun caz, anacronice. Ei apreciază — tot lucid — că viața internațională nu are nici o morală, decît a celui mai tare. Tot ce nu se supune acestei morale este, în ochii lor, inutil. Dar din morala celui mai tare apar — cu consecvență — morala lipsei de consecvență, morala supunerii imediate și oarbe, morala șantajului și a dictatului, morala fricii. Acestea nu-s futele, nu-s anacronice, luciditatea acelor observatori le dă chiar calificativul de „realiste”. Cînd apare o morală care se ridică însă împotriva acestei morale, aceiași observatori lucizi ridică din umeri, încrunțată sprincenele și întreabă: la ce bun? La ce bun să te opui celui mai tare? La ce folosește să nu taci, să nu înghiți, să zici ce te doare și ce nu suportă? La ce bun să nu dormi din pricina nedreptății sau a soartei? La ce bun patetismul cînd realitatea e atît de cinică? Patetismul, într-adevăr, are vulnerabilitățile lui. Dar cui i se pare că cinismul e o politică fără fisură, nu e deloc lucid. Cînică întrebare: „La ce bun?” poate face și face mult mai mult rău vieții internaționale decît patetismul unor credințe, fie ele înșelate sau deziluzionate. O lume în care doar lașitățile, sperjururile, minciuna au drept de circulație nestingherită, în timp ce credințele și caracterele inflexibile devin ridicole dacă „nu folosesc”, devine irespirabilă. Din „la ce bun?” în „la ce bun?” se poate stabili o degradare a valorilor umane, o înrăire generală, o intoxicare a organismului mondial în care chiar cinicii ar putea deveni leucemici pe viață, prin citeva sănătoase explozii nucleare. Fiindcă de prea rare ori patetismul curat a triumfat și și-a impus morala, putem fi și noi, pateticii, atît de lucizi încît să ne întrebăm la ce bun și la ce-au folosit atitea victorii realiste ale cinismului rece în viața internațională? Ce binefacere a adus lumii, morala celui mai tare? Ce lumină mai blindă a instaurat pumnul de fier în mînașă de căprioară? Ce perspectivă optimistă au adus supunerea la dictat, ingenunchierile, acceptarea umilnelor? Ele n-au adus nici o plăcere, nici o perspectivă, doar ferocitatea unor glume celebre. Ele au susținut spaimele, lingușeliile, demagogiile, indispozițiile, mohorelile și dacă au perfecționat ceva, au perfecționat armele de distrugere. Dacă acesta-i binele care a decurs din acel dezarmant „la ce bun să fii demn, curajos și consecvent?”, atunci eu cred că e necesar să ne înarmăm mai departe cu aceste valori morale „irealistice” pentru cinici, dar care au încă marele avantaj că abia urmează să-și demonstreze vigoarea și binele, realismul cinicilor fiindu-ne prea binecunoscut în toate dezavantajele sale. Sincer vorbind, ca om care vede viața, inclusiv cea internațională, ca o imensă afacere sentimentală, eu sînt gata să investesc pe mai departe energie emoțională în patetism și curaj decît în sarcasm, ură, armate și mîsluiri de adevăr, care, după ochiul oricărui om bun de afaceri, și-au epuizat puterea de fascinație, de convingere, procurînd lumii, în cele din urmă, un sentiment de dezgust care ar putea s-o ducă la o soluție fericită, eliberînd-o de orice frică în fața moralei celui tare. Mi s-ar putea replica, desigur, că susținînd politica noastră, a pateticiiilor, pun problema în termeni prea socotiiți, prea realiști, prea puțin patetici. E însă o mare minciună, propagată chiar de observatorii cinici, că patetismul ar fi incompatibil cu realismul, cu inteligența, cu luciditatea. Patetismul are inteligența lipsei de iluzii, el știe că nu va transforma lumea de azi pe mine, el poate fi uneori o slabă afacere comercială, că se poate angaja mistuitor în cauze drepte dar vremelnice pierdute, niciodată părăsite. Un adevărat om patetic nu e deloc un prost. El are suprema inteligență — aceea a cuprinderii contradicțiilor pe toate laturile și de aceea optimismul lui nu e niciodată lipsit de-un anume scepticism eroic, după formula lui Gramsci. Încît alternativa la patetism nu e luciditatea, nici pesimismul, nici umorul. Omul patetic le are din plin. Alternativa la patetism e, totdeauna, lașitatea.

RADU COSAȘU ■

Capodopere înstrăinate

Aș vrea să încep însemnările acestea, pe care le doresc o pledoarie pentru înalta idee de patrimoniu cultural al omenirii, cu un fapt răscollor, evocat de publicația „Le Courier de l'UNESCO” sub semnătura cunoscutului eseist francez Georges Fradier.

Seful unui stat african — se spune în articol — răsfoind un album de artă cu sute de reproduceri ale unor capodopere aparținând poporului său, și-a dat seama cu stupeoare că nici una dintre acestea, absolut nici una, nu se mai află pe teritoriul țării lui.

Faptul este revelator pentru modul în care au fost depozitate de inestimabilele vestigii ale artei și istoriei lor popoarele aflate sub jugul colonial. El merită a fi supus opiniei publice cu întreaga încălcătură de urgență pe care o reclamă.

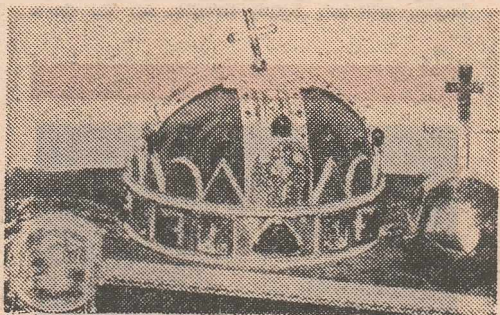
Zi de zi sintem puși în fața nenunmăratele aspecte ale decalajelor între țările bogate și țările sărace, zi de zi citim cifre strigătoare la cer care compară nivelul lor de trai, mortalitatea, numărul de școli și

de profesori. Dar oare acest jaf deliberat al trecutului, materializat în vestigiile de artă, nu se numără și el printre fenomenele cele mai acuzatoare ale inegalității dintre state?

Mulți organizatori de muzee din țări africane, asiatice sau sud-americane, aflate odinioară sub stăpînire colonială, se văd nevoiți astăzi să-și reclame în mod uimitor, de la marile muzee ale Europei, opere de artă care definesc propriile lor civilizații. Acestea au ajuns acolo sub pretextul fariseic al „punerii la adăpost” într-o acțiune de „salvare” și „ocrotire”, perpetuată de-a lungul anilor, pe întreaga durată a dominației străine a teritoriului în cauză.

Oare citi dintre admiratorii capodoperelelor de pe Acropole, aflate la British Museum — se întreabă comentatorul revistei UNESCO — își amintesc că lucrătorii angajați cu transportul lor de către consulul Elgin au distrus, în zeloasa lor grabă, basoreliefurile ce nu vor putea fi niciodată recuperate? Sau cine mai știe

În 1001, papa Sylvestru al II-lea a oferit această coroană lui Ștefan I, scotit fondatorul statului ungar. În secolul al 12-lea, coroanei i s-a adăugat un sceptru, iar în secolul al 14-lea, un glob regal. Amănuntele sau pierdute, furate chiar de mai multe ori în decursul secolelor, aceste obiecte de preț au fost păstrate, după cel de-al doilea război, la Fort Knox, în Statele Unite. La începutul anului 1978, în urma unui acord încheiat între guvernele Ungariei și S.U.A. istoricul tezaur a revenit la Budapesta

Asemenea figurine din lemn sculptat, denumite „ndop”, au jucat un mare rol în transmiterea puterii pentru etnia zaireză Kuba, din regiunea Kasai. În urma unui acord cu Muzeul regal al Africii centrale din Tervuren (Belgia) au revenit, alături de alte opere zaireze, în muzeele naționale.

Statua din fotografie aparținând zeiței Prajnaparamita (secolul 13), originară din estul Javei, a fost cedată în aprilie 1978 muzeului Pusat din Djakarta (Indonezia) de către Rijksmuseum voer Volkenkunde, Olanda

astăzi că numeroase metope grecești, care se aflau în drumul lor ilicit către muzeele „lumii civilizate”, au dispărut fără urmă în fundul oceanului, în apropiere de capul Malea, ca urmare a unui naufragiu?

Dar, și fără a avea dramatismul unor asemenea întâmplări, înstrăinarea lucidă și „autorizată” a capodoperelelor unor străvechi civilizații se numără printre faptele de neiertat ale unei epoci de tristă amintire.

Odată cu eliberarea și evoluția spectaculoasă a tinerelor state aflate odinioară sub jug colonial, omenirea, respectiv forumul ei mondial, Națiunile Unite, încep să-și pună cu seriozitate problema reparării acestor abuzuri. O adevărată campanie mondială pentru restituirea bunurilor culturale a fost lansată de UNESCO, o campanie ce promite a avea multe șanse de succes.

Cînd studenții din țările depozitate astăzi de capodoperele lor vor putea să-și studieze trecutul artistic în propriile lor muzee, li se va fi îngăduit, așa cum spune Directorul general al UNESCO, A. Mahtar M'Bow, „să-și recapete o parte din memoria și identitatea lor, făcîndu-se astfel dovada că se poate continua îndelungatul dialog al civilizațiilor care definește istoria omenirii”.

Lăudabila campanie întîmpină, firește, rezistența posesorilor acestor bunuri, obținute prin forță, care invocă tot felul de motive juridice, de „obstacole legale” și de „dificultăți psihologice” într-un exces de scrupulozitate pe care nu au dovedit-o nici pe departe atunci cînd și le-au însușit.

Argumentele lor își pierd însă tot mai mult din tărie și audiență. Echitabila campanie mondială dispune acum de un comitet interguvernamental însărcinat cu restituirea bunurilor culturale, comitet cărui a s-a propus anul trecut la Dakar un promițător statut.

Opinia publică a și fost pusă la curent cu primele exemple grătore de restituire, care stau în fața statelor ca înalte dovezi de respect reciproc și înțelegere ce se propun a fi imitate. Astfel, Universitatea Harvard din Statele Unite a transmis autorităților mexicane un număr impresionant de obiecte din aur și jad, preluate în urma săpăturilor din peninsula Yucatan; Muzeul regal al Africii Centrale din Tervuren (Belgia) a restituit Zairului câteva dintre operele de artă de care depozedase această țară; o superbă statuie din Estul Javei a fost cedată Indoneziei de către actualii săi posesori olandezi, iar faptul că muzeul de etnografie din Stockholm se află de pe acum în legătură cu autorități competente din Sri Lanka, Tanzania și Kenya, demonstrează interesul pe care îl arată pentru o cit mai grabnică restituire a operelor pe care le deține.

Acțiunea generoasă, care a debutat sub auspicii atât de promițătoare, nu este însă ușor de dus la îndeplinire. Ea presupune respect reciproc, înțelegere, interes sincer pentru țările defavorizate. Ea presupune adoptarea înaltei idei a patrimoniului comun, singura care va deschide, în sfîrșit, calea de întoarcere pentru capodoperele ținute departe de adevărații lor creatori, într-un lung și samavolnic exil.

MARIANA CEAUȘU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Un studiu realizat de experți ai O.N.U. a ajuns, după laborioase argumente, la concluzia că în cinci ani escaladarea furturilor calificate a înregistrat, în plan mondial, o creștere de 175 la sută. Cifra este, să recunoaștem, convingătoare prin lipsa de echivoc a rapidității și amplitudinii cu care fenomenul delinvenței se instalează în numeroase state occidentale. Alte statistici oferă o dimensiune, uneori surprinzătoare, a așa-numitei „rate a criminalității” care nu are nici o legătură cu atîtea alte „rate” ce ar merita inventate (spre exemplu o rată a fericirii, a culturii etc.). Dar nimeni nu s-a gîndit la asta.

Cifre pe cit de seci, pe atît de convingătoare demonstrează că la un grup de 100 000 de locuitori în Suedia s-au înregistrat, într-un an, 7 884 delict criminale, în Statele Unite 5 280, în Republica Federală Germania 4 271, în Marea Britanie 4 832, în Italia 3 817 ș.a.m.d.

Efervescența, în continuă intensificare, a pieței violenței se reflectă, cu o concisă vigoare, în starea de alertă a polițiilor mari și mici și, desigur, a Interpolului. Stația sa de emisie centrală se găsește, din 1974, nu departe de Orléans, la Saint-Martin d'Abbat, pe un teren de 43 hectare. Ea este utilată cu 23 emițătoare, asigurînd în permanență, datorită unor antene-gigant, legături cu toată lumea. Din 1976, totalul telegramele schimbate în ansamblul rețelei Interpolului s-a ridicat la 279 000 mesaje. În 1970 nu erau decît 150 000, iar în 1965 — 80 000.

Așadar, un Everest de telegrame de avertisment își ridică, de la un an la altul, cumplita coamă în raport direct cu apetitul criminal al gangsterilor între 15 și 20 de ani.

„Dosarele negre” analizate în cadrul dezbaterilor Adunării generale a Interpolului, desfășurate la Ciudad de Panama, pun în lumină statistici revelatoare cu privire la efectele luptei coordonate desfășurate împotriva fenomenelor infracționale în cele 115 țări membre ale organizației. Astfel, potrivit fișelor Interpol, infracționalitatea pe plan mondial a continuat să ia proporții, în pofida măsurilor și acțiunilor întreprinse. Pe primul plan se situează traficul cu stupefiante: din cele 37 000 de dosare din evidența organizației, 21 000 s-au referit la droguri în perioada 1977—1978, față de 15 000 în perioada

losește pistolul sau pușca pentru a-și teroriza victimele, pentru a evita propria arestare sau pentru a reduce la tăcere pe cineva din diverse motive. Această tendință îngrijorătoare este susținută de datele furnizate de Scotland Yard, care arată că au fost înregistrate 621 victime în 1975, 730 în anul următor și 935 un an mai târziu, iar escaladarea crimei continuă.

De unde își procură ei armele? Tot statisticile arată că sînt 4,5 milioane arme răpindite în Marea Britanie — una la patru case. Mai întîi, se înțelege, sînt armele legale. Au fost eliberate permise pentru 800 000 arme.

Oscilograma infernului

1975—1976. De asemenea, au luat proporție falsurile în domeniul artistic și tehnic, numărul acestora crescînd de la 4 000 la 7 355 cazuri în perioadele menționate; furturile, escrocheriile și fraudele au sporit de la 4 300 la 5 500 de cazuri.

Dincolo de cauzele sociale, limpezi, care generează escaladarea violenței, capătă o amploare tot mai ascuțită proliferarea „mijloacelor” de a practica delinvența criminală. Cotidianul britanic „Daily Mail” își intitula, elocvent, un comentariu pe această temă. „Prea multe arme, prea multe crime...” „Omorul — se arată în articol — a atins o scară foarte întinsă, iar criminalii folosesc prea ușor și prea repede armele pentru a-și atinge țelurile. Astăzi, criminalul fo-

Experții apreciază că alte 500 000 pot fi adăugate la total pe lingă cele 200 000 pistoale, puști sau arme speciale pentru care s-au eliberat permise. Dar se crede că ar fi încă vreo 2 milioane de arme deținute ilegal, rămase din război, furate, moștenite, dăruite etc.

La rîndul său „U. S. News and World Report” nota: „Seria continuă a tragediilor a ridicat probleme grave în fața a numeroși americani; oare violența cunoaște o escaladare primejdiașă în această țară? Care sînt cauzele reale ale acestei proliferări a crimei? Și care pot fi mijloacele capabile să frîneze un asemenea fenomen? Se pare că nimeni nu a găsit încă răspunsuri satisfăcătoare. În orice caz, statisticile sînt elocvente. În

prezent, s-a ajuns la media de 1 milion acțiuni violente anual. Iar rata acestor delict, calculate în raport cu numărul de locuitori, este cu mult mai mare decît în majoritatea celorlalte țări ale lumii”.

Potrivit statisticilor Biroului Federal de Investigații, în 1977 au fost anunțate 19 120 de asasinare, 63 020 violuri, 404 850 fîlhării și 522 510 atacuri înarmate. Actele de terorism au crescut, de asemenea, într-un ritm rapid în ultimii ani. De la 2 044 în 1974, numărul exploziilor provocate de bombe s-a ridicat, în 1977, la 3 177.

Numeroase personalități ale vieții politice americane vorbesc despre o mutație în ceea ce privește tipologia crimei. Se observă, astfel — afirmă ei — o tendință spre intensificarea violenței provocate de motive ideologice, sau politice, creșterea numărului de crime legate de activitățile unor organizații subversive și a unor secte așa-zise religioase.

Cum sectele religioase cresc precum ciupercile după cea mai dărnică ploaie și cum multe dintre ele, înregistrate cu acte în regulă pe la primării, și-au făcut o nemerită glorie din uzurparea moralei măciucii, pistolului și jungherului, ne putem aștepta la viitoare crime în serie în numele iubirii de aproape, sfîntului duh, pașiiștilor celeste și altor asemenea. Un bizar adevăr intră în drepturile sale firești: violența se umflă de la o lună la alta, ambalîndu-se, în concordanță cu proporțiile ei sporite, într-un înveliș halucinant din care tîmnia nu lipsește, ceea ce rămîne o delicioasă surpriză pentru infern...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano?

Omul care știa totul

Așadar, în noiembrie anul trecut, primul canal al televiziunii franceze difuza o emisiune lungă și cu un titlu care nu spunea prea multe la prima vedere: „Ceea ce știm astăzi, ceea ce nu știam ieri!” Totul privea moartea lui John Fitzgerald Kennedy. Cum o parte dintre întrebările fără răspuns, cu unul bănuibil ori implisit le-am citat data trecută acum vom adăuga doar că, așa cum scria un cotidian parizian, „există sute de exemple de acest gen (întrebări n.n.) și dintre ele doar cîteva au fost enumerate în emisiunea citată”.

Dealtfel, nu ni se pare deloc întîmplător că dincolo de subiectul propriu-zis marea audiență a emisiunii s-a datorat faptelor și argumentelor prezentate. De pildă, presa pariziană scria că ambasadorul Franței la Washington din acea epocă — e vorba de Hervé Alphand, un strălucit diplomat cu vechi și recunoscute merite — la revenirea sa în țară a publicat o plachetă în care, fără a cita sursele, vorbea de asasinarea președintelui John Kennedy comisă de mai multe persoane. Philippe de Bausset, de care am mai amintit, adaugă în acest context că „este adevărat că pe atunci toate cancelariile străine de la Washington „munceau” pentru a afla cît mai multe și că unele par a fi reușit mai mult sau mai puțin”. Se precizează că în acele momente era important, chiar esențial, să se știe dacă era un complot și natura lui iar în această ultimă variantă dacă erau amestecate în vreun fel Mafia, sindicatul camionagiilor, condus de faimosul Jimmy Hoffa, unii refugiați ș.a.

Da; este adevărat. Insuși clanul Kennedy a susținut ideea unui „sinsur” trăgător asupra lui J.F.K. și a absenței complotului și mulți au stăruit asupra acestei teze și atitudinii. Totuși, așa cum au dovedit dezvăluiri ulterioare, citate pe larg și într-un excelent serial privind pe „Robert Kennedy și vremea sa” Bob, desi era convins că a existat un „sinsur” asasin a crezut mereu că acesta cit și cel ce l-a omorît pe Oswald — e vorba de Jack Ruby — au avut relații cu Mafia, relații confirmate în anii din urmă de noi descoperiri asupra cărora am stăruit cu un alt prilej.

Atunci, ca și acum, în tot acest hațis de fapte, oameni, prezumții și investigații revenea cu insistență un nume: J. Edgar Hoover. A fost cel care a condus F.B.I.-ul timp de 48 de ani, un veritabil șef de stat în stat care a stăpînit cu duritate cea mai mare mașină polițienească. Era „Directorul”, „Incoruptibilul” care a înfruntat Ku Klux Klanul, apot Mafia, care i-a ucis pe Dillinger și Capone, pe Bonnie și Clyde, a arestat pe soții Rosenberg, a tras în faimoasele „Black Panthers”. Era prezentat ca „mina de fier care a ținut oț presedinti americani”, a fost „director pe viață al F.B.I.” (cum îl numise L. Johnson) și care strînsese în dosarele sale 50 milioane de fișe individuale și 5 milioane de rapoarte de anchetă. Era omul care știa totul. Era prezentat ca omul cărui nimeni nu a îndrăznit să-i sfideze puterea. Nimeni, în afara lui John și Robert Kennedy.

În momentul prezenței la Casa Albă a lui John, și a lui Bob, la Departamentul Justiției acestia au reușit să-l controleze și să-l direcționeze — ceea ce lui Hoover nu i se mai întîmplase pînă atunci. Desi pus la punct, „Directorul” a strîns cîteva lucruri despre clanul respectiv și a avut o atitudine rezervată, distanțată mai tîrziu față de el. Dealtfel, cînd presa a scris că lui Bob i-a comunicat stirea asasinării lui John ca și cum ar fi fost vorba de furtul unei mașini, celor ce-l acuzau că nu i-a prezentat nîciodată condolante, le-a răspuns sec: „Nu pot să alerg după asasinul presedintului și totodată să mă ocup de probleme de protocol!” Totuși, un adjunct al lui Hoover susține că F.B.I.-ul îl cunoștea la perfectie pe Lee Harvey Oswald și că în mod deliberat a omis să-l semnaleze ca periculos „Secret Service”-ului. Era vorba de o absurdă rivalitate între politici.

În fine, tot despre Hoover s-a afirmat că știa mai multe despre Dallas dar a oferit prea puține Comisiei Warren și celor ce doreau să facă lumină în acest caz întunecat. Poate de aceea și mai ales după ce tot intervenise pînă în ianuarie 1967, cînd a murit de cancer, Jack Ruby (asasinul lui Oswald) a ținut să repete: „Lumea nu va cunoaște niciodată faptele. Oameni sus-puși vor împiedica mereu adevărul să iasă la iveală”. Chiar așa să fie?

PETRE NICOLAE ■

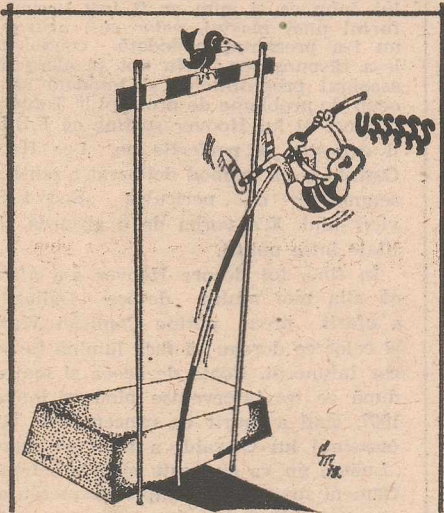
Gloria sportivă

Lumea nu iubește idoli multă vreme. Se plictisește repede, vrea noutăți. În materie de gastronomie a gloriei, trufandaua se cere în fiecare zi. Și atunci se constată că alergătorul cutare, care ieșea primul la toate concursurile, pe toate meridianele, are o privire șasăie. Fotografia lui a apărut în toate ziarele și nimeni n-a băgat de seamă că se uită ciș. În altă zi, o săritoare la înălțime este bânuită că are brațul drept mai lung. Campionul de tir Ixulescu este acuzat că în loc să bage un gloanț în ținta cu silueta unei vaci, desenată cu tuș, a vîrit virful creionului și a luat pe degeaba cununa de lauri. Ba, dacă ne uităm mai bine, fotbalistul Ygree, care a speriat toți portarii din lume, datorită unui film (făcut de un reporter indiscret) proiectat pe toate ecranele cinematografelor, adevărate că totdeauna la corner celebrul fotbalist a împins portarul advers cu genunchiul.

Exemplele s-ar putea înmulți, dar spațiul nu ne permite să lungim lista și atunci ar trebui să trec cit mai repede la cauzele acestei poftă de a devora pe vechii idoli suiți pe podiumuri, pe care opinia publică îi împinge în neant, birfindu-i, murdărindu-i cu povești inventate, acuzându-i că au rude în străinătate sau că le-a fugit nevasta cu poștașul. Așadar, de ce în mașina de tocat a nulității se cere mereu cite un cap care trebuie făcut bucăți, sfărîmat, rămas numai oscioare? Cauza este de tot omenească. Vedeta cîștigă premii, uneori în bani; vedeta are automobil; vedeta merge cînd în Japonia, cînd în Danemarca. Vedeta, pentru că nu poate să bea, că de-aia scoate performanțe, are vilă la țară. Pe urmă, de unde, domnule, atîta succes? Vedeta se droghează; vedeta trișează la săritura în înălțime; vedeta are în pluton, la 10.000 de metri plat, ca orice alergător de cursă lungă, pe unul care-i ține trena falsă sau îl împinge la coardă. Și, la urma urmelor, atîta succes devine dezgustător. Este imposibil, este supranatural ca de la o vîrstă să mai arunci balonul cu atîta adresă printre buturi! Și, dacă vreți să știți, domnilor, noi ne-am săturat! Ne trebuie prospătură, ne trebuie alte nume, ne trebuie băieți tineri! Or fi ei mai firavi, or fi mai șandalii, dar se formează, dom'le! Să li se facă loc! Vedeta să fie scoasă la pensie! Ne-am săturat să auzim aceeași voce! Destul cu această tiranie a succesului! N-ajung atîtea titluri? Campion FILT! Turneul campionilor l-a cîștigat! La Montreal a obținut nota 10 la paralele, ce-i mai trebuie, dom'le! Fru-moasă e! Înaltă e! A început să arate ca o femeie! Poate să facă film. Să le lăsăm și pe altele să ia nota 10 la exerciții libere...

Și uite așa, invidie lingă invidie, ură lingă ură, vorbă lingă vorbă se naște ocean de otrăv în care vedeta, cit ar avea ea mușchi de oțel, cit ar fi ea de al mai mare om din lume, se sufocă și într-o zi se așază pe năsalie și atunci încep plinsetele și remușcările, și pumnii în cap, și palmele peste obraji, și articolele solemne, și reconsiderările.

EUGEN BARBU ■

CRISTIAN MIHĂILESCU ■

Carmen Bunaciu promite o medalie la Olimpiadă.

Metalul acesteia depinde numai de ea!

— Carmen, cit a durat șederea voastră în America și în ce a constat ea?

— Ca invitate ale federației de înot din S.U.A., am participat, la Long Beach și Mission Viejo, în California, la un program de antrenamente, între 21 noiembrie și 3 ianuarie. Apoi, ne-am aliniat la startul a două concursuri de ampoare, la Boston și Nashville, în statul Tennessee, eu cîștigînd 3 din cele 4 curse la care am concurat, pe 100 și 200 de iarzi, iar Irinel sosind a treia în finala pe 200 iarzi mixt, adjudecată de Tracy Caulkins, campioana lumii, socotită cea mai bună înotătoare din lume în 1978. Întregul turneu a durat 58 de zile și am toate motivele să afirm că el ne-a ajutat foarte mult.

— Cu ce antrenori ați lucrat?

— La Long Beach, cu Jon Urbanckek, la Mission, pe perioada cit Urbanckek a fost plecat, cu Mark Schubert, ambii specialiști de elită, deși încă foarte tineri pentru această meserie, bărbați în jur de 30 de ani. Amabili și prietenoși, în cluda faptului că pe Schubert, de pildă, nu l-am văzut niciodată zîmbind! Fiecare dintre ei avea un asistent și în jur de 40 de elevi. Antrenamentele începeau, la L.B., la 6,30 dimineată, iar la Mission, la 5,30, ele constînd în parcurgerea zilnică a 16—20 de mii de iarzi, de-a latul bazinului de 50, cu pauze foarte scurte, de maximum un minut. Pe același culoar înotau, de regulă, alți 7—8 sportivi, băieți mai ales. Trebuia să menții ritmul spre a nu fi ajunsă din urmă. Antrenorii vorbeau puțin sau deloc. Programul antrenamentului se afla, în fiecare dimineată, afișat pe o tablă la capul bazinului și fiecare știa exact ce are de făcut. Pînă ne-am acomodat, a fost ceva mai greu, în sensul că Urbanckek m-a oprit de citeva ori, atrîgîndu-mi atenția asupra unor detalii de tehnică. După aceea însă, obișnuindu-ne cu ritmul infernal, am fost incluse în grupa fruntașă, făcînd repetări mai mult cu băieții. (Cristina Șoptoreanu, fosta înotătoare Cristina Balaban de acum cîțiva ani, adaugă: în țară, Carmen era învățată să parcurgă, zilnic, pînă la 13 mii de metri. Știam că, pentru a progresa, e nevoie de mai mult, dar n-am îndrăznit. Americanii lucrează mai mult ca volum și mai tare ca intensitate, iar fetele noastre, supuse unui asemenea regim de forță, s-au comportat foarte bine. La ei, pauzele între repetări nu depășesc, în mod frecvent, 10—15 secunde, totul e cronometrat, chiar și încălzirea.)

— Încălzirea, apropo de vorbele tovarășei Șoptoreanu, cum decurgea?

— Schubert făcea un pic de încălzire pe uscat, punînd accentul pe mobilitate. Urbanckek, nu, la el, zic el pentru că toți elevii, indiferent de vîrstă, îl spuneau antrenorului direct pe numele mic, sportivii intrau de la bun început în apă. La Nashville, în orașul lui Tracy Caulkins, ne-am antrenat, citeva zile, cu celebrul Don Talbot și am dedus că nici el nu

punea prea mare preț pe încălzire. Acolo, totul e înot. Cit am stat în America, n-am fost supusă, nici eu, nici ceilalți, din cite m-am lămurit, vreunui control medical și nici haltere n-am văzut!

— Cit timp dura un antrenament? Cîte antrenamente se efectuau într-o zi?

— De regulă, două, unul pînă la amiază, celălalt după. Cam 6 ore pe zi stăteam în bazin, stăteam fiind, firește, un fel de-a-

Reintoarsă, vineri seară, dintr-un mai lung stagiu de pregătire în S.U.A., la care a luat parte alături de Irinel Pănulescu, Carmen Bunaciu a fost supusă, la începutul acestei săptămîni, la un sever control medical, încheiat cu concluzii dintre cele mai îmbucurătoare. După terminarea lui, înotătoarea i-a prilejuit lui Ovidiu Ioanîțoia următorul dialog, desfășurat în prezența Cristinei Șoptoreanu, antrenora campioanei, și a secretarului federației de specialitate, Valeriu Malțopol.

zice, că înotam într-un tempo cumplit!

— Ziceai că Urbanckek ți-a făcut unele observații? Anume?

— N-a fost mulțumit de întoarcerea și de starturi. Mi-aduc aminte că, în primele zile, mi-a strigat de citeva ori că scot prea mult brațele din apă. Le-am luat pe rînd și am început să perfecționez aceste procedee, acțiune pe care urmează s-o continui în țară. (Să-i dăm din nou cuvîntul Cristinei Șoptoreanu: Carmen a căutat și, în mare parte, a găsit soluții

spre a corecta unele deficiențe tehnice și, în primul rînd, întoarcerea. După ce a văzut un film cu întoarcerea fostului mare campion John Naber, am hotărît de comun acord s-o încercăm, renunțînd la obișnuita ei întoarcere răsturnată pentru procedul lui Naber, foarte dificil de executat, dar foarte eficient pentru înotătorii înalți, cazul lui Carmen, care măsoară, la 73 de kilograme, 1 metru și 90. Sintem pe cale să punem la punct această răsucire în poziție de echer, cu capul afară din apă, care i-ar putea aduce lui Carmen, pe 200 spate, un cîștig de citeva secunde. În plus, am luat de acolo un nou tip de start, pentru craul, de sus, în așa fel încît corpul să pătrundă în apă prin același loc prin care au intrat capul și brațele, în-timpinînd astfel o rezistență mai mică și, implicit, cîștigînd timp. Asupra acestor procedee vom insista în săptămîinile și lunile care urmează, conștienți că spatioarea noastră, cel mai talentat produs din istoria înotului românesc, poate și trebuie să progresa, pe baza unui potențial biologic în creștere și a unei munci asidue.)

— Cînd susțineați că antrenorii sînt aspri, la ce te gîndeai, Carmen?

— Antrenamentul și disciplina trebuie respectate cu sfințenie, nefiind acceptată nici cea mai mică abatere, indiferent de numele celui care o comite. La Nashville, de exemplu, oraș care trăiește sub semnul simpatiei și respectului pentru Caulkins, am întîlnit-o pe Tracy, o fată deschisă și îndatoritoare, concurînd pentru clubul său și nu pentru echipa națională! Firește, ne-am mirat, dar ni s-a explicat că multipla campioană mondială a fost suspendată din reprezentativa Statelor Unite, pentru 3 luni, intrucît a încălcat programul, întîrziînd cu citeva minute de la culcare, țînd lumina aprinsă un sfert de oră după stingere!

— Hai să vorbim despre cele două concursuri. Cum ți s-au părut ele?

— Cum spuneam, am cîștigat de 3 ori, dar în lipsa Lindel Jezek, cea mai rapidă înotătoare din lume în stilul spate. La Boston, pe 200 iarzi, cu 2:01,20, am stabilit recordul absolut al piscinei, atrîgînd atenția specialiștilor și a comentatorilor. Am apărut la televiziune și am dat interviuri. E greu de spus ce înseamnă în metri timpii obținuți în America, dar există indicii că ei ar fi mai buni decît cei înregistrați anterior. Cred că mă aflu pe un drum drept, dar mai am destule de învățat și mult de muncit. Dacă Linda Jezek va renunța la performanță, cum se zice, atunci îndrăznesc să afirm, păstrînd exact măsura, că am mari șanse să urc pe podiumul de premiere al Olimpiadei din 1980, poate chiar pe treapta cea mai înaltă. (Cristina Șoptoreanu suride și încuviințează; Valeriu Malțopol precizează că obiectivul propus de Carmen și antrenora sa pentru Jocurile Olimpice de la Moscova e o medalie; metalul ei urmează să fie stabilit la Moscova. Pentru a-și atinge scopul, s-a hotărît ca înotătoarea noastră să parcurgă în 1979 cu 6 sute de kilometri mai mult ca anul trecut.)

— Carmen, totdeauna porți ochelari cînd înoți?

— Da. Nimeni nu mai intră azi în bazin fără să-și protejeze ochii cu niște lentile speciale. Apa din piscine e tratată cu fel de fel de chimicale și trebuie să te aperi.

— O ultimă întrebare. Cine ești tu cînd nu ești campioana de înot Carmen Bunaciu?

— Eleva Carmen Bunaciu din clasa a XI-a a Liceului nr. 2 de filologie-istorie din București. Folosindu-mă de ocazie, țîn să mulțumesc public conducerii școlii pentru înțelegerea arătată.

— S-a notat. Nu ne rămîne decît să-ți urăm mult succes și, pentru că tot ar discuta despre apă, vînt prielnic!

Time-out

● Invingînd și în meci retur pe Vardar Skoplje, voleibaliștii de la Explorări Baia Mare au intrat în posesia Cupei Balcanice. O dovadă în plus că în orașul minerilor din Maramureș există o atmosferă propice sportului, de performanță. ● Amintim pe această cale federației de fotbal că a promis unele modificări ale regulamentului de transferări. Credem că a sosit momentul. ● Campion al țării la juniori și clasat, nu demult, pe locul 6 în finala seniorilor, între alții înaintea marelui maestru Victor Ciociltea, șahistul Adrian Negulescu n-a fost prezent la europenele din Olanda! Poate ne explică federația cauzele absenței sale. ● Prin victoria asupra Iugoslaviei, datorată mai ales rachetei lui Traian Marcu, echipa de tenis a țării noastre s-a calificat în turneul final al categoriei secundă a Cupei Saab. Legat de asta, ne e dat să aflăm, cu stupeoare, din „Sportul” de marți, că anul trecut formația noastră și-a încheiat bilanțul ocupînd locul I în grupă (împreună cu formația Olandei), fără însă a putea promova...?! Fals. În 1978, Olanda s-a clasat prima, la egalitate de puncte cu România dar cu un setaveraj superior. ● Se zice că, la Poiana Brașov, fotbalistii Coman și Dobrin, cîndva colegi la F.C. Argeș, s-au reintîlnit în cadrul lotului olimpic într-o atmosferă duioasă, udată cu fêlurite soiuri. Înțelegător, Ștefan Covaci a găsit o primă soluție, separîndu-i pe cei doi, prin introducerea lui Coman în lotul A. După care a decis, cu acordul federației, excluderea lui Dobrin din

lot și lăsarea lui la vatră. ● Ziarul „Sportul” ne bombardează cu zecile de recorduri stabilite de patinatorii noștri de viteză. Care e adevărata lor valoare ne-o spune faptul că 7 din cele 8 probe ale unui concurs internațional desfășurat, recent, la Miercurea Ciuc au fost adjudecate de oaspeții! Și-atunci?! ● Apropo de ziarul de specialitate. Zilele trecute, dialogînd cu cititorii, Stelian Trandafirescu îl face cu ou și cu oțet pe Ion Călina din Mehedinți, atrîgîndu-i atenția că o lovitură de la 11 metri trebuie musai executată direct spre poartă, o eventuală pasă către un coechipier fiind interzisă de regulament!! Aducîndu-i aminte lui S.T. că o fază similară s-a petrecut, cu ani în urmă, pe stadionul „23 August”, cînd Constantin i-a pasat, într-o partidă cu Dinamo Bacău, lui Tătaru, îl invităm pe stimatul confrate să mai citească regulamentul. Nu de alta, dar n-are decît citeva pagini. ● Din cele 4 formații de volei angajate în cupele europene, numai fetele de la Dinamo au ratat calificarea. Steaua, Dinamo și Penicilina Iași merg mai departe, prima obțînd acest drept la punctaveraj. Atenție! ● Absența lui Sameș de la primele amicale ale lotului se explică printr-un puseu de tensiune. Testat la Centrul de medicină sportivă, sub ochii căpitanului medic Mugur Ghimpeanu, fundașul central al Stelei a fost găsit apt de efort și s-a reintors la pregătire. ● Din cite sintem informați, fosta glorie a Giuleștiului de acum un deceniu, Emil Dumitriu, va reincălța, la 36 de ani, ghețele cu crampoane, jucid în primăvară pentru Sirena București, în divizia C. Să vedem ce-o ieși! ● Cuprins în calen-

darul competițional, un concurs internațional de scrimă nu va mai avea loc! Gurile rele susțin că lucrătorii federației au uitat să trimită peste hotare telegramele de rigoare! Oare? ● Depășînd, în Cupa Sinaia, bobul pilotat de Dragoș Panaitescu, echipajul condus de Paul Neagu ne dă speranțe în perspectiva campionatelor europene de tineret. ● Subliniem buna propagandă făcută fotbalului românesc de Autobuzul București, grupare întoarsă din Italia cu 5 victorii. ● Acționînd hotărît și cu tragere de inimă, sportivii și-au adus partea lor de contribuție la lupta contra zăpezii, îndeplinînd cu entuziasm o datorie civică. ● La Alesd, în Bihor, Cupa orașului la tenis de masă, manifestare organizată în cadrul Daciadei, s-a încheiat cu izbînda lui Ioan Mircea, urmat de Ștefan Nagy și Zoltan Pleș, toți de la Cimentul. ● Din Cluj-Napoca, de pe strada Fîntinile 57, ne scrie Horea Gheorghiu, membru al echipei de automobilism I.T.A. din localitate. Dînsul ne semnălează o serie de nereguli în activitatea federației de specialitate, susțînd că a fost privat, printr-o decizie nedreaptă, de titlul de campion care i se cuvenea. Țînem memoriul respectiv la dispoziția F.R.A.K., promițînd totodată să revenim. ● Pe post de supervizori la Rapid și Progresul Vulcan, Ilie Oană și Peniță Moldoveanu! Cine n-are bătrîni... ● După Vasile Căbulea de la „Scînteia tineretului”, o metodă sigură de a avea fotbal mai bun ar fi să-i ducem pe jucătorii la „o piesă de teatru din care să te alegi cu ceva în plan spiritual! Pe cînd Speriatu cronicar dramatic?

Dicționarul adevărurilor reconșionate

- Moto:** „Să economisim idei!”
- **Cumpătare**
Cumpătarea este o continuă penitanță de care ne ferim.
 - **Deosebire**
Ceea ce în gramatică e regulă, în viață poate fi crimă. De ex.: poți abrevia un cuvânt, dar nu și un om.
 - **Duritate**
Legea e dură, dar ce nu faci cu un diamant.
 - **Egalitate**
Numărul fotbalistilor este egal cu al savanților: numai astfel ne putem explica faptul că omenirii nu i s-au atrofiat nici picioarele, nici capul.
 - **Igienă**
De mil de ani o mină o spală pe egalitate fără nici o intenție imorală.
 - **Întrebare**
„Și dumneata ești absurd?” îl întrebă banul pe om.
 - **Misticism**
La începuturile omenirii, abatoarele aveau o funcție mistică: acolo se sacrificau animalele pentru zei. Și astăzi, uneori, zeii mai micș vin și-și iau carnea direct de acolo.
 - **Munte**
Una din formele de relief ale conștientului.
 - **Mijlocire**
Mortarul mijlocește eelor două cărămizi o trainică prietenie.
 - **Obligație**
Pentru a inventa oglinda, omul a trebuit să se uite în ea.
 - **Pădure**
Loc răcoros și întunecos în care pe vremuri se ascundeau haiducii iar astăzi turiștii.
 - **Precizare**
Haina face pe om: mai puțin la baie.
 - **Proverb**
Spune-mi la ce oră te scoli, ca să-ți spun dacă-ți place.
 - **Primăvara**
Primăvara se obține ridicând o floare la puterea n, cunoscut fiind faptul că doar cu o floare nu se face primăvara.
 - **Rudenie**
Fiind o trestie gânditoare omul este rudă și cu papura.

MIHAI TATULICI ■

O feroce armonie conjugală

De multă vreme Ion Ionescu nutrea o secretă, dar profundă, invidie față de viața conjugală a prietenului și colaboratorului său Dumitrescu Dumitrescu. Zguduit de patimi contradictorii, se întreba înconștient cum de a reușit Dumitrescu, care nu-i mai inteligent decât el, nu-i mai cult decât el, să fie atât de fericit în viața personală.

Și vrind să se elibereze de povara acestor neliniști, luă două hotărâri importante: cumpără o sticlă de coniac Metaxa și admise față de propria-i conștiință să-și pună sufletul pe masă. A văzut multe la viața lui, a fost și ospătar, a fost și gestionar, în fond n-o să se ducă de ripă dacă o să fie o dată și sincer. El confundă sinceritatea cu o primă la ADAS, pe care dacă ești prudent și cu mintea la cap, o primești înapoi cu dobandă.

Veni spre prietenul lui cu pocăință și dorință de înțelegere și de progres. Căci dacă tot cheltuie bani cu sticla de Metaxa, ținea cu orice preț să și progreseze. Căci dacă bem și nu progresăm, totul e zădărnice.

— Dragă Dumitrescu, știu că tu ești fericit în căsnicie. N-ai scandaluri, n-ai reclamații, viața ta e o armonie perfectă. Pe de altă parte, viața mea este un calvar — scandaluri, țipete, note informative, simt că-mi vine să-mi iau cimpii uneori, cind sint tocmai mai calm, îmi trece prin

Mihai Boacă se prezintă:

„Îmi caut un drum al meu și cred că l-am găsit. E munca pe desen!”

— Cind ați publicat primul desen și unde?
— Acum patru ani. Era 18 ianuarie 1975 și țin minte că nu-mi venea să cred ochilor: debutam la „Racul”.

— E bine că n-ați uitat! Se spune printre caricaturisti că publicații rar și numai lucruri mult gândite. Sintem convinși că este așa. Cu ce se ocupă acum Mihai Boacă?
— Sint inginer și fac prospecțiuni geofizice. Asta în profesiune. În curind mă voi căsători și mă transfer din București, la Cluj-Napoca, unde lucrează viitoarea soție. Mă preocupă și caricatura. Aici, unii mă incurajează, alții dimpotrivă. Cu toate acestea continuu să desenez. Îmi caut un drum al meu și cred că l-am găsit. Merg pe el.

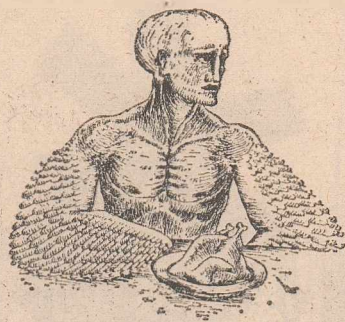
— Care este acest drum și cum vedeți de acolo caricatura altora?
— Munca! Efectiv munesc. Și în profesie și în caricatură. Sper să nu semăn decit cu mine. Fiecare caricaturist are drumul lui. Eu nu sint în măsură să-i judec pe alții. Pentru asta ar trebui să existe o critică a caricaturii. Acum, vorba lui nenea Iancu, e admirabilă, e sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire. Deocamdată, noi, caricaturisti, ne măsurăm unii cu alții.

— Și cum sinteți?
— Tinerii au impresia că-s cei mai buni și plini de haz, iar veteranii cred că primii n-au nici chemare și nici loc. Evident, gresesc și unii și alții.

— Atunci ce-i de făcut?
— Cu păreri personale, desigur, foarte subiective, nu se poate clădi o piramidă. De aceea e bine ca din cind în cind să existe un etalon care să corecteze fiecare măsurătoare.

— De cine vă simțiți mai aproape?
— Mai aproape ca vîrstă, am doar 26 de ani, și ca mod de a vedea caricatura sint de tineri. Îi numesc pe cîțiva fără a avea intenția unei ierarhizări: Pim, Crăiță, Botezatu, Molnar, Dinulescu, Bour și Mihai Matei.

— Cu desenul vă situați la granița dintre caricatură și grafică. Nu riscați ca graficienii să vă considere caricaturisti și invers?
— Probabil că risc, dar merită. Pre-

fer caricatura de icedi în care și desenul singur spune ceva. Mă străduiesc să stabilesc relații adînci între obiceiurile, indivizii și fenomenele din desenele mele, lăsînd la latitudinea fiecăruia dintre privitori să surprindă aceste relații.

ION PREDOȘANU ■

fiindcă mie-mi plac oamenii comunicativi, iar ei erudiții și interiorizații... Dar ne înțelegem foarte bine.

— Și unde ați ajuns?
— La un mare respect. Nici acasă, nu venea înainte de a da un telefon. Atît de mare respect avea, mititica, pentru libertatea individuală. În pat nu intra, decit în condiții cu totul și cu totul excepționale; explica de ce și în ce scop.

— Nu dădea buzna?
— Păi cum să dea buzna? În patul conjugal? Păi sintem oameni serioși, cu studii și cu respect reciproc. O singură dată am țipat la ea: mai mult respect, soțioară dragă, familiarismul în familie ne împinge spre prăpastie!

— Și vă îmbrățișați din cind în cind?
— Am spus un nu categoric! Păi dacă ne mai îmbrățișam, mai ajungeam noi să fim așa de fericiti? Tocmai această distanță ne-a apropiat! I-am spus: dragă nevastă, dă-le dracului pe toate, și pasiune, și patima cărnii, și nu-s bune de nimic, importantă e stima reciprocă! Distanța, dragul meu, asta n-am spus-o eu, nici Shakespeare, ci responsabilul de bloc, a spus omul pînă s-a spetit, distanța unește sufletele.

— Dar gătește foarte bine?
— Admirabil, dar nu-i dau voie, eu nu mi-am luat o femeie de serviciu, ci o nevastă. N-am nevoie să-mi facă ea sărmăluțe-n fol de viță, asta-mi fac eu, ea are o menire mult mai înaltă... Și-ți mai dezvălui o taină a fericirii mele, n-am văzut-o de trei ani de zile, căci ea lucrează la Turnu Măgurele, dar o iubesc, pe cuvîntul meu de onoare, ca-n prima zi.

TEODOR MAZILU ■

Ce recomandă un revizor delapidatorului

— Meștere... misiunea mea este aproape încheiată. Rezultatul, ce să ți-l mai spun că-l știți dumneata dinainte... Problema este, ce facem? Cum aranjăm lucrurile să iasă totul bine?
— Păi, înnevoastră ce ziceți?, răspunde meșterul tot printro întrebare, înțelegînd abuzia organului de control. Din partea mea, nu mai încapă vorbă? Oricum, numai bine să iasă...
— Dialogul cu subînțelesuri avea loc nu demult între revizorul de gestiuni Ioan Vizante din cadrul Cooperativei „Muncă și artă”, sectorul 1, București, și Vasile Stroe, responsabilul unității de croitorie bărbătească din str. Vlădescu nr. 52. Primul a lăsat să se înțeleagă că nu are de gînd să încheie actele care s-ar fi convenit, față de situația constatată, celălalt a fost receptiv și mai ales recunoscător. În final, amîndoi aveau să-și mulțumească reciproc: unul pentru „înțelegere”, celălalt pentru „atenție”.

— În privința mea nici o grijă, a ținut Vizante să adauge la plecarea, nu scriu ni-

mic, nu spun o vorbă. Informez doar conducerea că totul e în ordine...
— Vă rămîn dator. Am să mă revanșez altădată și lăsați pe mine. Cind aveți nevoie de un costum, de altceva, vă stau la dispoziție. Spuneți-mi, doar, data viitoare tot dumneavoastră o să-mi verificați gestiunea?
— Știu eu?! S-ar putea, dacă oi mai fi pe acolo. Dar dacă vine altcineva între timp cum te descurci?
— Am redat această convorbire, aproape autentică, reconstituită după declarația amănunțită a lui Vasile Stroe, care, așa cum presupunea revizorul Vizante — aproape de zicala „de ce ți-e teamă nu scapi” — după ce a fost demascat de un revizor corect (Ion Tabac) a spus totul în timpul cercetărilor efectuate cu mult tact și competență de maiorul Dumitru Stoican din Circumscripția 1 miliție. A rezultat, astfel, că Vasile Stroe, incurajat de atitudinea revizorului Ioan Vizante, care ori de cîte ori controla gestiunea „închidea ochii” la nereguli, desfăcînd, în schimb, servieta,

MIHAI GROZAVU ■

Lume, lume...

CA-N FILME! Nițel poluat de isprăvile unor pungași din alte părți ale lumii, Stoica Haralambie din comuna Zvorîșteea — Suceava, șofer în acte, dar infractor în realitate, a voit să dea una tare. A tras cu ochiul la balcoanele din Suceava și s-a gîndit că ar fi în stare să probeze aptitudinile în materie de alpinism la blocul E 102, din cartierul George Enescu. Ajuns pe terasa, a făcut rost de un cablu de la o antenă și a început să coboare spre balconul locuinței lui Neculai Bobu. Deși de bună calitate, cablului i s-a întimplat să se rupă, iar Stoica Haralambie nu a mai ajuns la balconul vizat: din pricina gravitației, s-a oprit abia la parter, pe trotuar (parcurend în zbor patru etaje).

PĂMÎNTUL ESTE, ÎNTR-ADEVĂR, ROTUND! Postulatului i s-a mai efectuat o verificare la Reșița și, spre bucuria geografilor, geologilor, astronomilor, concluzia s-a confirmat sută la sută. În locuința lui Dionisie Pleșa s-a organizat o simfonie nocturnă (mîncărică, băuturică, fete...). Tot tacimul, cu o excepție: nu aveau muzică... La petrecere participau concubinii Elena Mănescu și Gheorghe Pașca. Femeia s-a angajat să rezolve partea muzicală a bairamului: l-a părăsit pe invitați și a mers în strada unde locuia, știind că un vecin (Stefan Necula) are un casetofon. Omul era la serviciu, în tura de noapte... Așa că Elena Mănescu a spart geamul și a pătruns în locuință, de unde a luat casetofonul, după care s-a reîntors la petrecere. Cînd mijeau zorile, cheflii — obosiți, deh! — dormitau într-un autobuz. La un moment dat, cineva le-a întrerupt muzica: „De ce ne deranjezi, dom-le?” La cercetări s-a dovedit că cetățeanul avea motiv să o facă: era Ștefan Necula, proprietarul casetofonului... Se reîntorcea de la serviciu cu același autobuz!

CARE PE CARE! Costin Miron tocmai se liberase din penitență, cînd a făcut cunoștință cu Ioan Coavaș, din comuna Sîntion, Bihor, un întreprinzător particular, proprietar de mijloace de transport. S-au studiat îndelung, de la înălțimea destoiniciei în a se smecheri unul pe celălalt: Costin Miron a mîmat o naivitate tulburătoare, ceea ce l-a convins pe patron că va avea un slujbaş docil, de pe urma căruia se va pricopsi. I-a dat o căruță și doi cai, promișîndu-i că, în funcție de profit, își va avea și ei cota parte. Costin Miron (deși îi ardea de muncă precum cînelui a linge sare) s-a angajat entuziasat că va scoate sufletul din gloabe și va munci cu avînt și energie pentru a-și îmbogăți urgent boss-ul. Pînă la urmă a ris Costin Miron: în scurt timp a aflat una din ascunzătorile cu bani din locuința patronului și i-a luat 62 000 lei.

O JUDECĂTA SUI-GENERIS. 8 august 1978, orele 13 și 30 minute. La judecătoria din Ploiești se dezbătea o pricină civilă (aproape un fleac). Nemulțumit de felul în care evoluau dezbaterile, Ovidiu Postelnicu, parte în proces, a mers la masa prezidiului, le-a luat dosarul și a zbughit-o pe ușa judecătorei! Președintele, ajutat de procurori, avocați și martori au pornit pe urmele fugarului. Procurorul Stănescu, mai iute de picior, l-a ajuns din urmă, dar n-a reușit să recupereze dosarul! A fost descoperit ulterior de organele de miliție. Dosarul a revenit la instanță. În plus, a mai apărut încă unul: pentru tîlhărie.

ION TIPSIE ■

Colecția „Caleidoscop”

Văzînd în librării sau, mai bine zis, văzînd cum dispăre din librării o carte ieșită zilele astea la Editura „Ceres” — e vorba de primul din cele două volume ale doctorului Florin Colonaș „Dinți trumuși și sănătoși” — am băgat de seamă cum, trecînd binisor de numărul 100, colecția „Caleidoscop”, de hazul mai multor publicații la începuturile ei — și uneori pe bună dreptate — a ajuns pînă la urmă, dacă nu cumva e prea din vreme să vorbim de pînă la urmă acum, cînd titlurile au căpatat cadente și foarte adesea calitate — la o anume împlinire, fiindcă de folos nu se mai poate îndoi nimeni, de vreme ce lumea cumpără cărțile acestea cu înțeleală și încredere... Colecția de lucrări, cu un pronunțat caracter practic, instructiv, educativ, adresată cititorilor de toate vîrstele și profesiile, cu preocupări, pasiuni și gusturi dintre cele mai diferite — zice editura, Colecția „Caleidoscop” este „un ghid, un sfătuitor, un prieten ce ne însoțește pretutîndeni”. Un program al utilității deci la scara intereselor curente ale cetățeanului.

● În actualul cincinal, la Focșani, orașul în care acum 120 de ani s-au elaborat pentru prima dată legile comune ale Moldovei și Munteniei, strănepoții celor care l-au ales pe Cuza Domn s-au mutat în peste 10.000 de apartamente noi, iar până în 1980 alte zece mii de familii vor beneficia de confort modern.

● În curând va apărea în magazine o nouă variantă de bicicletă din seria „Pegas”. Este vorba de „Pegas F 18”. Bucuria copiilor care au și unde s-o încerce pe nămeți. Deocamdată însă, așteptând bicicleta, căutăm cu îndicjire săciule.

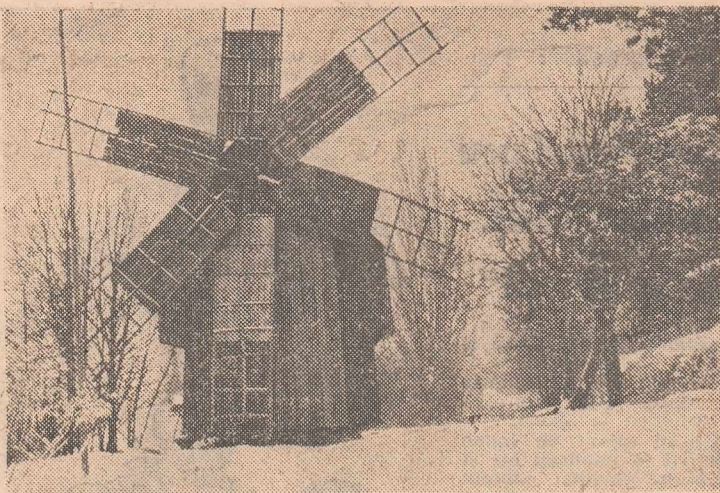
● Teatrul maghiar de stat din Timișoara sărbătorește 25 de ani de activitate. Pentru întreaga această activitate, pentru hărnicia și talentul colectivului timișorean, teatrul a fost distins cu Ordinul „Meritul cultural” clasa I. Le adresăm și noi sincere felicitări.

● Magdalena Popa: „În momentul de față există o ruptură în balletul nostru, n.n.): sînt copii foarte buni la școlile de coreografie care nu pot fi încadrați la operă pentru că opera are un balast de oameni în vîrstă, iar noua generație, elementele foarte bune, nu pot fi aduse din lipsă de posturi. Artă dansantă este o artă a tineretului, a frumuseții, un dansator trebuie să-și placă pe scenă, să aibă o carieră frumoasă. Dansatorul trebuie să aibă o sănătate perfectă, să fie un om echilibrat, cu un regim de viață echilibrat, normal, fără excese de nici un fel, pentru că efortul în care este supus zilnic, concentrarea psihică, nervoasă sînt foarte mari. Dansatorii trebuie să fie oameni tineri, care dispun de forță fizică și psihică. Numai aceștia pot să danseze cu dăruire”. („Contemporanul”, nr. 3/19 ianuarie 1979)

● În acest an va începe construcția căii ferate Vilcele-Rîmnicu Vilcea care va permite ca distanța București-Rîmnicu Vilcea să se facă în numai două ore și jumătate în loc de cinci ore. Pe șantierul noii căi ferate se vor realiza două tuneluri, Ploștina și Gibel, iar între ele Valea Topologului va fi traversată pe unul dintre cele mai lungi viaducte din România.

● La Cîmpulung Moldovenesc, pe strada Gh. Popovici, la numărul 1, există o casă în care profesorul Ioan Țugui a strîns într-o viață de om ștergare, ceramică și peste 4.500 de linguri, una dintre cele mai bogate colecții de linguri, vechi și, mai ales, străvechi, existente în țară. Nu demult, inimosul colecționar s-a stins din viață. Colecția însă a rămas și bogăția de folclor autentic vă așteaptă.

Linistea zăpezilor de odinioară s-a lăsat peste Muzeul Satului, muzeu de la care vă promitem un reportaj în numărul viitor.

● Oricine are la îndemînă 3 (trei) caricaturi inedite, neexpuse și nepublicate, cu dimensiunile de 50/70, lăra paspartu, este invitat să le trimită pe adresa Comitetului județean Bacău al U.T.C., strada Dumbravei, nr. 1, cod 5.500, pînă la 1 martie 1979 (data poștei). Aici, la Galeriele de artă băcăuane, între 30 aprilie (ziua vernisajului) și 25 mai, va fi deschis un mare salon de caricatură. Organizatorii promit premii, un album de expoziție și o dezbatere pe tema „Caricatura — mijloc de educație”.

● O atractivă expoziție de artă naivă găzduiește sala Bibliotecii centrale universitare. Este vorba de lucrările acțiștilor plastici amatori Maria Pargală, mîner pensionar din județul Dimbovița, și Gheorghe Cotlet, țaran cooperat din județul Suceava. Cei doi artiști amatori, laureați ai primei editii a Festivalului național „Cîntarea României”, abordează, primul în grafică și al doilea în pictură, motive din istoria țării, precum și teme din cotidian.

● Pe meleagurile Hunedoarei, la Brad, originala revistă cu public „Agora”, care „stujește frumosul prin cuvînt și imagine”, organizează azi cel de-al 26-lea număr. Desprindem din sumar: în seria Civilizația secolului XX, două alocuțiuni „Capsula timpului” și „Modelul matematic al fericității (ținute de Emilian Radovici și Imre Kiss), „Cum îți poți bate cule în talpi și dăci merită” (Tiberiu Vanca), „Argument pentru România pitorească — Grupa ruginoasă” (Traian Bosdoc) etc. În banda sonoră va citi Geo Bogza.

● Vestii bune de la hidrocentrala de la Valea Mare, prima unitate din complexul hidroelectric Cerna-Motru-Tismana: a intrat în faza finală de montaj al doilea hidrogenerator de 25 MW; a fost terminată construcția liniei de 110 kV Valea Mare-Motru; a început înălțarea stației de transformare de 110 kV; laeul de acumulare de pe Cerna a atins cotele de punere în funcțiune a hidrocentralei.

● Din ziarul județean „Oltul” aflăm că Ion Șerban din Optași-Măgura, jud. Olt, are de toate. O casă sănătoasă cu toate cele de trebuință într-o gospodărie modernă, cum ar fi mobilă, televizor, radio, mașină de gătit electrică, frigider și mașină de spălat, un autoturism IMS, o Dacie 1300, desigur un garaj încăpător din cărămidă, pardosul cu ciment și luminat electric și, mă rog, cite și mai cite, toate ținînd de bunăstare, prosperitate și grad de civilizație personală. Un singur lucru n-are I.Ș.: un loc de muncă. Nici el, nici soarta n-au mai figurat pe un stat de retribuții de foarte mulți ani. S-au mulțumit cu ce pica. Cu ce pica din „valorificarea animalelor proprietate personală”. Dar Consiliul popular comunal afirmă că „...în perioada 1961-1977 Ion Șerban n-a avut mai mult de un porc pe an, și au fost ani cînd n-a avut deloc”. Bietul de el! Lăsînd gluma la o parte, cine minte, adevărul sau I.Ș.?

● A apărut noul număr al buletinului săptămînic „Folclor” editat de Clubul „Sportul studențesc”. Realizarea grafică, ireproșabilă, conținutul, deosebit de interesant. Serbia are talent și mare publicistică, bogat ilustrată, cu colaborări de prestigiu, revista conține interviuri, cu diverși specialiști, prezentarea jucătorilor, palmaresuri, opinii ale susținătorilor, dezbateri, vestii din fotbalul internațional și, bineînțeles, un mare de bună calitate, așa cum este și cel publicat de revista „Viața studentescă”.

● Cele două delicate marmote de la Grădina zoologică din București nu mai vor în ruptul capului să iasă din vizuină. Se spune că, în asemenea cazuri, marmotele presimt viscol și zăpezi mari. Poate le convinge cineva să renunțe și să iasă de acolo că zăpada asta ne ajunge.

● Cei șase delfini de la Delfinariul din Constanța se pregătesc pentru sezon, exersînd noi elemente de mare atracție. Zilele trecute sextetul cu pricina punea la punct un interesant recital vocal care va avea loc în premieră, nu peste multă vreme, în noul bazin acoperit de la Complexul muzeal de științe ale naturii.

● Săptămînalul „Munca” sesizează o replică gingașă în spectacolul de la „Tă-nase”, „Omul care aduce risul”: „dacă-ți dau una îți cad ochii în gură și te văd printre dinți”. Logic era „și mă vezi printre dinți”. Oricum, la chestia asta ride cine scapă.

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

Manifestări consacrate sărbătoririi a 120 de ani de la Unirea Principatelor Române

New Delhi

Revista indiană de politică externă „International Reporter” a publicat, în ziua de 23 ianuarie 1979, un număr special dedicat României cu prilejul celei de a 120-a aniversări a Unirii Principatelor Române. Realizată în condiții grafice deosebite, revista prezintă o suită de articole ce cuprind momente semnificative din istoria poporului român, aspecte actuale ale dezvoltării economice și sociale a României, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, precum și un articol despre activitatea și prestigiul științific al tovarășei Elena Ceaușescu.

Montreal

În sălile Bibliotecii politice din orașul canadian Montreal s-a deschis o decadă românească dedicată evenimentului. Manifestarea cuprinde o expoziție de carte, una intitulată „Momente de artă și cultură din România”, precum și o altă, de fotografii, care înfățișează aspecte legate de evenimentul Unirii Principatelor.

Belgrad

Sub titlul „Jubileul Unirii”, ziarul „Borba” din 23 ianuarie publică un articol în care sînt relevate semnificația actului istoric de la 24 Ianuarie 1859, succesele înregistrate de

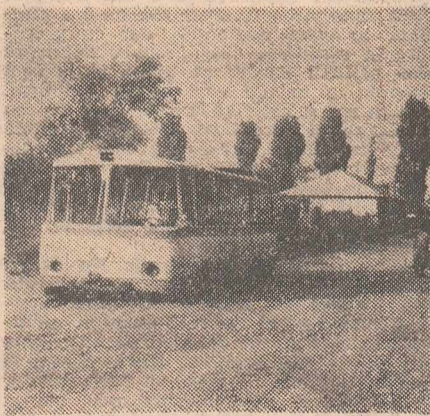
România în anii socialismului, precum și activitatea desfășurată de țara noastră pe plan internațional.

Viena

Ambasada română din capitala Austriei, împreună cu asociația „Unirea”, a organizat o seară culturală în cadrul căreia a luat cuvîntul poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei „Flacăra”, care a prezentat pe larg semnificația Unirii Principatelor în istoria patriei și a poporului român. Vorbitorul a evidențiat, de asemenea, realizările României în anii socialismului, aspecte ale politicii interne și externe ale partidului și statului nostru.

● Un experiment în Capitală, pe strada Brezoianu. Întreprinderea „Ascensorul” și ICRAJ Giulești au realizat la imobilul de la numărul 54 o instalație cu comandă telefonică de deschidere a ușilor de la intrarea principală. Pe scurt: vii, apeși pe butonul soneriei apartamentului căutat, cel solicitat ridică un receptor și, dacă vrea să te primească, te anunță printr-un sistem telefonic cu circuit închis, apasă apoi pe un buton și broasca electronică te lasă să intri în hol. Dacă nu merge liftul, anunți „Ascensorul”.

O porumbiță crescută de columbofilul doljean Gelu Gătejescu, care a zburat într-o competiție 420 de kilometri (porumbița nu doljeanul), va participa în curînd la „Olimpiada columbofilă” ce va avea loc în Olanda (aici vor pleca amîndoi).

● Nu demult, un cititor din județul Buzău ne-a trimis la redacție o fotografie din care ne privea, plin de umilință, un autobuz uitat în comuna Mărgineu. Rămăsese în pană și se pare uitat, în câteva zile autobuzul din poză a rămas fără foarte multe accesorii folosite, cum ar fi roțile, banchetele etc. Pe scurt, tot ce i se putea lua a fost luat. Acum, după căderea zăpezii, probabil că lucrurile stau mult mai bine. Poate ne răspunde ce-i cu autobuzul acesta proprietarul său, adică întreprinderea județeană de transport păgubită.

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 41 12, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, invățămint, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Secleanu - 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU